

Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen

Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen
Akerstraat 92, 6411 HD Heerlen
Telefoon: 088 - 116 2000 en 030 - 799 1081

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 65286448

Bestuursverslag en jaarrekening 2024

Inhoud

	Pagina
Meerjarenoverzicht	5
Voorwoord	7
Bestuursverslag	9
De instelling	9
Organisatie pensioenfonds	12
Adequaat pensioenfondsbestuur	15
Wet- en regelgeving	18
Uitbestedingsbeleid	23
Pensioenregeling 2024	26
Communicatie	28
Uitvoeringskosten	29
Risicohouding	33
Risicomangement	35
Financiële positie van PNB	44
Vermogensbeheer	48
Actuariële analyse resultaat	53
Verzekerdenbestand	54
Vooruitblik 2025	60
Verslag van de niet-uitvoerende bestuurders van PNB	61
Oordeel van het verantwoordingsorgaan 2024	69
Oordeel verantwoordingsorgaan PNB 2024	69
Reactie van het bestuur	73
Jaarrekening	75
Balans per 31 december	76
Staat van baten en lasten	78
Kasstroomoverzicht	80
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	81
Toelichting op de balans per 31 december	86
Gebeurtenissen na balansdatum	91
Toelichting op de staat van baten en lasten	92
Resultaatbestemming	97
Risicoparaagraaf	98

Pagina**Overige gegevens** 107

Actuariële verklaring 107

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 109

Bijlagen 119

Organisatie 119

(Neven)functies bestuur ultimo 2024 123

SFDR-bijlage: Ecologische en of sociale aspecten 125

SFDR-bijlage: Ecologische en/of sociale kenmerken 125

Begrippenlijst 135

Meerjarenoverzicht

Alle bedragen in dit jaarverslag zijn maal duizend.

	2024	2023	2022	2021	2020
Aantallen					
Actieve deelnemers	589	625	661	694	735
Slapers	488	533	548	579	606
Pensioengerechtigden	1.555	1.549	1.588	1.605	1.608
Totaal	2.632	2.707	2.797	2.878	2.949
Financiële gegevens					
(in duizenden euro)					
Beleggingen voor risico pensioenfonds					
Totaal belegd vermogen	553.854	536.481	507.861	637.531	619.659
Beleggingsopbrengsten	36.241	43.539	-118.747	30.225	57.661
Beleggingsrendementen (op basis van total return)	7,0%	8,7%	-18,2%	4,5%	10,3%
Reserves					
Algemene reserve	187.860	180.972	167.131	209.469	160.333
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	370.946	358.547	343.717	433.422	463.277
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds	4.765	5.041	5.438	7.299	7.799
Pensioenuitkeringen	19.044	18.676	16.917	17.034	16.839
Dekkingsgraad (ultimo jaar) ¹⁾					
Op basis van RTS	150,6%	150,5%	148,6%	148,3%	134,6%
Beleidsdekkingsgraad	154,5%	152,7%	157,5%	142,6%	129,1%
Vereiste FTK (op basis van de feitelijke mix)	111,9%	115,2%	115,6%	115,5%	114,8%
Vereiste FTK (op basis van de strategische mix)	111,8%	115,6%	116,3%	115,5%	115,5%
Op grond van ongemiddelde rentecurve ²⁾	150,6%	150,5%	148,5%	146,9%	131,6%
Rekenrente	2,25%	2,42%	2,79%	0,49%	0,04%

1) De dekkingsgraad is als volgt berekend $((187.860 + 370.946) / 370.946) \times 100\%$.

2) Dit is de zuivere marktrente.

Voorwoord

Voor u ligt het verslag over 2024 (hierna: het verslagjaar) van de Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen (hierna: PNB).

Het jaar 2024 was voor PNB een jaar dat vooral in het teken stond van de voorbereiding op overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Begin 2024 is de Wtp-projectorganisatie van PNB formeel van start gegaan, met als doel om de transitie op een beheerste en planmatige manier vorm te geven. De overleggen met de Bisschoppenconferentie, als opdrachtgever van de nieuwe regeling, zijn geïntensiveerd. In de tussentijd hebben de nodige rekenrondes plaatsgevonden en eind 2024 hebben de Bisschoppenconferentie een eerste versie van het transitieplan bij PNB aangeleverd.

De financiële positie van PNB bleef in 2024 robuust. In lijn met de missie en ambitie van het fonds heeft dan ook volledige indexatie per 1 januari 2025 kunnen plaatsvinden. Daarnaast is in lijn met het premiekortingsbeleid besloten ook voor 2025 een premiekorting te verlenen.

Naast het regulier bijhouden en updaten van beleids- en fondsdocumenten conform de control-cyclus zijn dit de andere belangrijke onderwerpen die in 2024 veel aandacht kregen:

- Bestuurlijke continuïteit: invulling vacatures bestuur, VO, diverse commissies en investering in opleidingen.
- Beleggingen: Optimaliseren van de beleggingsportefeuille in aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel, mede op basis van de uitkomsten van de in 2024 uitgevoerde ALM-studie. Daarbij wordt ingezet op het aanbrengen van verder verdieping van het huidige MVB-beleid.
- Communicatie: Het uitvoeren van een risicopreferentieonderzoek (RPO) waarvan de uitkomsten betrokken worden bij de bepaling van de risicohouding in het nieuwe pensioenstelsel.
- Datakwaliteit: Het verder uitvoeren van de 'get-clean-fase' binnen het project 'datakwaliteit', als essentieel onderdeel van de bredere Wtp-transitie.
- Uitbesteding, IT & risicomanagement: Het monitoren van dienstverleners, het beoordelen van risico's in brede zin en herijken van bestaande risicoanalyses. Daarbij ook speciale aandacht voor Wtp-risicobeheersing, ICT-risicobeheersing en versterking van de digitale operationele weerbaarheid, mede in het kader van de voorbereiding op de Digital Operational Resilience Act (DORA).

Het verslagjaar was daarmee opnieuw een jaar waarin veel onderwerpen aan de orde kwamen aan de bestuurstafel waarin door velen veel inspanningen zijn verricht om PNB goed te laten functioneren en de organisatie verder te versterken. Graag wil het bestuur iedereen die hieraan heeft bijgedragen hartelijk bedanken. Het bestuur ziet de toekomst, ondanks alle uitdagingen die op ons pensioenfonds afkomen, met veel vertrouwen tegemoet.

Namens het bestuur

J.P.B. Brand
Voorzitter

A.J.H.N. van de Wiel
Secretaris

Bestuursverslag

De instelling

Status van kerkelijke instelling

PNB is een rechtspersoon naar kerkelijk recht, die statutair gevestigd is te Utrecht en tevens een zelfstandig onderdeel vormt van het Rooms-Katholiek Kerkgenootschap in Nederland. Als zodanig is PNB op grond van het Burgerlijk Wetboek erkend als rechtspersoon naar Nederlands recht.

PNB is tevens een pensioenfonds in de zin van de Pensioenwet dat het stelsel van de pensioenwetgeving volgt. In het belang van doelstelling en deelnemers wordt bij de vaststelling van het beleid gezocht naar een verantwoord evenwicht tussen hetgeen het canoniek recht en de burgerlijke pensioenwetgeving voorschrijft (zie ook canon 1284 paragraaf 2 sub 3 Wetboek van Canoniek Recht). Daardoor is er op onderdelen sprake van een bepaalde eigenheid van het fonds ten opzichte van andere pensioenfonds in Nederland. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het ontbreken van partnerpensioen voor ongehuwde diakens en priesters, het statutair geregeld overleg met de Bisschoppenconferentie en het MVB-beleid.

Doelstelling

Het doel van het pensioenfonds is het uitvoeren van de pensioenovereenkomsten en in het kader daarvan het uitkeren of doen uitkeren van pensioenen bij ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid aan deelnemers, gewezen deelnemers en hun nagelaten betrekkingen, overeenkomstig de bepalingen van de statuten en pensioenreglementen, een en ander voortkomend uit de kerkrechtelijke zorgplicht.

Missie & ambitie

PNB is het pensioenfonds van de seculiere clerici, de pastoraal werkers en het huishoudelijk personeel binnen de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland. Met de deelnemers, de parochies en de bisdommen wil het fonds op een gezamenlijk gedragen wijze bouwen aan een collectief, solidair en waardig pensioen. Het fonds is in dit verband verantwoordelijk voor een degelijke en duurzame uitvoering van alsmede voor een begrijpelijke communicatie over de door de zeven bisdommen aan haar toevertrouwde pensioenregelingen. Het handelen van het fonds kent als leidraad een gezamenlijk overeengekomen risicohouding en wordt zoveel mogelijk geïnspireerd door de katholieke sociale leer.

Uit deze missie vloeit de als volgt geformuleerde ambitie voort:

Het fonds streeft ernaar de aan haar beschikbaar gestelde geldelijke middelen zodanig te beleggen, dat daarmee een overeengekomen minimale haalbaarheid van de toegekende aanspraken alsmede waarde- c.q. welvaartsvastheid bereikt wordt en, indien aan deze eis is voldaan, streeft zij ernaar om de bijdragen benodigd voor de regeling, uitgaande van het premiekortingsbeleid, op een stabiel niveau te houden. Deze ambitie wordt vormgegeven binnen de overeengekomen risicohouding.

Visie

Het hoofddoel van het fonds is om haar missie te realiseren. Het fonds staat er financieel goed voor. Uit de interne en externe analyses blijkt echter wel dat de omgeving van het fonds op diverse fronten verandert, waardoor de realisatie van de missie onder druk komt

te staan: binnen de pensioensector nemen de regelgeving en kostendruk toe, evenals de daarmee verband houdende tendens tot consolidatie van pensioenfondsen. Tegelijkertijd is er sprake van een krimp van het (actieve) deelnemersbestand van het fonds. Het fonds staat daarnaast aan de vooravond van de grootste pensioenstelselherziening in Nederland. Een herziening die op onderdelen op gespannen voet staat met de eigenheid en specifieke financiële uitgangspositie van het fonds. Het is daarom van cruciaal belang dat het fonds in de komende periode in goed overleg met alle betrokken partijen tot gezamenlijk gedragen oplossingen komt die passend zijn binnen het nieuwe stelsel en tegelijkertijd recht doen aan het specifieke karakter van het fonds.

Strategie en prioritering

Om de missie van het fonds waar te kunnen maken heeft PNB, rekening houdend met de verwachte ontwikkelingen, ten behoeve van de planperiode 2023-2025 een strategische koers geformuleerd en daaraan concrete doelstellingen en acties gekoppeld.

Daarbij wordt gedifferentieerd naar de volgende deelgebieden:

- Uitvoering huidige strategische ambitie
- (Operationeel) risicomanagement
- Stabilisering en professionalisering organisatie n.a.v. uitkomsten SWOT-analyse
- Beheerste transitie binnen Wet toekomst pensioenen

Op basis van de voortgang van dit boekjaar stelt het bestuur naar tevredenheid vast dat alle belangrijke (deel)doelstellingen zijn gerealiseerd. Over de realisatie wordt hieronder per deelgebied kort gerapporteerd.

Uitvoering huidige strategische ambitie

PNB streeft ernaar om de beschikbare geldmiddelen zodanig te beleggen dat een minimale haalbaarheid van de toegekende aanspraken en waarde- c.q. welvaartsvastheid wordt bereikt. Wanneer aan deze eis is voldaan, streeft zij ernaar de bijdragen benodigd voor de regeling op een stabiel niveau te houden. Continu wordt een afweging gemaakt tussen de ambitie, de beschikbare premie en het gewenste risico. Het kader voor deze uitgangspunten is vastgelegd in de pensioenregeling en verder uitgewerkt in het toeslagenbeleid, het premie(kortings)beleid, en het beleggingsbeleid, inclusief de genoemde sturingsmiddelen.

Het bestuur zorgt voor een goede afstemming tussen deze beleidsaspecten en een zorgvuldige, evenwichtige besluitvorming. Tevens wordt rekening gehouden met de gevolgen van ontwikkelingen binnen het nieuwe pensioenstelsel. Eind 2024 is vastgesteld dat de strategische ambitie binnen het huidige stelsel nog steeds wordt nagekomen en dat er geen noodzaak is tot bijstelling van het beleid.

(Operationeel) risicomanagement

De beheersing van bekende risico's aangaande de organisatie van PNB en de nakoming van de missie, visie, strategie en doelstellingen vindt plaats langs de lijn van het integraal risicomanagementsysteem (IRM). In 2024 zijn de belangrijkste risico's van het Wtp-project geïdentificeerd, gescoord en zijn beheersmaatregelen getroffen. De voornaamste risico's betreffen de pensioenuitvoerbaarheid, aanpasbaarheid van interne processen, besluitvorming, planning en budget, en strategisch draagvlak en afhankelijkheid. Andere materiële risico's omvatten ICT-risico's bij pensioen- en vermogensbeheer. Daarnaast blijft de continuïteit van de bezetting van fondsorganen een belangrijk aandachtspunt.

Het bestuur stuurt actief bij en beheerst deze risico's door ontwikkelingen doorlopend te monitoren, te analyseren en waar nodig nieuwe beheersingsmaatregelen te treffen. Daarnaast heeft in oktober 2023 een update van de driejaarlijkse eigenrisicobeoordeling (ERB) plaatsgevonden. Meer over IRM en de uitkomsten van de ERB is opgenomen in het hoofdstuk 'Risicomanagement'.

Stabilisering en professionalisering organisatie n.a.v. uitkomsten SWOT-analyse

Naar aanleiding van de uitkomsten van de in 2022 uitgevoerde SWOT-analyse heeft PNB een aantal strategische actiepunten geformuleerd die in de huidige planperiode uitgevoerd zullen worden. Zo zijn in 2024 onder andere de volgende belangrijke actiepunten opgepakt:

- Het investeren in de deskundigheid van het uitvoerend en niet-uitvoerend bestuur: er is voor enkele bestuurders een individueel opleidingsplan opgesteld met diverse modules op SPO-niveau B. Daarnaast heeft er in juni 2024 een collectieve DORA-masterclass plaatsgevonden. Voorts werden in september 2024 de jaarlijkse studiedag met het VO en een beleidsdag-Wtp gehouden. Belangrijke onderwerpen op de agenda van de studiedag waren de pensioentransitie en maatschappelijk verantwoord beleggen.
- Het voeren van periodieke gesprekken met vertegenwoordigers van de bisdommen (via de werkgroep EcC-PNB, individuele bisdommen en de Bisschoppenconferentie) om het draagvlak voor het beleid en begrip voor wederzijdse standpunten en belangen te vergroten: er zijn met het oog op de transitie en ter voorbereiding op het transitieplan constructieve gesprekken gevoerd, de frequentie is verhoogd.
- Het creëren van duidelijkheid over de premiestelling voor clerici: er is duidelijkheid gecreëerd en het uitgangspunt blijft de gekorte premie (€ 10.707). Fiscale aspecten, zoals de situatie van inwonende of vrij wonende priesters, worden betrokken in de verdere uitwerking van de nieuwe pensioenregeling.

Beheerste transitie binnen de Wet toekomst pensioenen

Gezien de aard en zwaarte van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, heeft PNB gekozen voor een projectmatige aanpak. Er is een externe projectleider aangesteld die, ondersteund door de pensioenuitvoerder en adviseurs, werkt volgens een bestuurlijk vastgesteld projectplan.

Het bespreken van de ontwikkelingen, het formuleren van acties en de coördinatie van de uitvoering gebeurden in samenwerking tussen de projectmanager en de uitvoerend bestuurder met de portefeuille pensioenzaken, onder leiding van het uitvoerend bestuur. De voortgang van dit project werd, waar nodig, met inhoudelijke adviezen van de commissies, besproken met het voltallige bestuur. Ontwikkelingen en inzichten vanuit risicoperspectief werden gemonitord, en waar nodig, gesignaleerd door de sleutelfunctiehouder risicobeheer.

Het bestuur hecht groot belang aan een breed draagvlak voor een nieuwe regeling. Het verantwoordingsorgaan wordt nauw betrokken bij de ontwikkelingen en keuzes. Er vonden frequent afstemmingsmomenten plaats met een vertegenwoordiging van de opdrachtgever via de werkgroep EcC-PNB, wat heeft geresulteerd in een eerste versie van het transitieplan in december 2024. PNB zet haar kennis, ervaring en projectmanagement in om de opdrachtgever zoveel mogelijk te faciliteren bij het maken van keuzes binnen de transitie. Het doel is om tot een gezamenlijk gedragen pensioenregeling te komen en het proces zo efficiënt mogelijk in te richten.

Eind 2024 is de inrichting van de projectorganisatie geëvalueerd. Op basis hiervan is besloten om de inrichting te herzien en de projectorganisatie verder te versterken ten einde goed voorbereid te zijn op de volgende cruciale fase van het project: het beoordelen en uiteindelijk aanvaarden van de opdracht van de bisdommen (het transitieplan) en het vertalen en uitwerken hiervan in het implementatieplan.

Voor een verdere toelichting op de stand van zaken met betrekking tot de transitie wordt verwezen naar het hoofdstuk 'Wet- en regelgeving' op pagina 18 van dit bestuursverslag. PNB zal de komende jaren verdergaan met het realiseren van de strategische koers en de daaraan gekoppelde doelstellingen, waaronder het uitvoeren van een beheerste transitie binnen de Wet toekomst pensioenen.

Organisatie pensioenfonds

De organisatie van het fonds bestond in 2024 uit het bestuur, de sleutelfuncties, het verantwoordingsorgaan (VO), de auditcommissie (AC), de beleggingscommissie (BC), de commissie voorlichting en communicatie (CVC), de werkgroep EcC-PNB en de commissie pensioen & governance (P&G).

Bestuur

Het fonds werkt met een zogenaamd omgekeerd gemengd bestuursmodel. Het bestuur van PNB bestaat uit negen leden. Er zijn vier uitvoerend bestuurders en vijf niet-uitvoerend bestuurders, waaronder de onafhankelijk voorzitter.

De uitvoerend bestuurders zijn primair verantwoordelijk voor de uitvoering van het door het bestuur vastgestelde beleid binnen de begroting en daarnaast primair belast met de voorbereiding van nieuw beleid. De uitvoerende bestuurders gezamenlijk bestrijken alle kennisgebieden. Daarbinnen is een verdeling gemaakt in de portefeuilles waarbij iedere uitvoerende bestuurder primair verantwoordelijk is voor de aan hem toebedeelde gebieden.

De uitvoerend bestuurders zijn geen directe vertegenwoordigers van de belanghebbenden bij het fonds. Van de niet-uitvoerend bestuurders vertegenwoordigen twee bestuursleden de bismdommen, één de deelnemers en één de pensioengerechtigden (de vijfde niet-uitvoerend bestuurder is de onafhankelijk voorzitter). De niet-uitvoerend bestuurders voeren het intern toezicht uit binnen het bestuur. Zij worden bij hun toezichttaak ondersteund door de auditcommissie.

Gedurende het verslagjaar hebben de heer G. van der Lubbe en de heer R.J.B. Hoogma voortijdig hun functie als respectievelijk uitvoerend en niet-uitvoerend bestuurder beëindigd. De zoektocht naar opvolgers resulteerde in de voorgenomen benoeming van mevrouw J.M.J. Bovens als lid van het uitvoerend bestuur en van zeereerwaarde heer M.W.G. Dorssers als niet-uitvoerend bestuurder namens de actieven. Beide benoemingen zijn conform de geldende regels en procedures voorgesteld en zullen in 2025 worden geformaliseerd ¹⁾.

Verder kan worden vermeld dat de heren H.J.W.M. Peters, L.J.M. Roodbol en P.J. Vergroesen in het verslagjaar zijn herbenoemd voor een volgende zittingsperiode.

Het bestuur heeft in 2024 tien keer vergaderd, zes keer regulier en vier keer aanvullend, specifiek gericht op de voortgang van de Wtp-transitie. Ook is de jaarlijkse beleidsdag georganiseerd. Daarnaast hebben de niet-uitvoerende bestuurders tweemaal een eigen vergadering samen met de auditcommissie gehouden en eenmaal met een delegatie van het verantwoordingsorgaan. Tot slot heeft het bestuur twee keer met het verantwoordingsorgaan overlegd en een gezamenlijke studiedag georganiseerd.

Sleutelfuncties

De risicobeheerfunctie beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem. Ook heeft de risicobeheerfunctie een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer. De risicobeheerfunctie wordt als tweedelijnsfunctie beschouwd. De heer L.J.M. Roodbol is binnen het (uitvoerend) bestuur aangewezen als sleutelfunctiehouder risicobeheer en wordt bij deze werkzaamheden ondersteund door Willis Towers Watson (WTW).

De actuariële functie heeft een controlerende rol. In het kader van de actuariële functie wordt onder meer toezicht gehouden op het berekenen van de technische voorzieningen, wordt beoordeeld of de daarbij gehanteerde methodieken en onderliggende modellen, gebruikte gegevens en aannamen passend zijn; ook worden, waar nodig, aanbevelingen gegeven. De actuariële functie wordt gezien als een tweedelijnsfunctie en is ondergebracht bij de waarmede actuaris.

¹⁾ De benoeming van mevrouw Bovens tot het uitvoerend bestuur en de benoeming van de heer Dorssers tot het niet-uitvoerend bestuur zijn respectievelijk op 11 februari 2025 en 14 januari 2025 geformaliseerd door goedkeuring van DNB.

De interne auditfunctie is belast met het uitvoeren van (interne) audits op de bedrijfsvoering van het fonds en wordt als derdelijnsfunctie beschouwd. De belangrijkste taak van de interne auditfunctie is het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds. Deze interne auditfunctie is toebedeeld aan een niet-uitvoerend bestuurder, de heer P.J. Vergroesen. In de uitvoering van zijn taak wordt de sleutelfunctiehouder interne audit ondersteund door een onafhankelijk vervuller van de interne auditfunctie (InAudit). Daarnaast heeft de auditcommissie een belangrijke klankbordrol in het interne auditproces.

Het bestuur stelt de houders van een sleutelfunctie in staat deze functies op een objectieve, eerlijke en onafhankelijke manier te vervullen. Daarnaast zijn de gedragscode en klokkenluidersregeling van toepassing op de houders van de sleutelfuncties en draagt het fonds er zorg voor dat zij die te goeder trouw en naar behoren een melding hebben gedaan bij de toezichthouder als gevolg hiervan niet worden benadeeld. Verder zijn de escalatiemogelijkheden van de sleutelfunctiehouders vastgelegd in een document 'principes inrichting sleutelfuncties'.

Verantwoordingsorgaan (VO)

Het bestuur legt verantwoording af aan het VO. Het VO heeft voorts de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht over het door het bestuur gevoerde beleid en de gemaakte beleidskeuzes voor de toekomst, waaronder de keuzes die van invloed zijn op de uitvoeringskosten. Ook stelt het bestuur het VO in de gelegenheid advies uit te brengen over de in de statuten benoemde terreinen. In het verslag van het VO op pagina 69 leest u meer hierover.

Het VO bestaat uit 24 vertegenwoordigers van vier categorieën; zeven leden namens de (actieve) deelnemers van reglement I, twee leden namens de (actieve) deelnemers van reglement II, van elk van de zeven bisdommen een afgevaardigde namens de pensioengerechtigden, een lid namens de werkgevers (een lid van elk bisdom) en een lid namens de Bisschoppenconferentie.

Per 1 juli 2024 is mevrouw A.J.M. van der Valk toegetreden tot het VO als vertegenwoordiger namens de actieve deelnemers van het pensioenreglement II. Daarnaast is per 1 oktober 2024 mevrouw M.H.H. van Haaren toegetreden tot het VO als vertegenwoordiger namens de actieve deelnemers van het pensioenreglement II. Zij volgt mevrouw I.W.M. Jansen-Werkhoven op die per diezelfde datum is afgetreden. Namens de werkgevers van het bisdom 's-Hertogenbosch is op 1 juli 2024 de heer G.W. Gruijters toegetreden tot het VO. Hij volgt de heer W.A. van de Molengraft op. Verder treden als vertegenwoordigers namens de actieven, respectievelijk pensioengerechtigden, van het aartsbisdom Utrecht mevrouw M.G.J.R. Doornbusch en de heer C.G.J. Peters per 1 januari 2025 toe tot het VO. Zij volgen respectievelijk de heren J.J.C.M. van Os en G.F.M. Hoes op.

Voorts kan worden vermeld dat de heer C.J.A.M. van Beek per 1 juli 2024 is herbenoemd voor een volgende zittingsperiode namens de pensioengerechtigden van het bisdom Breda. Hoogerwaard heer H.J. Bouman en de heer J.C.G.M. Bakker, respectievelijk namens de actieve deelnemers van het bisdom Roermond en namens de werkgevers van het bisdom Rotterdam, zijn eveneens herbenoemd voor een volgende zittingsperiode. Voor beiden geldt dat zij, in afwijking van de maximale reguliere 12-jaars zittingstermijn, met het oog op de lopende transitie, in relatie tot het waarborgen van de gewenste stabiliteit en continuïteit, op verzoek zijn herbenoemd tot 1 juli 2028.

Tot slot zal met het toetreden van de heer Dorssers tot het niet-uitvoerend bestuur, de zetel als vertegenwoordiger namens de actieve deelnemers van reglement I van het bisdom 's-Hertogenbosch in het VO vacant worden. Het bisdom 's-Hertogenbosch zal in dit verband gevraagd worden om een geschikte opvolger aan te dragen, de verwachting is dat deze in 2025 wordt benoemd.

Het VO heeft in 2024 vier keer vergaderd, waarvan drie keer regulier en één keer aanvullend specifiek gericht op de voortgang van de Wtp-transitie.

Auditcommissie (AC)

De AC is in beginsel belast met de ondersteuning van de niet-uitvoerende bestuurders bij hun toezicht op het terrein van de risicobeheersing, het beleggingsbeleid en de financiële informatieverstrekking door het fonds. Daarnaast is de AC betrokken bij de bespreking van het audit(jaar)plan, de opdrachtomschrijving voor de uit te voeren audits en de rapportages van de sleutelfunctie interne audit.

De AC bestaat sinds 2024 uit drie onafhankelijke leden. Voorheen waren twee van de drie mogelijke zetels ingevuld. Ter voorkoming van mogelijke kwetsbaarheden en het waarborgen van continuïteit is besloten om vanaf 2024 ook de derde zetel permanent in te vullen. Mevrouw N. Draper heeft sinds 2023 zitting in deze commissie. De heer R. Huisman is per 1 september 2024 benoemd tot commissielid. Hiernaast is de heer A.W.J. van Coberen per 9 oktober 2024 benoemd tot commissielid.

Het bestuur spreekt zijn dank uit voor de grote bijdrage die de twee in verband met termijneinde in 2024 uittredende AC-leden, de heren J.S.A. van Scheijndel en R.J.A. Verberne, de afgelopen jaren hebben geleverd. De heren Van Scheijndel en Verberne hebben vanaf de invoering van het omgekeerd gemengd bestuursmodel zitting gehad in deze commissie, en hebben, naast hun inhoudelijke bijdrage, daarmee ook mede vorm gegeven aan een solide invulling en werking van de nieuwe governance structuur van PNB.

Beleggingscommissie (BC)

Het bestuur laat zich in de uitvoering van zijn beleggingsbeleid bijstaan door een BC. De BC brengt advies uit aan het bestuur en houdt toezicht op de uitvoering van het vermogensbeheer door de fiduciair manager. De BC wordt ondersteund door een secretaris die geen deel uitmaakt van de commissie. De BC bestaat uit maximaal vijf leden, waarvan ten minste één lid afkomstig is uit het uitvoerend bestuur, welke tevens als voorzitter van deze commissie fungeert. De overige leden worden door het bestuur benoemd op grond van hun specialistische kennis en ervaring op het gebied van vermogensbeheer. Deze externe leden worden -evenals de bestuursleden in deze commissie- beschouwd als verbonden personen in de zin van de gedragscode van het fonds en conformeren zich hieraan.

De behoefte aan gespecialiseerde kennis op operationeel/tactisch beleggingsniveau alsmede op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen nam toe in het afgelopen jaar. Daarom zijn respectievelijk op 1 april 2024 de heer C.H.Q. van Zeijl en op 1 juli 2024 de heer R.R.A.E. Otten benoemd tot externe leden van de BC. Mevrouw S. Jongen is per 1 juli 2024 afgetreden als lid van de BC. Daarnaast is de heer R.A.H. van der Meer per 1 juli 2024 herbenoemd voor een laatste zittingstermijn.

De BC heeft in het verslagjaar 2024 zevenmaal (digitaal) overleg gepleegd. Voor meer inhoudelijke informatie over de advisering aan het bestuur en het gevoerde beleggingsbeleid wordt verwezen naar het hoofdstuk 'Vermogensbeheer' op pagina 48 van dit bestuursverslag.

Commissie Voorlichting en Communicatie (CVC)

De CVC is onder meer belast met de uitvoering van het door het bestuur vastgestelde communicatiebeleidsplan en het toezicht op de naleving van dit plan door AZL N.V. (hierna: AZL). AZL zorgt voor het communicatieadvies aan de commissie.

De commissie is in het verslagjaar viermaal bijeen geweest. De CVC bestaat uit één bestuurslid, tevens voorzitter van de commissie, en twee leden van het VO. De leden van het VO hebben zitting in deze commissie daar het VO een adviesrecht heeft over het communicatie- en voorlichtingsbeleid. Het participeren in deze commissie helpt bij het vormen van een oordeel over de beleidskeuzes op communicatiegebied.

Door het vervroegd aftreden van de heer Van der Lubbe in het verslagjaar, was er formeel geen bestuurslid betrokken bij de commissie. De heer Brand fungeerde als waarnemend voorzitter. Daarnaast heeft mevrouw Bovens als toehoorder en beoogd uitvoerend bestuurder met de portefeuille communicatie vergaderingen van deze commissie bijgewoond. Zodra haar benoeming geformaliseerd

is door DNB, zal zij deze commissie formeel voorzitten ¹⁾. Daarnaast zal in verband met het afreden van mevrouw Jansen-Werkhoven en de voorgenomen wijziging van de positie van de heer Dorssers, van VO-lid naar bestuurslid, in overleg met het VO over een nieuwe vertegenwoordiging van het VO in deze commissie besloten moeten worden.

Op pagina 28 wordt inhoudelijk ingegaan op het communicatiebeleid van PNB.

Werkgroep EcC-PNB

Met de werkgroep EcC-PNB geeft het fonds invulling aan de regierol met betrekking tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, en wordt beoogd de opdrachtgever in staat te stellen tijdig de benodigde stappen in dit traject te zetten.

De werkgroep EcC-PNB, waarin vertegenwoordigers van PNB en de Bisschoppenconferentie participeren, heeft in 2024 tien keer vergaderd. Daarnaast hebben de nodige tussentijdse ‘technische’ overleggen plaatsgevonden waarin een afvaardiging van de werkgroepleden vertegenwoordigd was.

Commissie pensioen & governance (CPG)

De CPG is in 2024 zesmaal bij elkaar gekomen en heeft zich onder meer beziggehouden met de voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en de organisatie van de sociale partners in de relatie tussen opdrachtgever en de verschillende deelnemerscategorieën.

Leden van deze commissie zijn de heren Van de Wiel als uitvoerend bestuurder en M. Heemskerk als extern lid. Mevrouw Bovens is beoogd tweede lid namens het uitvoerend bestuur in deze commissie.

Daarnaast had de heer G.W. Wich, die op 15 december 2024 is overleden, als extern lid zitting in deze commissie.

De heer Wich was een gerespecteerd lid van de CPG. Met zijn kennis, kunde en ervaring heeft hij er in het bijzonder toe bijgedragen dat verschillende processen in de relatie tussen bij het fonds betrokken gremia werden gestroomlijnd. Maar bovenal was de heer Wich een prettig persoon in de omgang en een fijne collega. De bestuurders zijn de heer Wich zeer erkentelijk voor zijn inzet en zullen hem herinneren als een dierbaar persoon.

Adequaat pensioenfondsbestuur

Fondsdocumenten

Het bestuur hanteert als sturingsmiddel een integraal overzicht van fonds- en beleidsdocumenten, waarin de actuele stand per document wordt bijgehouden, met als doel de integraliteit en onderlinge samenhang te waarborgen.

In het verslagjaar zijn de nodige documenten vastgesteld, respectievelijk gewijzigd:

Statuten en reglement VO

De laatste notariële akte dateert van: 7 november 2022. Een update van dit basisdocument werd in 2024 niet noodzakelijk geacht. Wel heeft een update van het reglement VO plaatsgevonden. In dit reglement zijn de gewijzigde bevoegdheden van het VO als gevolg van de Wtp-transitie verwerkt.

¹⁾ DNB heeft haar goedkeuring verleend op 11 februari 2025.

Bestuurlijk jaarplan en begroting 2025

Zoals gebruikelijk heeft het bestuur in het najaar het bestuurlijk jaarplan met de geplande activiteiten t.b.v. het volgende jaar vastgesteld. Tevens is de begroting 2025 vastgesteld.

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota

De Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) wordt jaarlijks door het bestuur geactualiseerd. In de bestuursvergadering van 11 december 2024 is de ABTN geactualiseerd en vastgesteld, waarbij de besluitvorming uit het verslagjaar 2024 is verwerkt.

Strategisch beleidsplan 2023-2025

Het fonds werkt met een strategisch beleidsplan. De basis voor het strategisch beleidsplan zijn de missie, identiteit, kernwaarden en cultuur van het fonds. In 2022 is het strategisch beleidsplan 2023-2025 in samenspraak met het VO opgesteld. Tijdens de bestuursvergadering van 11 december 2024 heeft het bestuur het beleidsplan geëvalueerd en geconcludeerd dat er geen bijstelling hoeft plaats te vinden.

Communicatiebeleidsplan

Het communicatiebeleidsplan 2022-2024 liep in het verslagjaar af. Eind 2024 is het communicatiebeleidsplan 2025-2027 vastgesteld. Er was sprake van een beperkte update ten opzichte van het vorige plan. De strategische uitgangspunten zijn niet gewijzigd. De nadruk ligt nu vooral op de voorbereiding van de Wtp-transitie en het wettelijk vereiste Wtp-communicatieplan.

IT-beleid

De wens tot versterking van de IT-capaciteiten binnen het fonds heeft onder meer geleid tot het besluit om vanaf 2024 meer gebruik te gaan maken van externe IT-expertise c.q. consultancy. Het doel hiervan is dat PNB op dit gebied een verdere professionaliseringsslag maakt en begeleid wordt bij de implementatie van enkele belangrijke dossiers, zoals bij de voorbereiding op de Digital Operational Resilience Act (DORA) en bij de monitoring van belangrijke IT-migraties binnen het pensioen- en vermogensbeheer. Mede in het kader van de implementatie van DORA is het IT-beleid integraal geëvalueerd en herijkt. Tevens zijn concrete hoofdstukken over informatiebeveiliging en testbeleid voor digitale operationele weerbaarheid toegevoegd. Dit document heet tegenwoordig 'IT-beleid & Informatiebeveiligingsbeleid'. Tot slot is er een IT-jaarplan voor het aankomende jaar vastgesteld.

Uitbestedings- en inkoopbeleid

Dit beleid is conform de driejaarscyclus geëvalueerd en bijgesteld. Belangrijke aanvullingen kwamen voort uit de nieuwe verplichtingen die gelden als gevolg van DORA. Denk hier met name aan aanvullende eisen ten aanzien van de selectie en evaluatie van ICT-dienstverleners die voor het fonds kritieke of belangrijke functies uitvoeren. Daarbij wordt de nieuw ingevoerde beslisboom 'kritieke of belangrijke ICT-derde' toegepast om te beoordelen of de uitbesteding betrekking heeft op kritieke of belangrijke functies zoals gedefinieerd onder DORA.

Incidentenregeling en -procedure en Business Continuïteit Management (BCM)-kader

In het verlengde van de DORA-verplichtingen is tevens de bestaande incidentenregeling uitgebreid met een specifieke regeling inclusief procedure voor de melding, behandeling en rapportage van ernstige ICT-incidenten. Mede in het kader van DORA heeft voorts een integrale herziening van de voormalige 'Noodprocedure, inclusief waarborging bedrijfscontinuïteit' plaatsgevonden. Deze is omgevormd tot een BCM-kader inclusief Business Continuity plan (BCP).

Privacybeleid

Dit beleid is conform de driejaarscyclus geëvalueerd en bijgesteld. De aanpassingen waren gering, aangezien er op basis van wet- en regelgeving weinig veranderd is in de afgelopen periode.

Datakwaliteitsbeleid

In het verslagjaar is het datakwaliteitsbeleid definitief vastgesteld. Dit beleid gaat in op datagovernance, architectuur en informatiesystemen, de beoordeling en identificatie van data en monitoring- en beheersmaatregelen voor het behouden van de datakwaliteit.

Pensioenreglementen

De belangrijkste wijziging dit verslagjaar van het pensioenreglement had betrekking op de aanpassing van de parameters in de pensioenregeling per 1 januari 2025. Verder zijn de flexibiliserings- en afkoopfactoren die per 1 januari 2025 gelden toegevoegd aan de reglementen. De meest actuele reglementen zijn beschikbaar op de website van PNB.

Handleiding en richtlijnen vermogensbeheer 2025

Het strategisch beleggingsbeleid van PNB is vastgelegd in de handleiding vermogensbeheer. In 2024 heeft een update van de handleiding plaatsgevonden mede als gevolg van de gewijzigde strategische asset allocatie waartoe besloten is op basis van de begin 2024 uitgevoerde ALM-studie (zie ook het hoofdstuk 'Vermogensbeheer' op pagina 48 van dit bestuursverslag. Daarnaast is het strategisch beleid zoals gebruikelijk vertaald naar een jaarlijkse portefeuille hetgeen is vastgelegd in de richtlijnen vermogensbeheer 2025.

Geschiktheid

Het geschiktheidsbeleid en het opleidingsplan zijn vastgelegd in een geschiktheidsplan. Het geschiktheidsplan is op 11 december 2024 geactualiseerd.

Zelfevaluatie

Tijdens de vergadering van 11 december 2024 heeft het bestuur zijn eigen functioneren geëvalueerd. Omwille van efficiëntie is dit keer gekozen voor een aanpak waarbij puntsgewijs werd stilgestaan bij de bevindingen van de zelfevaluatie van 2023. Dit verschilde van de aanpak in 2023, toen de evaluatie uitgebreider werd uitgevoerd met behulp van een onafhankelijke partij. Eén keer in de drie jaar wordt een derde partij bij deze evaluatie betrokken. Daarnaast heeft het niet-uitvoerend bestuur zijn eigen functioneren als intern toezichthouder geëvalueerd tijdens zijn vergadering van 6 november 2024.

Gedragscode / Compliance Officer

Het bestuur hanteert een gedragscode. Jaarlijks en bij uittreding bevestigen de leden van het bestuur en de overige verbonden personen dat zij de gedragscode hebben nageleefd. Voor een overzicht van de (neven)functies van het bestuur wordt verwezen naar de bijlage. De gedragscode is in het verslagjaar niet gewijzigd. Ook de incidenten- en klokkenluidersregeling zijn ongewijzigd gebleven.

De compliance officer is onder meer belast met de controle op de naleving van de gedragscode. Over 2024 heeft de compliance officer geen bijzonderheden geconstateerd. Wel is geadviseerd om een beleid sanctiescreening voor overige relaties op te stellen. Dit mede naar aanleiding van een publicatie van DNB over dit onderwerp. PNB heeft weliswaar afspraken gemaakt over de screening van deelnemers/werkgevers door AZL en de screening van beleggingen door vermogensbeheerder(s), maar beschikt nog niet over een formeel beleid voor de screening van deze dienstverleners zelf (met name AZL/Goldman Sachs Asset Management (GSAM, voorheen NN IP) en evenmin over een beleid voor de screening van overige dienstverleners van PNB en fondsfunctionarissen. Dit wordt in de komende periode opgepakt.

Portefeuilleverdeling

Per beleids-/aandachtsgebied zijn twee bestuurders verantwoordelijk. De uitvoerende bestuurders zijn primair verantwoordelijk voor het portefeuillebeheer. De niet-uitvoerende leden houden vanuit hun rol toezicht op de uitvoering en genomen besluiten ter zake. Hieronder is de verdeling weergegeven.

Functie/ onderdeel	Besturen organisatie	Wet- en regelgeving			Vermogens- beheer	Uitbesteding, AO/IC & IT	Actuariële aspecten & verslag- legging	Intern toezicht:
		inclusief kerkelijke aspecten	Pensioen- regelingen en -soorten	Communi- catie				
Uitvoerend (primair verantw.) "Eerste lijn"	A.J.H.N. van de Wiel	J.M.J. Bovens (per 11-2-25)	A.J.H.N. van de Wiel	J.M.J. Bovens (per 11-2-25)	H.J.W.M. Peters	H.J.W.M. Peters	A.J.H.N. van de Wiel	NUB'ers als geheel
Risicobeheer- functie + Actuariële functie + Compliance officer "Tweede lijn"	L.J.M. Roodbol	P. Westdijk (NCI) L.J.M. Roodbol	L.J.M. Roodbol	L.J.M. Roodbol	L.J.M. Roodbol	L.J.M. Roodbol	F. Verschuren (AethiQs) L.J.M. Roodbol	NUB'ers als geheel
Auditfunctie "Derde lijn"	P.J. Vergroesen	P.J. Vergroesen	P.J. Vergroesen	P.J. Vergroesen	P.J. Vergroesen	P.J. Vergroesen	P.J. Vergroesen	NUB'ers als geheel
Individuele NUB-ers (secundair verantw.)	J.P.B. Brand	A.P.H. Meijers	A.P.H. Meijers	M.W.G. Dorssers (per 14-01-25)	J.H.G.M. Teeuwen	J.H.G.M. Teeuwen	M.W.G. Dorssers (per 14-01-25)	

Wet- en regelgeving

In 2024 zijn geen dwangsommen of boetes opgelegd aan het fonds. Er is door toezichthouder DNB geen aanwijzing aan het fonds gegeven. In het verslagjaar is geen bewindvoerder aangesteld en de bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds is niet gebonden aan toestemming van de toezichthouder. Hieronder leest u welke onderwerpen op het gebied van wet- en regelgeving in 2024 aan de bestuurstafel zijn besproken.

Nieuw Pensioenstelsel

Ook in 2024 is de nodige aandacht uitgegaan naar de voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Dit onderwerp heeft voortdurend op de agenda gestaan van het bestuur, de diverse commissies en de werkgroep EcC-PNB. Het bestuur heeft t.b.v. de transitie vier extra vergaderingen gehouden, waarin met name is stilgestaan bij de planning/voortgang, de uitkomsten van diverse rekenrondes, de uitkomsten van het in 2024 uitgevoerde risicopreferentieonderzoek, het formuleren van uitgangspunten voor een evenwichtige transitie en het deelproject datakwaliteit.

Binnen de (sub)werkgroep, waarin ook leden namens de Bisschoppenconferentie vertegenwoordigd zijn, zijn parallel de nodige intensieve doch zeer constructieve overleggen gevoerd ter voorbereiding op de vormgeving van de nieuwe pensioenregeling. De voorgenomen afspraken daarover hebben de bisdommen met hun werkgevers- en werknemersvertegenwoordigingen afgestemd en uiteindelijk vastgelegd in het formele transitieplan, dat op 10 december 2024 aan PNB is aangeboden.

Het fonds beoordeelt de voorgenomen regeling in 2025. De beoogde inrichting daarvan wordt vastgelegd in het implementatieplan dat bij DNB zal worden ingediend.

PNB legt alle ontwikkelingen en besluitvorming, inclusief evenwichtigheidsweging, rondom de transitie vast in een verantwoordingsdocument. Dit document wordt gebruikt voor de interne verantwoording, maar zal straks ook als uitgangspunt dienen voor de formele verantwoording naar de externe toezichthouders. Daarnaast wordt over de belangrijkste ontwikkelingen gecommuniceerd via nieuwsbrieven en de website (zie ook hoofdstuk Communicatie van dit bestuursverslag).

Digitale operationele weerbaarheid

Op 17 januari 2023 is de Verordening betreffende de digitale operationele weerbaarheid voor de financiële sector, (ook wel 'Digital Operational Resilience Act', of DORA)' van kracht geworden. In 2024 heeft PNB onder begeleiding van een externe IT-consultant voorbereidingen getroffen om aan DORA te kunnen voldoen per de ingangsdatum van 17 januari 2025.

Code pensioenfondsen

In de Code Pensioenfondsen staan de principes voor een goed pensioenfondsbestuur opgenomen. Deze Code is wettelijk verankerd in artikel 33 van de Pensioenwet. Per 1 januari 2024 is de herziene versie van de Code Pensioenfondsen in werking getreden en deze diende op 31 december 2024 geïmplementeerd te zijn. De normen zijn gegroepeerd in vijf thema's:

- 1) Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden;
- 2) Goed besturen;
- 3) Effectief intern toezichthouden en controle uitoefenen;
- 4) Verantwoording en inspraak organiseren;
- 5) Effectief functioneren van fondsorganen.

De normen in de Code zijn een aanvulling op wet- en regelgeving. De normen in de Code zijn weliswaar leidend, maar de Code laat ruimte voor eigen verantwoordelijkheid van het pensioenfondsbestuur. Pensioenfondsen mogen de Code daarom naleven volgens het 'pas-toe-of-leg-uit'-beginsel. Afwijken van de norm is dus mogelijk mits dit weloverwogen en beargumenteerd gebeurt. In 2024 heeft het bestuur van het fonds de naleving volgens de herziene Code (2024) geïnventariseerd. Hieronder zijn de normen van de Code opgenomen waaraan PNB in het verslagjaar niet (volledig) heeft voldaan en de motivering daarvan. Voor een volledig overzicht van de verantwoording over de naleving van de normen wordt verwezen naar de website van PNB.

Normen uit de Code pensioenfondsen waarvan door PNB is afgeweken in 2024

De governance van PNB is in overeenstemming met de Code, met uitzondering van drie onderdelen:

Ten eerste schrijft de Code (norm 35) voor dat zowel in het bestuur als in het VO er tenminste één man en één vrouw zitting hebben en dat in beide organen tenminste één lid onder de 40 jaar zitting moet hebben. Het bestuur voldeed niet aan het gendercriterium en voldeed deels aan het leeftijdscriterium. Het verantwoordingsorgaan voldeed niet aan de gestelde leeftijdsnormen. Het bestuur hecht aan een afgewogen vertegenwoordiging in het bestuur en het verantwoordingsorgaan namens alle binnen de doelgroep van actieve deelnemers te onderscheiden typen deelnemers en pensioengerechtigden. Tevens wordt erop toegezien dat er evenwicht is in de vertegenwoordiging namens alle bisdommen (als "werkgevers"). Het bestuur ervaart dat, gelet op het specifieke karakter van het pensioenfonds, aan diversiteit in leeftijd en geslacht in beperktere mate voldaan kan worden. Daarbij leiden de statutair aan bestuurders gestelde eisen, onder andere op het gebied van kerkelijke aspecten, tot een extra uitdaging.

Het bestuur blijft streven naar verdere diversiteit bij toekomstige vacatures. Hierop is ook beleid geformuleerd: het fonds hanteert in dit kader als beleid dat bij gelijke geschiktheid de voorkeur uitgaat naar een jongere en/of vrouwelijke kandidaat. In dit verband kan worden opgemerkt dat de samenstelling van de audit- en beleggingscommissie zeer divers is, zowel voor het aspect geslacht als voor

het aspect leeftijd. Met de benoeming van mevrouw Bovens tot het bestuur per begin 2025 voldoet het bestuur bovendien aan het gendercriterium.

Ten tweede schrijft de Code (norm 37) voor dat bestuurders en leden VO alleen voor een derde termijn van vier jaar worden benoemd indien daartoe aanleiding bestaat en deze aanleiding per benoeming wordt onderbouwd. PNB wijkt van deze norm af. Statutair is geregeld dat aftredende leden tweemaal kunnen worden herbenoemd. In beginsel kunnen leden dus in totaal 12 jaar zitting hebben in het bestuur of VO. Vanwege de gewenste continuïteit en het feit dat de mogelijkheden beperkt zijn om geschikte kandidaten voor deze gremia te vinden die aan alle vereisten voldoen wil PNB aan het bestaande aantal zittingstermijnen vasthouden. Daarnaast is op basis van de gehanteerde roosters van aftreden gewaarborgd dat telkens, naast functionarissen met een langere zittingstermijn, ook voldoende sprake is van leden die nieuw betrokken zijn bij het fonds. Het op dit punt effectief functioneren van fondsorganen is daarmee naar de mening van het bestuur voldoende gewaarborgd.

Ten derde zijn in bijlage 2 van de Code de voorkeursregels bij benoeming en ontslag vastgelegd (zie ook norm 38). In de statutenwijziging in 2021 is de procedure met betrekking tot de benoeming en het ontslag van bestuurders verder in lijn gebracht met de Code, maar op onderdelen wijkt deze nog hiervan af. De belangrijkste afwijking bij PNB is dat, met uitzondering van de onafhankelijk voorzitter, de niet-uitvoerende bestuurders door de Bisschoppenconferentie worden benoemd en niet door het bestuur zelf. Deze afwijking hangt samen met de kerkelijke aard van het fonds en de daarmee samenhangende regels van het canoniek recht. Het bestuur van PNB staat achter deze afwijkende procedure, omdat van belang wordt geacht dat de bestuurders van het pensioenfonds naast pensioenkwaliteiten ook voldoen aan de vereisten die gelden voor bestuurders van kerkelijke rechtspersonen. Het is aan de Bisschoppenconferentie om kandidaten aan deze kerkrechtelijke eisen te toetsen.

Tegelijkertijd heeft PNB voldoende waarborgen getroffen dat met betrekking tot de geledingen namens de actieven en pensioengerechtigden in het niet-uitvoerend bestuur alleen kandidaten door of namens de geledingen zelf voor benoeming kunnen worden voorgedragen. Tevens is statutair vastgelegd dat het bestuur ingeval van een voorgenomen benoeming altijd eerst moet worden gehoord met het oog op de specifieke geschiktheidseisen die conform de Pensioenwet gelden voor bestuurders van een pensioenfonds. Op deze manier is veiliggesteld dat daadwerkelijk alleen geschikte kandidaten worden benoemd alvorens deze ter toetsing aan DNB worden voorgedragen.

Klachten en geschillen

Sinds de invoering van de Gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' van de Pensioenfederatie en de invoering van de Wet toekomst pensioenen per 1 juli 2023 is er een nieuwe definitie van een klacht. Elke uiting van ontevredenheid van een persoon, gericht aan PNB, wordt beschouwd als een klacht. De klachten worden geregistreerd en in vaste rubrieken gerapporteerd.

PNB heeft de voorwaarden van de Gedragslijn en de Wet toekomst pensioenen in het nieuwe klachtenreglement opgenomen. Klachten die niet in onderling overleg worden opgelost, monden uit in een geschil. Geschillen kunnen door de deelnemer met ingang van 1 januari 2024 worden voorgelegd aan de Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP, waarbij de deelnemer kan kiezen tussen bemiddeling door de Ombudsman Pensioenen of beslechting), of aan de bevoegde rechter.

Ondanks de verruiming van de definitie van een klacht in de gedragslijn, is er in 2024 geen substantiële stijging te zien in het aantal geregistreerde klachten. In dit jaarverslag over 2024 ziet u een overzicht aan de hand van de categorieën die in de Gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' zijn voorgeschreven. In de navolgende tabel wordt een overzicht gegeven van de in 2024 door het pensioenfonds behandelde klachten en geschillen en de klachten die zijn ingediend bij het GIP en die zijn behandeld door de Ombudsman Pensioenen of het GIP.

De rubrieken hieronder zijn gelijk aan de rubrieken die de AFM hanteert in het jaarlijkse online datagedreven onderzoek Pensioentoezicht. Daarin staan vanaf 2024 vragen naar aanleiding van de wetsartikelen in de Wtp over het omgaan met klachten. Deze samenloop in de uitvraag voor de jaarlijkse meting van de Gedragslijn en de uitvraag van de AFM voorkomt dat extra handelingen moeten worden uitgevoerd.

	Direct afgehandeld	Indirect afgehandeld	Geëscaleerd	Geschil ¹⁾	Totaal
Behandelingsduur	0	0	0	0	0
Deelnemersportaal	0	0	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0	0	0
Financiële situatie	0	0	0	0	0
Informatieverstrekking	4	2	0	0	6
Keuzebegeleiding	0	0	0	0	0
Pensioenberekening en -betaling	2	1	1	0	4
Registratie werknemersgegevens	0	0	0	0	0
Service en klantgerichtheid	1	0	0	0	1
Toepassing wet- en regelgeving algemeen	2	1	0	0	3
Toepassing wet- en regelgeving invaren transitie	0	0	0	0	0
Overig	1	1	0	0	2
Totaal	10	5	1	0	16

1) Vanaf 2024 worden de geschillen door GLP (inclusief Ombudsman) behandeld

De tevredenheid over de afhandeling van klachten van deelnemers is gecontroleerd middels een klanttevredenheidsonderzoek. De uitkomsten hiervan staan in onderstaande tabel weergegeven:

Tevredenheid afhandeling klachten	Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal
Tevreden	5	2	4	1	12
Ontevreden	0	0	0	0	0
Neutraal	0	0	0	0	0
Onbekend	3	1	0	0	4
Totaal	8	3	4	1	16

De in het verslagjaar geregistreerde klachten zijn dus veelal direct en naar tevredenheid van de deelnemers afgehandeld. De impact van de klachten was gering en de klachten hebben niet tot aanpassingen van regelingen of processen geleid.

Incidenten

Er is in het verslagjaar sprake geweest van enkele incidenten. De incidenten die dit verslagjaar hebben plaatsgevonden betroffen:

- Elf deelnemers hebben een dubbele indexatie ontvangen. Bij hun werkgeverswissel werden ze zowel op 31 december 2022 als slaper én op 1 januari 2023 als actieve geïndexeerd. Hierdoor hebben zij een te hoge pensioenopbouw gekregen. Dit probleem is ontdekt in februari 2024. Het incident is hersteld door de uitdiensttredingsdatum te verplaatsen naar 1 januari 2023 en de indiensttredingsdatum naar 2 januari 2023. Hierdoor is de toeslag op het slaperspakket vervallen. Betreffende deelnemers hebben tevens een excuusbrief ontvangen. Van deze elf deelnemers was één deelnemer inmiddels met pensioen gegaan. Besloten is om de uitkering over de maanden november-december 2023 niet te corrigeren, maar de correctie pas vanaf januari 2024 in te laten gaan.
- Een deelnemer heeft ten onrechte teveel invaliditeitspensioen ontvangen over de periode 1 april 2023 tot en met 31 december 2023. Dit signaal is opgemerkt in januari 2024. Er is telefonisch contact opgenomen met de deelnemer en er is een betalingsregeling overeengekomen. Aandachtspunt is wel dat AZL conform het PNB-herzieningenbeleid eigenlijk eerst met PNB contact had moeten opnemen, alvorens tot correctie over te gaan. Hierover is met AZL gesproken en voor het handelen volgens de afspraken is nadrukkelijk aandacht gevraagd.
- In 2024 is één inkomende waardeoverdracht buiten de gestelde termijn behandeld. De werkvoorraad bij waardeoverdrachten was volgens de uitvoeringsorganisatie tijdelijk te hoog. Er werd vervolgens prioriteit gegeven aan het verwerken van waardeoverdrachten en het inlopen van achterstanden. Overschrijding van wettelijke termijnen is wel een aandachtspunt dat in zijn algemeenheid zal worden onderzocht.
- Twintig deelnemers hebben een aanmeldingsbrief ontvangen waarin ten onrechte de keuzemogelijkheid tot variabilisering (hoog/laag-constructie) werd getoond. PNB biedt deze optie niet. De betreffende deelnemers hebben een excuusbrief ontvangen en de applicatie van de geautomatiseerde brief is hierop aangepast zodat de keuzemogelijkheid niet meer wordt getoond.

Deze incidenten hebben voor PNB geen blijvende nadelige gevolgen voor de bedrijfsvoering gehad. De incidenten zijn echter wel besproken met de betrokken uitbestedingspartners en hebben tot gevolg gehad dat aanvullende beheersmaatregelen zijn getroffen om dergelijke incidenten in de toekomst te voorkomen.

Naast deze incidenten is er sprake geweest van enkele gebeurtenissen, die formeel niet onder de definitie incident van PNB vallen, maar die ter kennis gebracht zijn aan het (uitvoerend) bestuur, waaronder verstoringen van e-mailverkeer en applicaties. Het bestuur heeft kennisgenomen van deze gebeurtenissen en waar nodig aanvullende (correctie)maatregelen getroffen. Hoewel deze gebeurtenissen een lage impact hebben op de bedrijfsvoering, worden de ontwikkelingen nauwgezet gemonitord, niet in de laatste plaats door de sleutelfunctiehouders binnen het integraal risicomanagementsysteem van PNB.

Uitbestedingsbeleid

Het bestuur heeft in het verslagjaar beoordeeld in hoeverre uitbestedingspartijen in control waren. In de navolgende passages leest u meer over deze beoordeling

Uitbestede werkzaamheden

Pensioenbeheer

AZL zorgt als pensioenuitvoeringsorganisatie voor de pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie en de jaarverslaglegging. In de basis is PNB tevreden met de dienstverlening van AZL, hetgeen ook blijkt uit de meer dan 50-jarige samenwerking tussen beide partijen.

Het voorgaande laat echter onverlet dat het pensioenbeheer een belangrijke en kritieke (ICT-)dienstverlening betreft in de zin van het in 2024 op grond van DORA aangescherpte Uitbestedings- en inkoopbeleid van PNB (zie ook hoofdstuk 'Adequaat pensioenfondsbestuur'). Met uitzondering van het vermogensbeheer zijn alle kritieke of belangrijke functies van PNB bij AZL ondergebracht. PNB blijft eindverantwoordelijk voor de uitbesteding van werkzaamheden en houdt de ontwikkelingen bij AZL dan ook nauwlettend in de gaten.

In 2024 is vastgesteld dat nagenoeg alle processen binnen de SLA-normen zijn afgerond. Daar waar dit niet het geval is wordt gedetailleerd gerapporteerd en worden beheersmaatregelen en verbetermaatregelen getroffen. Daarnaast is er zeer beperkt sprake van klachten vanuit de deelnemers. Een punt van zorg is evenwel het feit dat de dienstverlening enigszins onder druk staat, aangezien de organisatie, naast het verzorgen van de reguliere dienstverlening, intensief bezig is met de voorbereiding op de aanstaande Wtp-transitie, waartoe ook behoort een integrale transformatie van haar IT-landschap. Daarbij komt dat PNB pas per 1 januari 2028 beoogt over te stappen op het nieuwe systeem en dus nog geruime tijd in de bestaande systemen blijft meedraaien, terwijl deze naar verwachting steeds minder focus zullen krijgen. PNB heeft de daarmee samenhangende risico's onderkend en kennisgenomen van het beleid en de maatregelen die AZL treft om de dienstverlening tot aan de transitie van PNB op niveau te houden. Sinds begin 2024 heeft PNB een gespecialiseerde IT-consultant ingehuurd die het fonds helpt om de beheersbaarheid van de risico's op IT-gebied gedurende de transitie te beperken.

Een ander risico op het gebied van pensioenbeheer betreft de vraag in hoeverre de door de bisdommen beoogde nieuwe pensioenregeling door AZL op alle onderdelen uitvoerbaar wordt geacht. Eind 2024 zijn de specifieke voor PNB geldende uitvoeringswensen bij AZL onder de aandacht gebracht. Deze wensen worden geanalyseerd en begin 2025 wordt duidelijkheid hieromtrent verwacht.

Meer over deze uitbestedings- en IT-risico's leest u ook in het hoofdstuk 'Risicomanagement' vanaf pagina 35 van dit verslag.

Vermogensbeheer

Het (fiduciair) vermogensbeheer is uitbesteed aan GSAM. GSAM belegt het vermogen namens PNB op basis van richtlijnen voor het vermogensbeheer die het fonds heeft vastgesteld.

Er zijn enkele risico's die samenhangen met de integratie van voormalig NN IP in de GSAM-organisatie welke door PNB gemonitord worden. In juli 2024 is de migratie naar het portfoliomanagementplatform van GSAM afgerond. PNB heeft deze migratie samen met haar sleutelfunctiehouder risicobeheer beoordeeld en vastgesteld dat deze succesvol voltooid is. In de reguliere rapportages wordt over de beheersing van de dienstverlening binnen dit platform gerapporteerd en hieruit zijn tot dusverre geen bijzonderheden naar voren gekomen. Een aandachtspunt blijft evenwel de Amerikaanse moedermaatschappij die achter deze organisatie zit en de bijzonderheden die dit met zich meebrengt qua cultuurverschillen, overtuigingen en dergelijke ten opzichte van Europa. Te denken valt in dit verband aan de wijze waarop prioriteit wordt gegeven aan MVB-vraagstukken en het toezichtkader dat in de Verenigde

Staten op dit punt afwijkt van de regels binnen de Europese Unie. PNB heeft hier aandacht voor en houdt (ontwikkelingen in) de dienstverlening van GSAM goed in de gaten via het reguliere monitorings- en evaluatiebeleid.

Naast het fiduciair vermogensbeheer heeft het bestuur een overeenkomst van bewaarneming afgesloten met CACEIS Investor Services. De omvang van deze dienstverlening is beperkt tot custody-diensten, belastingen en betalingsverkeer.

Certificering uitbestede werkzaamheden

De belangrijkste uitbestedingspartijen van PNB beschikken over ISAE-verklaringen of vergelijkbare assurance-standaarden. De hiermee afgegeven assurance vormt voor PNB een belangrijk onderdeel van de waarborging van een beheerste en integere bedrijfsvoering. De ISAE 3402-rapportage van AZL betreft de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersmaatregelen van de in de rapportage opgenomen processen die de financiële verantwoording raken. De ISAE 3000-rapportage audit betreft de werking van de overige niet-financiële processen en de werking van het risicomanagementsysteem.

In 2024 heeft de controlerend accountant van AZL beide ISAE-rapportages getoetst en een goedkeurende verklaring zonder beperking afgegeven. Ook de vermogensbeheerder en custodian hebben over 2024 controlerapporten uitgebracht, conform de ISAE 3402 of vergelijkbare standaarden. Deze controlerapporten bevatten alle een schone verklaring.

Het bestuur heeft de rapportages van AZL, GSAM en CACEIS beoordeeld en besproken. Met name is gekeken naar de effectiviteit van de beheersmaatregelen. Daarnaast hebben de portefeuillehouders binnen het bestuur diverse klantbijeenkomsten bijgewoond waarin de rapportages zijn toegelicht. De rapportages hebben niet tot materiële bevindingen geleid. PNB meent dat uit de rapportages voor een groot deel zekerheid wordt verkregen dat de verplichtingen uit de dienstverleningsovereenkomsten tussen PNB enerzijds en de dienstverleners anderzijds conform het overeengekomen niveau worden nagekomen.

Advisering en waarmerking

Het bestuur heeft de bestuursadvisering en -ondersteuning ondergebracht bij AZL N.V. Ook zijn de adviserende diensten op het gebied van actuariële aspecten en communicatie bij AZL ondergebracht. Verder wordt de beleggingscommissie in haar werkzaamheden bijgestaan door CVP Advies B.V.

De actuariële certificering van het jaarwerk en de controle van de jaarrekening zijn opgedragen aan respectievelijk AethiQs B.V. en EY Accountants B.V.

(Vervulling van de) sleutelfunctie risicobeheer, actuarialaat en interne audit

De (vervulling van de) actuariële functie is toevertrouwd aan de waarmerkend actuaaris. Daarnaast wordt de sleutelfunctiehouder risicobeheer ondersteund door een externe risicomanager van WTW. De vervulling van de interne auditfunctie is ondergebracht bij InAudit B.V.

De werkzaamheden voor de sleutelfunctie risicobeheer omvatten onder meer het verder ontwikkelen van het integraal risicomanagement, het per kwartaal rapporteren over het integraal risicomanagement en het voorbereiden van diverse risico-opinies. De actuariële functiehouder richt zich eveneens vanuit een tweedelijns perspectief onder andere op het beoordelen van de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening van de technische voorzieningen.

De werkzaamheden voor de sleutelfunctie interne audit bestaan onder andere uit het uitvoeren van (interne) audits binnen de bedrijfsvoering van het fonds en het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds. De bevindingen uit deze (interne) audit en de periodieke evaluatie van de interne controlemechanismen worden in een rapportage verwerkt en besproken met het bestuur.

Monitoring en evaluatie

Het bestuur monitort de kwaliteit van dienstverlening en mate van nakoming van afspraken periodiek op basis van rapportages.

Ook vinden de nodige tussentijdse (in)formele gesprekken plaats en woont het bestuur gedurende het jaar diverse bijeenkomsten bij waar dienstverleners hun activiteiten toelichten. Daarnaast evalueert het bestuur periodiek de servicekwaliteit van zijn dienstverleners en adviseurs en de overeenkomsten op marktconformiteit en actualiteit. In beginsel maakt het bestuur gebruik van een uitgebreide evaluatieprocedure die onderdeel is van het Uitbestedings- en inkoopbeleid. Voor reguliere, tussentijdse evaluaties hanteert PNB een standaard vragenformulier. De evaluaties in 2024 hebben tot een voortzetting van de samenwerking met alle dienstverleners in 2025 geleid.

Pensioenregeling 2024

Hoofdpijnen pensioenregeling 2024

De pensioenregeling van PNB zag er op 31 december 2024 op hoofdpijnen als volgt uit:

Reglement I

Aan Reglement I wordt deelgenomen door priesters, (gehuwde en ongehuwde) bezoldigde diakens en door pastoraal werkers.

De betreffende pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst in de zin van artikel 10, onder a, van de PW. Reglement I kan verder worden getypeerd als een pensioenregeling op grond waarvan met de leeftijd oplopende bedragen worden opgebouwd. De hiervoor bedoelde verhoging van de pensioenopbouwbedragen, zoals op basis van een leeftijdsstaffel, is onvoorwaardelijk en wordt verwerkt in de kostendekkende premie. Het uiteindelijke pensioen wordt berekend door het laatste en dus hoogste pensioenopbouwbedrag te vermenigvuldigen met het totale aantal deelnemersjaren.

Leeftijd	Opbouwbedragen per deelnemersjaar ingaaude 1-1-2025 in euro's	Opbouwbedragen per deelnemersjaar ingaaude 1-1-2024 in euro's
< 28	464,84	443,43
28-29	508,99	485,53
30-31	550,68	525,30
32-34	644,57	614,87
35-37	688,01	656,31
38-39	734,26	700,43
40-41	755,98	721,15
42-43	777,35	741,53
44-66	798,72	761,92

Pastoraal werkers en de hierin met hen gelijkgestelde gehuwde bezoldigde diakens komen daarnaast in aanmerking voor een (bijzonder) partnerpensioen en eventueel ANW-hiaatpensioen. Priesters en bezoldigde diakens zijn verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid door een arbeidsongeschiktheidspensioen van PNB en premievrije voortzetting van de pensioenopbouw. Wat betreft de pastoraal werkers worden eventuele wettelijke arbeidsongeschiktheidsuitkeringen op hun PNB-arbidsongeschiktheidspensioen in mindering gebracht. Voorts kent Reglement I een premievrije voortzetting van de pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid.

De keuze-onderdelen van Reglement I betreffen de mogelijkheid van vervroegde pensionering en de uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en omgekeerd. De hiervoor bedoelde uitruil geldt niet voor priesters en ongehuwde bezoldigde diakens.

Reglement II

Aan Reglement II wordt deelgenomen door het huishoudelijk personeel. De betreffende pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst in de zin van artikel 10, onder a, van de PW. Reglement II kan verder worden getypeerd als een vaste-bedragenregeling. Het opbouwbedrag is met ingang van 1 januari 2024 vastgesteld op € 144,32 (was in 2023: € 120,53).

Naast een ouderdomspensioen dat op 67-jarige leeftijd ingaat, verzekert Reglement II een (bijzonder) partnerpensioen. Het reglement kent geen arbeidsongeschiktheidspensioen, wel –net als Reglement I– een premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid.

De keuze-onderdelen van Reglement II betreffen de mogelijkheid van uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en omgekeerd, en de vervroegde pensionering.

Voor de actuele pensioenreglementen wordt verwezen naar de website van het fonds.

Waardeoverdracht kleine pensioenen (minder dan € 592,51 bruto per jaar (2024))

In verband met de inwerkingtreding van de Wet waardeoverdracht klein pensioen is besloten gebruik te maken van het recht op automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen die op of na 1 januari 2018 zijn ontstaan. Daarnaast vervallen sinds 1 januari 2019 de pensioenaanspraken van rechtswege bij het einde van de deelneming als het ouderdomspensioen niet meer bedraagt dan € 2,00 bruto per jaar. De vrijval in de voorziening die het gevolg is van het vervallen van de zeer kleine pensioenaanspraken wordt toegevoegd aan de algemene middelen van het pensioenfonds en komt daarmee ten goede aan het collectief. In 2024 zijn geen zeer kleine pensioenaanspraken vervallen.

Communicatie

Communicatiebeleidsplan

Met het aflopen van het communicatiebeleidsplan 2022-2024 is in het verslagjaar het nieuwe communicatiebeleidsplan voor de periode 2025-2027 opgesteld. PNB wil in deze meerjarige periode het volgende bereiken:

1. Het pensioenbewustzijn van deelnemers stimuleren door hen handvatten te geven om inzicht en overzicht te krijgen in hun persoonlijke pensioensituatie, in alle levensfasen. Het is belangrijk dat deelnemers weten welke keuzes ze kunnen maken met betrekking tot hun pensioen.
2. Het vertrouwen in het fonds behouden en verder versterken door open, transparante, duidelijke en eerlijke communicatie.
3. De werkgevers goed informeren over ontwikkelingen binnen het fonds en ervoor zorgen dat werkgevers weten waarheen ze deelnemers kunnen verwijzen voor meer informatie over het pensioen van PNB.
4. Het fonds zorgt ervoor dat alle betrokkenen bekend zijn met het nieuwe pensioenstelsel en dat zij weten wat de gevolgen zijn van de nieuwe pensioenregeling voor hun persoonlijke situatie. Voor deze transitiecommunicatie wordt een separaat communicatieplan geschreven.

Het jaarplan 2024 was gebaseerd op het communicatiebeleidsplan 2022-2024. De belangrijkste activiteiten die zijn ingezet om de doelen te bereiken worden in de navolgende paragrafen toegelicht.

Communicatie deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

De deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ontvingen in het verslagjaar twee nieuwsbrieven.

Wet toekomst pensioenen

In de communicatie is steeds meer aandacht voor de Wet toekomst pensioenen. De deelnemer wordt meegenomen in de besluitvorming over de nieuwe pensioenregeling en alle veranderingen. Het fonds is eind 2024 gestart met het schrijven van het wettelijk communicatieplan Wet toekomst pensioenen. Dit plan wordt in 2025 afgerond en ingediend.

Werkgeverscommunicatie

Evenals in eerdere jaren wordt met de zeven bisdommen en de parochies zo veel mogelijk digitaal gecommuniceerd. Zij ontvangen bijvoorbeeld de kerncijfers, maar ook de nieuwsbrieven voor de deelnemers in digitale vorm. De mailingen die aan de bisdommen worden verzonden, hebben een aparte plaats op de documentenpagina voor bisdommen op de website. Daarnaast is er voor de werkgevers een checklist 'Wegwijs in Pensioen' waarin, analoog aan Pensioen 1-2-3 voor deelnemers, aan de werkgevers wordt uitgelegd welke pensioeninformatie zij aan een nieuwe medewerker kunnen verstrekken.

Verkort jaarverslag

Ook afgelopen jaar is een verkorte versie van het jaarverslag gepubliceerd in de vorm van een landingspagina op de website. In de zomereditie van de nieuwsbrief, die in juli 2024 is verzonden, is hier aandacht aan besteed.

Uitvoeringskosten

Kosten pensioenbeheer

(in duizenden euro)

	2024	2023
Kosten van het pensioenbeheer (inclusief btw) bestaan uit:		
– Administratie regulier	517	500
– Governance	267	209
– Controlekosten	168	142
– Advieskosten	516	374
– Overige kosten	29	63
Subtotaal	1.497	1.288
Incidentele (project)kosten	989	211
Totaal	2.486	1.499
Pensioenuitvoeringskosten in euro per deelnemer (excl. incidentele (project)kosten):	€ 698	€ 592
Pensioenuitvoeringskosten in euro per deelnemer: (incl. incidentele (project)kosten)	€ 1.160	€ 690

Toelichting

Om de kosten per deelnemer te berekenen is het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die vermeld zijn in de jaarrekening.

Kijkend naar de pensioenuitvoeringskosten exclusief incidentele (project)kosten is er sprake van een stijging van de kosten per deelnemer, € 698 in 2024 ten opzichte van € 592 in 2023. Dit hangt onder meer samen met de afname van het aantal actieve deelnemers gedurende het verslagjaar. In het begin van 2024 waren 625 actieve deelnemers aangesloten bij het fonds. Eind 2024 is dit aantal teruggelopen tot 589. Het aantal pensioengerechtigden is relatief constant gebleven (1.555 eind 2024 ten opzichte van 1.549 aan het begin van dat jaar. Onder de streep is het aantal deelnemers dus afgenomen van 2.174 begin 2024 naar 2.144 eind 2024.

Daarnaast zijn de pensioenuitvoeringskosten exclusief incidentele (project)kosten in 2024 gestegen tot € 1.497.318 ten opzichte van € 1.287.810 in 2023. Deze stijging hangt met name samen met een verhoging van tarieven van uitbestede diensten, maar ook met de investering in de verdere professionalisering en versterking van de (bestuurlijke) organisatie. Vermeldenswaard in dit verband zijn de investeringen die in 2024 hebben plaatsgevonden ter versterking van de digitale operationele weerbaarheid van PNB, mede als gevolg van de DORA-verordening (zie ook hoofdstukken 'Adequaat pensioenfondsbestuur' en 'Wet- en regelgeving' van dit bestuursverslag).

De hiervoor genoemde reguliere uitvoeringskosten worden conform beleid ten laste gebracht van de premies; incidentele (project)kosten worden ten laste gebracht van het resultaat (zie ook hoofdstuk 'Financiële positie van PNB' vanaf pagina 44). Dit uitgangspunt

wordt evenwichtig geacht omdat met name deze incidentele (investerings)kosten voor alle doelgroepen, waaronder inactieve deelnemers/pensioengerechtigden, van het fonds worden gemaakt.

De incidentele (project)kosten zijn in 2024 fors opgelopen tot maar liefst € 988.233 ten opzichte van 2023 (€ 211.240). Dit heeft alles te maken met de investeringen die (moeten) plaatsvinden in het kader van de transitie naar een nieuwe pensioenregeling binnen het nieuwe pensioenstelsel. Een groot deel van deze kosten betreft investeringen in het administratie- en IT-landschap van de pensioenuitvoeringsorganisatie, maar ook investeringen in bestuurlijk projectmanagement, kosten voor diverse berekeningen en scenarioanalyses die in het kader van het ontwerp van de regeling benodigd zijn, alsmede kosten voor advies en consulting. Hierbij wordt overigens aangetekend dat een significant deel van de totale Wtp-investeringen door het pensioenfonds zelf gedragen wordt. Dit uitgangspunt wordt door het fonds geaccepteerd, maar deze investeringen mogen uiteraard niet ten kosten gaan van het nakomen van de pensioenverplichtingen en het indexatiepotentieel van PNB. Tot dusverre is de financiële positie van PNB echter robuust genoeg om deze kosten verantwoord te kunnen dragen.

Het bestuur zet zich zoveel mogelijk in om de kosten te beheersen en op een aanvaardbaar niveau te houden. Daarbij geldt als uitgangspunt dat een lager kostenniveau niet ten koste van de kwaliteit mag gaan. Daarnaast is het van belang om voor ogen te houden dat bepaalde ontwikkelingen, zoals de afname van het aantal deelnemers, maar ook kostenstijgingen als gevolg van nieuwe controles en wettelijke eisen niet binnen de invloedssfeer van PNB liggen. Wat dit laatste betreft geldt ook dat bepaalde activiteiten voortkomend uit wettelijke verplichtingen gelden voor alle pensioenfondsden, ongeacht hun omvang. Dergelijke kosten drukken echter veel zwaarder op PNB als relatief klein pensioenfonds.

Kosten vermogensbeheer

Kosten van het vermogensbeheer kunnen in twee categorieën worden onderscheiden:

De eerste categorie betreft de kosten zoals die in de jaarrekening zijn verwerkt, waaronder de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s) en het bewaarloon, kosten van ondersteuning bij het vermogensbeheer.

De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. In procenten uitgedrukt zien de kosten er als volgt uit:

	2024	2023
Vermogensbeheer:		
– Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen (exclusief transactiekosten)	0,23%	0,25%
– Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,05%	0,03%
– Totale kosten van vermogensbeheer	0,28%	0,28%

De totale kosten vermogensbeheer zijn als volgt uit te splitsen:

(in duizenden euro)	Beheer- kosten	Performance gerelateerde kosten	Transactie- kosten	Totaal 2024	Totaal 2023
<i>Kosten per beleggingscategorie</i>					
Vastgoed	288	0	0	288	333
Aandelen	94	0	121	215	236
Vastrentende waarden	372	0	133	505	375
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	754	0	254	1.008	944
Kosten overlay beleggingen	0	0	0	0	0
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	754	0	254	1.008	944
<i>Overige vermogensbeheerkosten</i>					
Kosten fiduciair beheer	346	0	0	346	331
Bewaarloon	46	0	0	46	37
Advieskosten vermogensbeheer	42	0	0	42	71
Overige kosten	54	0	0	54	54
Totaal overige vermogensbeheerkosten	488	0	0	488	493
Totaal kosten vermogensbeheer	1.242	0	254	1.496	1.437

Van de totale kosten vermogensbeheer 2024 van 1.496 geldt dat een bedrag van 729 is verwerkt in de staat van baten en lasten in de jaarrekening. Voor de overige 767 geldt dat deze kosten rechtstreeks ten laste komen van het resultaat op beleggingen.

Uitgedrukt in procenten van het gemiddeld belegd vermogen bedragen de totale vermogensbeheerkosten 0,28% (28 basispunten). Het grootste deel van deze kosten bestaat uit beheervergoedingen voor de fiduciaire manager en de beheerders van de beleggingsfondsen. Een andere belangrijke kostenpost zijn de transactiekosten. Het fonds rapporteert zowel de aan- en verkoopkosten van participaties in de beleggingsfondsen als ook (een schatting van) de transactiekosten binnen de beleggingsfondsen. Onder de categorie overige kosten worden onder andere de bankkosten en het bewaarloon verantwoord.

De totale kosten vermogensbeheer gaan ten laste van het rendement van de beleggingen. Gegeven de grootte van het fonds in samenhang met het aantal actieve deelnemers en de professionaliteit die door de Toezichthouder van het bestuur wordt verwacht, is het kostenniveau een belangrijk aandachtspunt. De absolute en relatieve kosten waren in 2024 vergelijkbaar aan het voorgaand jaar. Met een niveau van 28 basispunten (28 in 2023) zijn de kosten van het vermogensbeheer bovendien laag in vergelijking met andere Nederlandse pensioenfondsen, zoals onder andere uit publicaties van DNB blijkt. Desalniettemin houdt het bestuur de kostenontwikkeling nauwgezet in de gaten en blijft het streven naar een zo laag mogelijk kostenniveau.

Benchmarking kosten en conclusie

Benchmarking uitvoeringskosten

Uit een benchmarkrapport van Bell Pension Consultants & Actuaries B.V. van 10 oktober 2024 volgt dat de gemiddelde kosten per deelnemer van PNB (ultimo 2023 € 690) op een hoger niveau liggen dan andere pensioenfondsen van "kleine" omvang (ultimo 2023 € 435). Onder "klein" fonds vallen volgens dit onderzoek alle fondsen met een omvang van tussen de 1.000 en 10.000 deelnemers (actief en pensioengerechtigd). Aangezien de bandbreedte erg ruim is, PNB zich met een deelnemersomvang van 2.144 aan de onderkant daarvan bevindt, en bepaalde vaste kosten voor alle pensioenfondsen gelijk zijn ongeacht hun omvang, komt PNB in deze vergelijking automatisch minder gunstig uit.

Benchmarking kosten vermogensbeheer

Uit het genoemde benchmarkrapport volgt tevens dat PNB op basis van de totale vermogensbeheerkosten (0,28% in 2023) beduidend beter scoort dan andere pensioenfondsen met een vergelijkbaar gemiddeld pensioenvermogen (0,38% in 2023). PNB belegt voornamelijk passief en kent geen prestatievergoedingen. Dit draagt ertoe bij dat de vermogensbeheerkosten bij PNB zoveel lager zijn.

Benchmark totale kostenratio

De totale kostenratio betreft de som van de pensioenbeheer- en vermogensbeheerkosten, gedeeld door het gemiddeld belegd vermogen. De totale kostenratio draagt bij aan een betere vergelijkbaarheid tussen pensioenfondsen, maar ook tussen pensioenuitvoerders in brede zin. Uit het genoemde benchmarkrapport volgt dat PNB op basis van deze totale kostenratio (0,55% in 2023) iets beter scoort dan andere fondsen met een gemiddeld vergelijkbaar vermogen (0,56% in 2023).

Conclusie

In het verslagjaar heeft PNB de huidige kosten geanalyseerd en daarbij ook de verwachte ontwikkelingen naar de toekomst beoordeeld. Hieruit volgt dat de reguliere kosten voor pensioen- en vermogensbeheer tezamen naar verwachting over 25 jaar op een niveau van 0,60% zullen uitkomen. PNB acht een kostenniveau tussen de 0,50% en 0,60% goed verdedigbaar en concurrerend ten opzichte van commerciële aanbieders van pensioenproducten in de markt. Op basis hiervan komt PNB dan ook tot de slotsom dat het bestaansrecht van het fonds, vanuit kostenperspectief, in ieder geval de komende 25 jaar in beginsel gewaarborgd is.

Vergoedingen fondsfunctionarissen

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de vergoedingsregeling voor het bestuur, de commissies en het verantwoordingsorgaan.

	2024	2023
Vaste vergoeding per persoon per jaar (exclusief btw):		
Onafhankelijk voorzitter	€ 15.689,94	€ 15.689,94
Uitvoerend bestuur	€ 15.689,94	€ 15.689,94
Niet-uitvoerend bestuur	€ 6.724,26	€ 6.724,26
Beleggingscommissie	€ 5.603,55	€ 5.603,55
Commissie pensioen & governance	€ 5.603,55	€ 5.603,55
Auditcommissie	€ 2.801,77	€ 2.801,77
Vergoeding per persoon per vergadering (in euro's, exclusief btw):		
Bestuur	€ 224,15	€ 224,15
Verantwoordingsorgaan	€ 224,15	€ 224,15

Naast de (eventuele) vaste vergoeding per jaar en de vergoeding per bijgewoonde vergadering, ontvangen de fondsfunctionarissen een vergoeding voor reiskosten en overige onkosten samenhangend met het bijwonen van de vergaderingen.

Risicohouding

Algemene risicohouding

In zijn algemeenheid beschouwt het bestuur zijn houding als risicomijdend. Risico's zijn alleen acceptabel indien de impact beperkt is dan wel het risico juist bijdraagt aan de realisatie van de doelstellingen. Meer concreet maakt het bestuur een onderscheid in de risicohouding op het gebied van financiële en niet-financiële risico's. In de navolgende paragrafen zal hierop nader worden ingegaan.

Financiële risicohouding

Binnen het beleid van het fonds neemt de financiële risicohouding een belangrijke plaats in. De financiële risicohouding is de mate waarin het fonds bereid is beleggingsrisico's, actuariële risico's, inflatierisico's e.d. te lopen om de doelstellingen van het fonds te realiseren (de risicobereidheid) en de mate waarin het fonds beleggingsrisico's, actuariële risico's, inflatierisico's e.d. kan lopen, gegeven de kenmerken van het fonds (het risicodraagvlak). Het bestuur heeft de risicohouding, na overleg met het VO, vastgesteld en vastgelegd in de ABTN.

De risicohouding wordt verder onderverdeeld in een korte termijn risicohouding en een lange termijn risicohouding.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten in termen van vereiste dekkingsgraad. De vereiste dekkingsgraad is de dekkingsgraad waarbij een pensioenfonds voldoende reserves heeft om de pensioenen met een hoge mate van zekerheid nu en in de toekomst te kunnen uitkeren. Die vereiste dekkingsgraad moet binnen vooraf bepaalde bandbreedtes liggen. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn, in overleg met de betrokken partijen bij het pensioenvoorwaardenoverleg en na overleg met het VO, in 2024 bijgesteld naar een vereiste dekkingsgraad tussen de 108% en 116% (dit was voorheen tussen de 112% en 120%).

De reden tot wijziging lag in het verlengde van het in 2024 eveneens genomen besluit om het risico in de beleggingsportefeuille verder af te bouwen, teneinde de sterke financiële positie van het fonds, in aanloop naar de transitie, zoveel mogelijk veilig te stellen. Een positieve en stabiele financiële positie komt de besluitvorming rondom invaren en de verdeling van vermogens immers ten goede. Daarbij is tevens beoordeeld dat het nieuwe risicoprofiel in combinatie met de verwachte pensioenresultaten volledig in overeenstemming is met de pensioenwettelijke 'prudent-person-regel', alsmede met de doelstellingen/ambitie, visie en strategie van het fonds en daarmee dus ook in lijn met de opdracht van sociale partners.

De financiële risico's die het fonds loopt in combinatie met het door het fonds gekozen beleid om deze risico's tegen te gaan zijn objectief meetbaar aan de hand van de hoogte van de vereiste dekkingsgraad. Het beleggingsbeleid van het fonds kent dus een relatief laag risicoprofiel met een strategisch vereiste dekkingsgraad van 111,8% (eind 2024). Gedurende 2024 is de daadwerkelijk vereiste dekkingsgraad binnen de bandbreedtes gebleven en heeft het fonds zijn beleggingsbeleid niet hoeven aanpassen. Eind 2024 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 111,9%.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud (een resultaat van 100 procent wil zeggen dat precies de beloofde aanspraak inclusief toegezegde indexatie

is nagekomen). Conform de risicobereidheid van het fonds heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en de ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN vanuit de volgende drie situaties:

- 1) verwacht pensioenresultaat vanuit de vereiste positie (mediaan);
- 2) verwacht pensioenresultaat vanuit de feitelijke positie (mediaan);
- 3) afwijking verwacht pensioenresultaat in slechtweerscenario vanuit de feitelijke positie (5%-percentiel).

Met het uitvoeren van de aanvangshaalbaarheidstoets in 2015 heeft het fonds aan de wettelijke verplichting voldaan. Hieruit kwam naar voren dat een pensioenresultaat van 100% wordt bereikt vanuit de situatie dat aan de feitelijke dekkingsgraad wordt voldaan. Tevens is met behulp van de aanvangshaalbaarheidstoets getoetst dat het premiebeleid realistisch en haalbaar is. In 2024 is uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets gebleken dat de pensioenresultaten voldoen aan de in de risicohouding vastgestelde ondergrens en maximale toelaatbare afwijking. Voor een verdere toelichting op de uitkomsten wordt verwezen naar de paragraaf 'Financiële positie van PNB' op pagina 44 van dit verslag.

Niet-financiële risicohouding

De niet-financiële risicohouding kan ook als risicomijdend worden getypeerd. De niet-financiële risicohouding komt tot uitdrukking in onderstaande matrix, waarbij kans en impact tegenover elkaar zijn gezet:

		Impact				
		1 = Minimaal	2 = Klein	3 = Middel	4 = Hoog	5 = Maximaal
Kans	5 = Zeer waarschijnlijk	Zorgwekkend	Zorgwekkend	Niet acceptabel	Niet acceptabel	Niet acceptabel
	4 = Waarschijnlijk	Toelaatbaar	Zorgwekkend	Zorgwekkend	Niet acceptabel	Niet acceptabel
	3 = Mogelijk	Toelaatbaar	Toelaatbaar	Zorgwekkend	Zorgwekkend	Niet acceptabel
	2 = Onwaarschijnlijk	Acceptabel	Toelaatbaar	Toelaatbaar	Zorgwekkend	Zorgwekkend
	1 = Zeldzaam	Acceptabel	Acceptabel	Toelaatbaar	Toelaatbaar	Zorgwekkend

De onderliggende inschaling van de kans en impact met een relatie tot de missie, visie en strategie is als volgt tot stand gekomen:

Kans	Verwachte frequentie
1. (minimaal)	Verwachte frequentie is (minder dan) 1 x per 10 jaar
2. (klein)	Verwachte frequentie is 1 x per 3 jaar
3. (middel)	Verwachte frequentie is 1 x per jaar

Kans	Verwachte frequentie
4. (hoog)	Verwachte frequentie is 1 x per kwartaal
5. (maximaal)	Verwachte frequentie is 1 x per maand (of vaker)

Impact	Relatie tot missie, visie en strategie
1. (minimaal)	Minimale impact op bereiken missie, visie, strategie en doelstelling
2. (klein)	Realiseren doelstellingen wordt bedreigd (missie, visie en strategie niet)
3. (middel)	Realiseren strategie wordt bedreigd (missie en visie niet)
4. (hoog)	Realiseren visie wordt bedreigd (missie niet)
5. (maximaal)	Realiseren missie wordt bedreigd

In eerste instantie worden de bruto risico's vastgesteld. Vervolgens worden diverse beheersmaatregelen besproken die dat bruto risico kunnen mitigeren. Uitgaande van het feit dat die beheersmaatregelen ook worden uitgevoerd en ook effectief blijken te zijn, resteert een netto risico. Dat resterende netto risico wordt afgezet tegen de hiervoor aangegeven risicohouding. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf 'Niet-financiële risico's' op pagina 39 van dit verslag.

Risicomanagement

Risicomanagementsysteem

De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen en het realiseren van de ambitie van de pensioenregeling. Bij het beheer en de financiering van de pensioenverplichtingen loopt het fonds risico's. De risico's kunnen ingedeeld worden in financiële en niet-financiële risico's. Deze paragraaf geeft meer uitleg rondom het risicomanagementsysteem, het beleid en de risico's die het fonds loopt.

Aanwezige risico's

Het bestuur is verantwoordelijk voor het managen van de risico's, verbonden aan de uitvoering van de pensioenregelingen. De risico's zijn beschreven en geanalyseerd, gevolgd door een beoordeling door het bestuur hoe groot de kans is dat deze risico's optreden en, indien die kans bestaat, wat de financiële en niet-financiële impact voor het fonds zou kunnen zijn.

Op hoofdlijnen zijn de volgende risicocategorieën geïdentificeerd:

- Financiële risico's:
 - Actuariële risico's
 - Renterisico
 - Beleggingsrisico's, waaronder ESG-risico's
- Niet-financiële risico's:
 - Uitbestedingsrisico's
 - IT-risico's

- Interne bestuurlijke risico's
- Integriteitsrisico's
- Juridische risico's
- Strategische risico's
- Wtp-(project)risico's

Het Integraal Risicomanagement (IRM)-proces

Het bestuur heeft ten aanzien van deze risico's beheersmaatregelen getroffen. Voor zover dat niet is gedaan, aanvaardt PNB de desbetreffende risico's in lijn met de risicohouding van het fonds.

Risicobewustzijn

Bij het bepalen en wijzigen van het beleid, alsmede bij de belangrijkste besluiten die het bestuur neemt, vindt steeds een risico- en belangenafweging plaats. Deze afweging wordt in de notulen vastgelegd en zo nodig met belanghebbenden gecommuniceerd. De hiervoor beschreven werkwijze borgt het scheppen en in stand houden van een cultuur van risicobewustzijn.

IRM-jaarkalender

Aan het einde van ieder jaar wordt een IRM-jaarkalender t.b.v. het komende jaar vastgesteld waarin vastgelegd wordt welke risicocategorieën in dat jaar beoordeeld zullen worden en welke andere IRM-activiteiten gepland staan (denk daarbij aan moment van oplevering van IRM-rapportages, de evaluaties van het IRM en/of de uitvoering van een eigenrisicobeoordeling).

Monitoring

Naast de continue monitoring van de bestaande en nieuwe risico's, hetgeen structureel plaatsvindt en tot uiting komt in de kwartaalrapportages van de sleutelhouder van de risicobeheerfunctie, is een cyclus ingericht waarmee alle risicocategorieën minimaal één keer in de drie jaar meer in detail geëvalueerd worden. Ook wordt de effectiviteit van de gedefinieerde beheersmaatregelen periodiek geëvalueerd.

Evaluatie effectiviteit van beheersing

De financiële strategie wordt ex ante, uitgaande van de overeengekomen risicohouding en ontwikkelde investment cases, met behulp van een ALM-proces uitgediept, met als resultante onder meer een strategische assetmix en een strategisch interest afdekkingpercentage. De beleggingsrisico's worden door de vermogensbeheerder in eerste instantie gebenchmarkt tegen performance afspraken die in de SLA's zijn vastgelegd. De actuariële risico's worden gebenchmarkt door de actuariële sleutelfunctiehouder. Ten slotte wordt de algehele performance gebenchmarkt tegen de grondslagen die in het ALM-proces zijn vastgesteld. Zo wordt nagegaan welke beslissingen hebben bijgedragen aan het financiële resultaat.

Wat de niet-financiële risico's betreft, wordt regelmatig de effectiviteit van de overeengekomen beheersmaatregelen getoetst. Indien de effectiviteit niet naar verwachting is, zal dat in eerste instantie resulteren in een aanpassing van het netto risico en mogelijk ook leiden tot aanpassing van beleid.

IRM-governance

Het risicomanagement wordt op het niveau van het voltallige bestuur uitgevoerd. Op het terrein van bepaalde risico's laat het bestuur zich bijstaan door de commissies. Voor zover werkzaamheden aan derde partijen zijn uitbesteed, heeft het bestuur zich ervan vergewist dat deze partijen hun eigen risicomanagementsysteem hebben, een en ander periodiek controleren en over de risicobeheersing rapporteren aan PNB. PNB heeft met de betrokken partijen voorts enkele adequate instrumenten contractueel vastgelegd om zijn verantwoordelijkheid met betrekking tot het risicomanagement te kunnen waarmaken.

Binnen het bestuur zijn de uitvoerende bestuurders met betrekking tot de aan hun toevertrouwde portefeuille verantwoordelijk voor het eerstelijnsrisicobeheer. Dit omvat de zogenaamde eerstelijns verantwoordelijkheid.

Sleutelfunctiehouders

De sleutelhouder van de risicobeheerfunctie controleert onder meer de beheersing van de risico's en adviseert het bestuur vanuit zijn tweedelijnsverantwoordelijkheid. Een risico-opinie van de sleutelhouder van de risicobeheerfunctie wordt betrokken bij besluitvorming rondom een hoog-risico, bij materiële impact of invloed op de strategische doelstellingen. Indien het bestuur keuzes maakt (of: maatregelen treft) die afwijken van de risico-opinie worden de overwegingen daartoe vastgelegd in de notulen. Voorts rapporteert de sleutelhouder van de risicobeheerfunctie op kwartaalbasis over de ontwikkelingen binnen de risicomanagementbeleidscyclus. Datzelfde geldt voor de sleutelhouder van de actuariële functie.

Daarnaast beoordeelt, monitort en rapporteert de sleutelhouder van de interne auditfunctie over het interne beheersysteem en heeft hij een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het interne beheersysteem. In het kader van de interne auditfunctie wordt onder meer geëvalueerd of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering, in voorkomend geval met inbegrip van de uitbestede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn. Het betreft een evaluatie van de gehele bedrijfsvoering van het pensioenfonds, zodat hiervan een objectief beeld kan worden verkregen. De interne auditfunctie wordt ingevuld door toepassing van een audit jaarcyclus die afgestemd is op het systeem van het integraal risicomanagement.

Intern toezicht

Tot slot zijn de niet-uitvoerende bestuurders in zijn algemeenheid aangewezen om toezicht te houden op de uitvoering van het risicobeheer. De niet-uitvoerende bestuurders laten zich bij het toezien op een adequate risicobeheersing bijstaan door de auditcommissie (AC). Het bestuur in zijn totaliteit legt hierover verantwoording af aan het VO, alsmede in het jaarverslag.

Evaluatie IRM en eigenrisicobeoordeling

Het vorenstaande proces wordt jaarlijks doorlopen, geëvalueerd en eventueel aangepast. Het bestuur werkt binnen de eisen van een beheerste en integere bedrijfsvoering doorlopend aan de versterking op het gebied van risicomanagement en de verhoging van het volwassenheidsniveau op dit punt binnen de organisatie van PNB.

Tot slot voert het PNB in het kader van het risicobeheer ten minste driejaarlijks een eigenrisicobeoordeling (ERB) uit en legt de resultaten hiervan schriftelijk vast. In geval van een significante wijziging in het risicoprofiel van het fonds of door het fonds uitgevoerde pensioenregelingen vindt zo spoedig mogelijk een tussentijdse ERB plaats. De laatste ERB dateert van oktober 2024. Dit is een reguliere ERB geweest. De belangrijkste uitkomsten zijn in de navolgende paragrafen verwerkt. In 2025 zal vervolgens een uitgebreide tussentijdse ERB plaatsvinden, ter ondersteuning van het besluit van PNB tot opdrachtaanvaarding van de nieuwe pensioenregeling onder de Wtp.

Beleidsinstrumenten

Als maatstaf voor de financiële draagkracht van het fonds wordt de beleidsdekkingsgraad genomen. De ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad kan nadelig beïnvloed worden door financiële risico's waaraan PNB bloot staat. Voor het risicobeleid zijn daarnaast ook de actuele dekkingsgraden belangrijk. Om de financiële risico's te beheersen en de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad te beïnvloeden heeft het fonds een aantal beleidsinstrumenten tot zijn beschikking:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- toeslagbeleid;
- pensioenbeleid.

De uitgangspunten rondom deze financiële beleidsinstrumenten zijn vastgelegd in de ABTN van het fonds en worden elders in dit bestuursverslag nader toegelicht. Met behulp van het beleggingsbeleid kan een verdere beleidsmatige toelichting gegeven worden over hoe het fonds met de belangrijkste financiële risico's omgaat. In de navolgende paragraaf wordt hierop ingegaan.

Vervolgens zal worden ingegaan op het beleid dat het fonds voert rondom de niet-financiële risico's.

Tot slot komt aan de orde welke risico's en onzekerheden in het afgelopen boekjaar een belangrijke impact op het fonds hebben gehad, wat het gevolg was en welke maatregelen in het systeem van risicomanagement getroffen zijn, hierbij wordt ook gekeken naar de impact op het komende boekjaar.

Financiële risico's

Onderstaande tabel geeft meer uitleg rondom de financiële risico's die het fonds loopt. Verdere kwalitatieve en kwantitatieve uitleg rondom de financiële risico's wordt gegeven in de risicoparagraaf bij de uitgebreide toelichting op de jaarrekening.

Financiële risico's	Definitie
Renterisico (S1)	PNB is gevoelig voor wijzigingen in de rente omdat de rentegevoeligheid van de beleggingen en de rentegevoeligheid van de verplichtingen niet gelijk zijn.
Marktrisico (S2)	De waarde van beleggingen in zakelijke waarden kan fluctueren. Het fonds loopt hierdoor risico's.
Valutarisico (S3)	PNB belegt in waardepapieren in buitenlandse valuta, waardoor het fonds gevoelig is voor koersschommelingen van de betreffende valuta ten opzichte van de euro.
Grondstoffenrisico (S4)	Het risico dat de waarde van de beleggingen in grondstoffen daalt. Dit is op PNB niet van toepassing, omdat het fonds niet in grondstoffen investeert.
Kredietrisico (S5)	Het effect van de kredietwaardigheid van de tegenpartij.
Verzekeringstechnisch risico (S6)	PNB staat bloot aan verzekeringstechnische risico's. Voornamelijk is dit het financiële risico door afwijkende levensverwachting. De feitelijke sterfte van deelnemers is hoger of lager dan verwacht en de gemiddelde levensduur van deelnemers wijkt af van de verwachtingen. Het verzekeringstechnisch risico omvat ook het risico van negatief resultaat op de actuariële grondslagen waarmee de pensioenpremie en de technische voorziening worden bepaald. De belangrijkste actuariële risico's zijn het langlevensrisico, het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico.
Liquideiteitsrisico (S7)	Het fonds loopt het risico dat het niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om op het beoogde moment aan de pensioenuitkeringsverplichtingen te voldoen.
Concentratierisico (S8)	Als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt, loopt het fonds concentratierisico.
Actief beheer risico (S10)	Actief beheer risico ontstaat indien vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille.

Niet-financiële risico's

Uitbestedingsrisico's

Definitie: Risico's met oorzaak in de kwaliteit, discontinuïteit of integriteit van de uitvoering

Om deze risico's te beperken maakt het bestuur gebruik van verschillende beheersmaatregelen. Allereerst zijn met alle partijen professionele contracten gesloten, waarin onder meer afspraken over aansprakelijkheid en waarborgen voor goede dienstverlening zijn vastgelegd, een en ander met in achtname van de door het bestuur gestelde uitgangspunten zoals beschreven in het Uitbestedings- en inkoopbeleid van het fonds.

Vervolgens vindt er een nauwgezette monitoring plaats van de dienstverleners aan de hand van ISAE of gelijkwaardige rapporten, maar ook aan de hand van financiële en niet financiële (risico) rapportages op kwartaal basis.

Bovendien beoordeelt het fonds de continuïteitsplannen op adequaatheid en de gedragscodes op gelijkwaardigheid met de gedragscode van het fonds.

Verder vinden jaarlijks evaluatiegesprekken plaats met de belangrijkste dienstverleners. Afhankelijk van de aard van de dienstverlening en de aandachtspunten wordt deze evaluatie meer of minder uitgebreid ingestoken. Voorts beoordeelt het fonds de dienstverlening en overeenkomsten periodiek op juridische actualiteit en marktconformiteit.

PNB hanteert een integraal dynamisch contractenregister waarin alle dienstverleners en hun belangrijkste kenmerken zijn vastgelegd. Dit register wordt periodiek geraadpleegd, bijgewerkt en op basis hiervan worden beheersactiviteiten ingepland. Tot slot laat het bestuur waar nodig onder leiding van de sleutelfunctiehouder interne audit periodiek aanvullende audits uitvoeren met betrekking tot uitbestedingsaspecten.

In het hoofdstuk 'Uitbestedingsbeleid' wordt nader ingegaan op de actuele beoordeling van de dienstverlening van de belangrijkste uitbestedingspartners (pensioen- en vermogensbeheer).

IT-risico's

Definitie: Risico's in relatie tot de IT van de uitvoerder:

- door onvoldoende bewustzijn van het belang van IT en de daarmee samenhangende risico's voor PNB's organisatie alsmede voor de hele keten van uitbesteding met als gevolg dat PNB niet in control is op IT (bewustzijn);
- doordat de autoriteit en mogelijkheid tot het lezen, kopiëren of manipuleren van informatie en systeemcomponenten, bijvoorbeeld als gevolg van cybercrime, ook buiten een gedefinieerde groep gerechtigden ligt (vertrouwelijkheid);
- door het niet in staat zijn gegevens vanuit de IT-omgeving binnen een redelijk tijdsbestek te raadplegen of te wijzigen, wanneer dit bij het uitvoeren van de werkzaamheden nodig is (beschikbaarheid);
- door het niet in staat zijn correcte, tijdige en complete informatie van de IT-omgeving te verstrekken aan relevante belanghebbenden (integriteit); en
- door het niet in staat zijn met acceptabele kosten en acceptabele risico's veranderingen in de bedrijfsvoering door te voeren, die nodig kunnen zijn door interne en externe oorzaken (aanpasbaarheid).

Aangezien alle essentiële processen zijn uitbesteed, geldt ook hier dat de beheersing van de risico's in belangrijke mate wordt gerealiseerd door de controles zoals genoemd onder de uitbestedingsrisico's. In aanvulling hierop geldt bij de IT-risico's dat PNB beschikt over een IT-beleid & Informatiebeveiligingsbeleid dat periodiek wordt herijkt. Dit beleid vormt het uitgangspunt voor PNB voor toetsing van de adequaatheid van de IT-risicobeheersing bij de uitvoerders. Zoals eerder opgemerkt heeft PNB sinds 2024 een externe IT-consultant ingeschakeld, hetgeen tot versterking en verdieping heeft geleid met betrekking tot de beoordeling en beheersing van de IT-risico's.

Conform het jaarplan en mede ingegeven door DORA heeft het bestuur in 2024 de IT-risico's verder geïdentificeerd en gekwalificeerd en zijn er aanvullende opleidingen op dit gebied gevolgd. Voorts is het IT-beleid & Informatiebeveiligingsbeleid op basis van de nieuwe DORA-vereisten aangescherpt (zie hoofdstuk 'Adequaat pensioenfondsbestuur'). Ook is er een IT-jaarplan voor het aankomende jaar vastgesteld.

Overigens zijn de IT-risico's voor de interne organisatie van het fonds zelf als beperkt ingeschaald. Dit komt doordat alle essentiële processen extern zijn ondergebracht. Wel is er aandacht voor beveiliging van e-mailverkeer, mobiele apparaten en de bestuursportal van PNB.

Interne bestuurlijke risico's

Definitie: Risico's in relatie tot:

- de kwaliteit of discontinuïteit van de uitvoering van bestuursondersteuning;
- onvoldoende geschiktheid van het bestuur of onvoldoende onafhankelijkheid/countervailing power ten opzichte van dienstverleners en commissies;
- de relatie met intern/extern toezicht;
- onvoldoende beoordeling of en onder welke voorwaarden een nieuwe of gewijzigde pensioenregeling uitgevoerd kan worden; en
- discontinuïteit van het bestuur.

Bovengenoemde risico's zijn van uiteenlopende aard. De risico's die betrekking hebben op de bestuursondersteuning worden in belangrijke mate afgedekt door de beheersmaatregelen zoals omschreven bij de uitbestedingsrisico's. De eigen bestuurlijke risico's worden daarnaast beheerst door de opzet van de governance van het fonds (zie hoofdstuk 'Adequaat pensioenfondsbestuur'). Belangrijk om te noemen in dit verband zijn de duidelijke taak- en verantwoordelijkheidsverdeling die vastgelegd zijn in het bestuursreglement en de RACI-matrix.

De kwaliteit van het bestuur wordt daarnaast versterkt door toepassing van een geschiktheids- en opleidingsplan. In de jaarlijkse zelfevaluatie komen eventuele knelpunten naar voren die zoveel mogelijk worden opgelost. Bij toekomstige vacatures is het bestuur afhankelijk van beschikbare kandidaten die voldoen aan de strikte pensioendeskundigheid en aanvullende vereiste kerkelijke geschiktheid. Dit punt krijgt veel aandacht. Waar mogelijk worden kandidaten in een vroegtijdig stadium bij het fonds betrokken om bij toekomstige vacatures eenvoudig in te stromen.

Integriteitsrisico's

Definitie: Risico's in relatie tot:

- witwassen en terrorismefinanciering;
- omzeilen sanctiewet- en regelgeving;
- corruptie;
- belangenverstrengeling;
- fraude;
- marktmisbruik;
- maatschappelijk onbetamelijk gedrag;
- privacy en datalekken.

Om deze risico's te beperken maakt het bestuur onder meer gebruik van de volgende beheersmaatregelen:

- systematische integriteitsrisico analyse (SIRA), deze is in 2023 geëvalueerd en herijkt;
- toepassing gedragscode, incidenten- en klokkenluidersregeling;
- een compliance officer;
- privacybeleid;
- uitbestedingsbeleid (gelijkwaardigheid gedragscode, monitoring van NFR-rapportages).

Het onderwerp compliance staat op de agenda van elke bestuursvergadering. De gedragscode en SIRA worden periodiek geëvalueerd. Tussentijds worden meldingen bij de compliance officer gedaan. De compliance officer brengt daarnaast jaarlijks verslag uit over zijn bevindingen gedurende het betreffende jaar en houdt het fonds bovendien tussentijds op de hoogte van relevante ontwikkelingen, zodat bewustzijn met het oog op integriteitsrisico's doorlopend gewaarborgd blijft.

Juridische risico's

Definitie: Risico's in relatie tot:

- falen om wet- en regelgeving (op tijd) te implementeren of vanwege het zich niet aan de letter en de geest van de wet houden, daaronder tevens begrepen het canoniek recht;
- blootstelling aan bestaande en nieuwe pensioenreglementen en overeenkomsten;
- het aansprakelijk worden gesteld in verband met niet-contractuele verplichtingen of niet-contractuele rechten;
- operationele of strategische fouten begaan bij het omgaan met geschillen.

Om deze risico's te beperken maakt het bestuur onder meer gebruik van de volgende beheersmaatregelen:

- geschiktheidseisen en -plan bestuur;
- ontwikkelingen volgen op het terrein van wet- en regelgeving;
- beschikbaarheid juridische expertise, waar nodig inhuur aanvullende specialistische expertise;
 - specifieke expertise canoniek recht binnen het bestuur en VO
- intern toezicht / VO;
- uitbestedingsbeleid met betrekking tot,
 - periodieke beoordeling overeenkomsten op basis van integraal dynamisch contractenregister
 - evaluatie dienstverleners op kwaliteit en expertise
- toepassing gedragscode, incidenten en klokkenluidersregeling;
- goede relatie en open, constructieve dialoog met DNB;
- integraal overzicht fonds- en beleidsdocumenten met controlecyclus;
- bestuurders- en beroepsaansprakelijkheidsverzekering;
- klachtenreglement.

Strategische risico's

Sub risico's:

- afhankelijkheid/draagvlak;
- verandervermogen;
- externe negatieve beeldvorming;
- concurrentie;
- ESG.

Om deze risico's te beperken volgt het bestuur ontwikkelingen in de markt en op het terrein van wet- en regelgeving nauwgezet. Ook heeft het bestuur een integriteitsbeleid vastgesteld. Op basis van de risicoanalyse en -beheersing heeft het bestuur geconcludeerd dat PNB de integriteitsrisico's voldoende beheerst en dat geen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Verder beschikt het bestuur over een communicatiebeleid waarin transparante communicatie met de belanghebbenden voorop staat. Ook beschikt PNB over een beleggingsbeleid waarin aandacht wordt besteed aan Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Als onderdeel daarvan houdt het beleggingsbeleid rekening met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen (ESG-factoren). De risico's die zijn verbonden met deze ESG-factoren worden betrokken in de risicomanagementcyclus van het pensioenfonds (zie ook hoofdstuk 'Vermogensbeheer').

Inzicht in risicobeeld in het afgelopen jaar en systeemverbeteringen

De op basis van de in 2024 uitgevoerde ERB onderkende meest materiële niet-financiële risico's zijn enkele Wtp-projectrisico's met betrekking tot:

- pensioenbeheer - uitvoerbaarheid: De reden voor deze inschatting zijn de potentieel complexe oplossingen voor de technische uitvoerbaarheid binnen de beoogde regeling van sociale partners. Dit komt vooral door de wens van sociale partners om zo min mogelijk te wijzigen ten opzichte van de bestaande regeling onder het huidige regime.

- Interne processen - aanpasbaarheid: Uit de evaluatie van de inrichting van de Wtp-projectorganisatie eind 2024 kwam naar voren dat een andere invulling van het projectleiderschap in deze fase van het proces (van transitieplan naar implementatieplan) gewenst is. Besloten is dan ook om een externe projectleider in te huren, met een actuariële achtergrond die voldoende countervailing power kan bieden in de discussies over Wtp. Doel daarvan is met name ook om de gewenste onafhankelijkheid en countervailing power richting de uitvoeringsorganisatie verder te versterken.
- Interne processen - planning en budget: Het realiseren van de vooraf beoogde Wtp-planning in 2024 was uitdagend en deels niet haalbaar. Dit hing samen met de nodige onduidelijkheden rondom de inhoud van (lagere) wet- en regelgeving en wettelijke termijnen, maar ook deels met de lange doorlooptijden met betrekking tot de besluitvorming bij de sociale partners. Daarnaast blijken ook de kosten een groot aandachtspunt. In 2024 is sprake geweest van een significante stijging van de Wtp-programmakosten bij de pensioenuitvoeringsorganisatie. Daarnaast worden forste projectinvesteringen voorzien in aanloop naar de indiening van het implementatieplan en inwaarsjabloon.

Voorts zijn materiële IT-risico's onderkend bij pensioenbeheer en vermogensbeheer (zie hiervoor onder 'IT-risico's' en in het hoofdstuk 'Uitbestedingsbeleid'). Als laatste is de continuïteit van het bestuur een risico waar blijvend aandacht voor is. De continuïteit van het bestuur en de overige fondsorganen is al lange tijd een punt van aandacht voor het bestuur. In 2024 stonden twee bestuursposities open (of: waren vacant). De nodige acties zijn ondernomen om deze bestuursposities per begin 2025 in te vullen (zie ook hoofdstuk 'Organisatie pensioenfonds'). De continuïteit van het bestuur en de overige fondsorganen blijft echter een aandachtspunt met het oog op toekomstige vacatures, onder andere gelet op de aanvullende eisen die voor bestuurders van PNB gelden, in combinatie met de relatief lage vergoedingen die aan fondsfunctionarissen worden toegekend.

Nieuwe en opkomende risico's

Risico's op het terrein van milieu en klimaat (waaronder biodiversiteit), sociale verhoudingen en Wtp zijn voorbeelden van nieuwe of opkomende risico's die de afgelopen jaren meer aandacht hebben gekregen. Een ander voorbeeld betreft risico's als gevolg van cybercrime, die vanwege de voortdurend veranderende aard van IT (met de komst van AI) en cyberaanvallen ook als opkomende risico's kunnen worden beschouwd.

Sommige nieuwe en opkomende risico's zijn reeds onderdeel van het risicoraamwerk van het pensioenfonds, maar niet in alle gevallen expliciet. Een kenmerk van opkomende risico's is dat de kans dat het risico zich voordoet niet eenvoudig kan worden ingeschat, maar dat het risico potentieel wel een grote impact kan hebben. Daarom is het vroegtijdig identificeren van opkomende risico's belangrijk.

Deze identificatie van nieuwe en opkomende risico's is reeds onderdeel van het risicomanagement-proces van het pensioenfonds. Als onderdeel van de kwartaalcyclus worden op basis van interne en externe ontwikkelingen gebeurtenissen geïdentificeerd die gevolgen kunnen hebben voor het risicoprofiel van het pensioenfonds. Deze gebeurtenissen worden binnen het risicoraamwerk van het pensioenfonds geplaatst. Voor wat betreft externe ontwikkelingen wordt de sleutelfunctiehouder risicobeheer daarbij ondersteund door een extern adviseur.

Voor inzicht in nieuwe, opkomende en extreme risico's wordt gebruik gemaakt van externe bronnen. Bijvoorbeeld het Global Risk Report van World Economic Forum en het rapport Extreme Risk van WTW Thinking Ahead Institute (TAI). Volgens het TAI zijn klimaatverandering, het ineensstorten van de wereldhandel en cybercrime de grootste risico's.

Doeltreffendheid en doelmatigheid van risicobeheer

De bestuurlijke beoordeling van de doeltreffendheid en doelmatigheid van het risicobeheer heeft enerzijds plaatsgevonden op basis van een evaluatie van het gehele IRM en anderzijds op basis van een beoordeling van de doeltreffendheid van specifieke beheersmaatregelen van de materiële risico's.

Uit de uitkomsten van de evaluatie van het gehele IRM blijkt dat op ieder onderdeel het volwassenheidsniveau als tenminste voldoende wordt ingeschat. Desondanks zijn verbeterpunten geïdentificeerd: het toevoegen van een risicoparagraaf aan de voorlegger bij belangrijke agendapunten, betere vastlegging van de risico opinies van de sleutelfunctiehouder Risicobeheer, het verhogen van IT-kennis, betere vastlegging van enkele zaken in de ABTN en de opzet van de IRM-kwartaalrapportage. Veel van deze verbeterpunten hebben op het moment van schrijven van dit bestuursverslag al opvolging gekregen.

Het bestuur concludeert voorts dat de beheersmaatregelen voor zowel de financiële als de niet-financiële risico's op dit moment voldoende op orde zijn. Dit neemt niet weg dat het fonds in de komende periode specifieke aandacht zal hebben voor de beheersing en de beheersmaatregelen van de risico's die als onacceptabel en zorgwekkend zijn ingeschat.

Financiële positie van PNB

Verdere verbetering financiële positie

De actuele dekkingsgraad van PNB bedraagt per ultimo 2024 150,6% en ligt daarmee op hetzelfde niveau als per ultimo 2023. Dit is een gecombineerd effect van bevredigende beleggingsresultaten (7,0% over de gehele portefeuille), die de door de rentedaling in 2024 (alsmede de toekenning van toeslagen over 2024) gestegen voorziening compenseerde.

(Beleids)dekkingsgraad

Sinds de invoering van het nFTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsbeslissingen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de feitelijke dekkingsgraad van de voorafgaande 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen. Alle beleidsbeslissingen moeten in principe gebaseerd zijn op deze beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad van PNB bedroeg ultimo 2024 154,5% (ultimo 2023 was dit 152,7%).

Feitelijke dekkingsgraad

(in duizenden euro)

Het verloop van de feitelijke dekkingsgraad in het verslagjaar ziet er als volgt uit:

	Pensioen- vermogen	Technische voorziening	Feitelijke dekking- graad 2024
Primo 2024	539.519	358.547	150,5%
Rendement returnportefeuille	33.180	0	9,2%
Rendement matchingportefeuille	3.061	0	0,8%
Rente effect/ rendement op TV	0	15.564	-6,3%
Premie	2.843	7.295	-2,2
Waardeoverdrachten	-191	-239	0,0%
Kosten	-564	-564	0,1%
Uitkeringen	-19.044	-18.923	2,8%
Kanssystemen	0	164	-0,1
Toeslagverlening	0	9.219	-3,8%
Overige mutaties TV	0	-117	0,0%
Kruiseffecten	2	0	-0,4%
Ultimo 2024	558.806	370.946	150,6%

Reële dekkingsgraad

Daarnaast is de reële dekkingsgraad een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het fonds. De reële dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de dekkingsgraad waarbij volledige prijsindexatie is toegestaan. Ultimo 2024 bedroeg de reële dekkingsgraad 120,5% (ultimo 2023 was dit 116,7%).

Marktwaardedekkkingsgraad

De marktwaardedekkkingsgraad is de dekkingsgraad waarbij het totale vermogen gedeeld wordt door de totale technische voorzieningen berekend op basis van de zuivere marktrente; deze bedroeg ultimo 2024 150,6% (ultimo 2023: 150,5%).

Interne beheersmaatregel ten behoeve van de juistheid van de dekkingsgraadberekening

Om de juistheid van de berekeningen van de dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad te waarborgen heeft het fonds als interne beheersmaatregel de sleutelfunctiehouder actuariel de opdracht gegeven om de juistheid van de dekkingsgraad een keer per kwartaal te controleren.

Haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets geeft een indicatie van het koopkrachtbehoud op (zeer) lange termijn. Het FTK verlangt van het bestuur dat er jaarlijks een haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd.

Uit de haalbaarheidstoets, naar de stand per ultimo 2023 blijkt dat PNB een pensioenresultaat van 107,5% heeft. Dit ligt boven de gekozen ondergrens van 90%. Hiermee is de verwachting dat de pensioenen bij PNB koopkrachtbestendig zijn. Het pensioenresultaat bij een slechtweerscenario bedraagt 90,9%. Deze uitkomst ligt hoger dan de gekozen ondergrens van 76,3%. In het slecht weer scenario kan de indexatieambitie niet altijd worden waargemaakt (afgezien van de oudste leeftijdscohorten). Het verschil tussen het pensioenresultaat in het gemiddelde scenario en het pensioenresultaat bij slecht weer is minder dan de vooraf gestelde grens van 29%, namelijk 15,5%.

Omdat de resultaten boven respectievelijk binnen de gestelde grenzen liggen heeft PNB haar beleid niet hoeven bij te stellen. Evenmin is overleg benodigd geweest met de opdrachtgever om tot eventuele bijstelling van de pensioenregeling en -ambitie te komen.

Premiebeleid

PNB hanteert een gedempte kostendekkende premie. De demping is gebaseerd op een tienjaarsmiddeling van de rentecurve. De gedempte kostendekkende premie is minder volatiel dan de zuivere kostendekkende premie. De verwachting is dat over de lange termijn bezien de gedempte premie ongeveer gelijk zal zijn aan de zuivere kostendekkende premie. Wanneer de actuele rente lager is dan de gemiddelde rente zal de gedempte kostendekkende premie lager zijn dan de zuivere kostendekkende premie en vice versa.

Daarnaast past PNB sinds 2022 een premiekortingsbeleid toe. Dit beleid zal gelden tot het moment dat op het nieuwe pensioenstelsel overstapt wordt. Belangrijk uitgangspunt voor dit premiekortingsbeleid is dat de dekkingsgraad door het verlenen van premiekorting (in beginsel) niet daalt. Dit wordt gerealiseerd door een maximum aan de premiekorting te stellen ter grootte van de solvabiliteitsvrijval over de uitkeringen. Onderdeel van het premiekortingsbeleid is dat het bestuur het recht behoudt om een feitelijke premiekorting jaarlijks te heroverwegen indien de evenwichtigheidsweging dit rechtvaardigt.

Kostendekkende gedempte en ontvangen premie

Artikel 129 van de Pensioenwet schrijft voor dat de pensioenpremie die het fonds ontvangt minstens gelijk moet zijn aan de kostendekkende premie zoals berekend conform de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN). Een korting op de pensioenpremie

kan enkel worden verleend indien aan de voorwaarden ten aanzien van de hoogte van beleidsdekkingsgraad, indexatie en het ongedaan maken van kortingen is voldaan.

PNB hanteert een gedempte kostendekkende premie zoals bedoeld in artikel 128 van de PW. Deze premie wordt bepaald als de som van de volgende componenten:

- De actuariel benodigde premie voor de inkoop van de onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioenovereenkomst, inclusief risicopremies voor overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's.
- De actuariel benodigde premie voor voorwaardelijke onderdelen van de pensioenreglementen, met inachtneming van de geformuleerde ambitie en de afgesproken wijze van financieren.
- Een opslag voor het bereiken c.q. in stand houden van het vereist eigen vermogen, met inbegrip van het minimaal vereist eigen vermogen.
- Een benodigde opslag ter dekking van de reguliere uitvoeringskosten in het verslagjaar (deze opslag is exclusief incidentele (project)kosten en exclusief de kosten voor het vermogensbeheer), voor zover die niet gefinancierd zijn uit de voorziening voor uitvoeringskosten.
- De opslag voor toekomstige uitvoeringskosten, horend bij de in het verslagjaar toegekende onvoorwaardelijke aanspraken.

(in duizenden euro)	2024	2023
Kostendekkende premie	10.400	9.356
Gedempte kostendekkende premie	12.051	11.576
Feitelijke premie	4.765	5.041
De kostendekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuariel benodigd	7.583	7.479
– Opslag in stand houden vereist vermogen	1.183	1.219
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.634	658
	10.400	9.356
De gedempte premie is als volgt samengesteld:		
– Actuariel benodigd	9.011	9.388
– Opslag in stand houden vereist vermogen	1.406	1.530
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.634	658
	12.051	11.576
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– Actuariel benodigd	9.011	9.388
– Opslag in stand houden vereist vermogen	1.406	1.530
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.634	658
– Premiemarge	-7.286	-6.535
	4.765	5.041

De kostendekkende premie over 2024 is vastgesteld conform de ABTN. Dit betekent dat de premie is vastgesteld op basis van een gedempt premiebeleid, rekening houdend met demping op basis van het tienjaargemiddelde van de rente. De gedempte kostendekkende premie bedraagt 12.051. De feitelijke premie is met 4.765 niet toereikend.

Het fonds voldeed in 2024 aan de wettelijke eisen voor premiekorting:

- De beleidsdekkingsgraad is minimaal gelijk aan de vereiste dekkingsgraad;
- Alle voorwaardelijke toeslagen met betrekking tot de afgelopen tien jaar zijn verleend en kunnen ook in de toekomst worden verleend.
- De pensioenafspraken en pensioenrechten van de afgelopen jaren zijn niet gekort.

Toeslagbeleid en toeslagverlening

Voorwaardelijke toeslagverlening

Actieven reglement I

PNB hanteert een voorwaardelijk toeslagbeleid voor de actieve deelnemers aan Reglement I, waarbij de ambitie is om de pensioenaanspraken jaarlijks te verhogen met de gemengde index (50% loonindex en 50% consumentenprijsindex). De toeslag op basis van de gemengde index, voor zover die boven de consumentenprijsindex uitgaat, wordt gefinancierd uit de premie(welvaartsopslag). Voor het overige is voor deze toeslagverlening geen bestemmingsreserve gevormd, noch vindt financiering plaats uit de premie.

Inactieven reglement I en II

Voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers van Reglement I en Reglement II geldt een voorwaardelijk toeslagbeleid, waarbij de ambitie is om jaarlijks de pensioenrechten te verhogen met de consumentenprijsindex. De toeslag op basis van de consumentenprijsindex wordt gefinancierd uit het vermogen. Ook hier geldt dus dat voor deze toeslagverlening geen bestemmingsreserve is gevormd; evenmin vindt financiering plaats uit de premie.

Toekomstbestendigheid

Voor de voorwaardelijke toeslagverleningen op basis van de consumentenprijsindex, gefinancierd dus uit het vermogen, geldt dat het fonds alleen een toeslag mag verlenen, indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110%. Daarnaast wordt niet meer toeslag verleend dan naar verwachting in de toekomst betaalbaar blijft. De toeslag op basis van de gemengde index, voor zover die boven de consumentenprijsindex uitgaat, wordt zoals gezegd wel gefinancierd uit de premie (welvaartsopslag). Daarom hoeft deze toeslag niet te voldoen aan de eisen voor toekomstbestendige indexatie.

Onvoorwaardelijke toeslagverlening

Naast de bovengenoemde verhoging worden de pensioenopbouwbedragen voor de actieve deelnemers aan Reglement I verhoogd indien de deelnemer gedurende het jaar een bepaalde, hogere leeftijd bereikt met bijbehorend hoger opbouwbedrag. Deze verhoging is onvoorwaardelijk en wordt derhalve uit de kostendekkende premie gefinancierd.

Het jaarlijkse opbouwbedrag van de (actieve) deelnemers aan Reglement II en als afgeleide daarvan de opgebouwde aanspraken volgen elk jaar de ontwikkeling van het minimumloon, verminderd met de ontwikkeling van het AOW-pensioen voor een ongehuwd alleenstaande. De betreffende verhoging is onvoorwaardelijk en hiervoor wordt premie betaald. Daarom hoeft deze toeslag niet te voldoen aan de eisen voor toekomstbestendige indexatie.

Het bestuur heeft conform het toeslagbeleid zoals vastgelegd in de ABTN en de regels van toekomstbestendig indexeren besloten om de pensioenen van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden per 1 januari 2025 als volgt te verhogen:

Toeslag	Reglement I	Reglement II
Deelnemers	4,83%	5,92%
Pensioengerechtigden & gewezen deelnemers	2,60%	2,60%

Incidentele toeslagverlening

Indien geen of slechts gedeeltelijke voorwaardelijke toeslagen worden verleend ontstaat indexatieachterstand. PNB kent momenteel geen indexatieachterstanden.

Vermogensbeheer

Algemene ontwikkelingen

Het jaar 2024 was in meerdere opzichten een goed jaar voor financiële markten. De rente op staatsobligaties daalde per saldo, en met alleen een paar korte tussentijdse correcties stegen aandelenkoersen vrijwel het hele jaar door. Markten werden geholpen door per saldo redelijke groeicijfers en een dalende inflatie, terwijl langverwachte renteverlagingen uiteindelijk ook door centrale banken werden doorgevoerd.

Macro-economische ontwikkelingen 2024

In de eerste maanden van het jaar bleek al snel dat de Amerikaanse economie sterk genoeg was en dat een recessie kon worden vermeden. De hoop op snelle preventieve renteverlagingen verdween doordat robuuste arbeidsmarktcijfers en een toenemend vertrouwen onder ondernemers en consumenten wezen op een aanhoudende veerkracht van de economie, terwijl inflatiecijfers in de eerste maanden juist hoger bleken dan verwacht. Vanaf het tweede kwartaal werd een zachte landing van de Amerikaanse economie steeds waarschijnlijker. De arbeidsmarkt werd minder krap en de inflatie zette eindelijk een daling in. Politieke ontwikkelingen maakten de vooruitzichten nog wat onzeker. In juli stapte president Biden uit de race voor de presidentsverkiezingen en werd Kamala Harris de keuze voor de Democraten.

Zwakker dan verwachte Amerikaanse arbeidsmarktcijfers en vertrouwensindices in augustus en september in combinatie met meevallende inflatiecijfers brachten ook de Amerikaanse centrale bank in beweging. De Fed verlaagde haar beleidsrentes in september met 50 basispunten, de eerste verlaging sinds maart 2020. Ondanks de groei afzwakking bleef de economische activiteit in de VS daarna relatief sterk.

De economie in het Eurogebied vertoonde in de eerste maanden van 2024 tekenen van herstel. Het vertrouwen van ondernemers verbeterde, weliswaar vanaf een laag niveau en de inflatie liet al in de eerste maanden van het jaar een duidelijke daling zien. Het herstel zette in het tweede kwartaal echter niet door. Aan het politieke front ontstond daarnaast onrust, onder meer door de aankondiging van verkiezingen in Frankrijk. De duidelijke daling van de inflatie in combinatie met de onzekere economische vooruitzichten resulteerde in de eerste renteverlaging door de ECB met 25 basispunten in juni. In september volgde de tweede renteverlaging. De activiteit in de Eurozone in de tweede helft van het jaar werd grotendeels gekenmerkt door zwakte van de Duitse economie.

Ook elders in de wereld werden rentetarieven verlaagd. Eind september bijvoorbeeld kondigde de centrale bank van China (de PBoC) een aantal beleidsmaatregelen aan om de activiteiten in het algemeen en de vastgoedmarkt in het bijzonder te stimuleren. Een aantal rentes werd verlaagd en ter ondersteuning van de vastgoedmarkt werden de kredietvoorwaarden van huizenbezitters en huizenkopers versoepeld.

Financiële markten in 2024

De renteontwikkeling in 2024 valt in twee periodes uiteen. Kapitaalmarktrentes stegen in de eerste helft nadat preventieve renteverlagingen door de Fed niet opportuun bleken en de inflatie hardnekkig hoog bleef. Ondanks de matig presterende eigen economie en een dalende inflatietrend trok dit ook Europese rentes omhoog. Bezorgdheid over de uitkomst van de Franse verkiezingen zorgde voor een relatief sterke stijging van Franse rentes. In de tweede helft van het jaar kwam de focus duidelijk op een wereldwijde groei afzwakking te liggen, waardoor kapitaalmarktrentes daalden en uiteindelijk lager kwamen te liggen dan aan het begin van het jaar. Per saldo daalden rentes aan het korte eind van de rentecurve relatief sterk, waardoor de rentecurve langzaam minder invers werd. Vooral swap rentes daalden, en daardoor swap spreads, waardoor staatsobligaties minder rendeerden dan swaps.

Aandelenkoersen vonden daarentegen gedurende heel 2024 de weg omhoog. Eerst werden winstcijfers en het sentiment positief beïnvloed door de veerkracht van de Amerikaanse economie en het herstel van de Europese economie. In de tweede helft werden koersen vooral geholpen door (het vooruitzicht op) renteverlagingen. De verkiezingsuitslag in de VS zorgde in november voor een verdere impuls voor aandelenkoersen nadat bleek dat Donald Trump niet alleen de verkiezingen had gewonnen, maar ook een meerderheid had verworven in zowel de Senaat als het Huis van Afgevaardigden. De positieve trend werd slechts enkele keren tijdelijk onderbroken door plotseling tegenvallende inflatie- en arbeidsmarkt cijfers in de VS en, meer lokaal, bezorgdheid over het resultaat van de Franse verkiezingen.

In de eerste helft van het jaar werd de koersstijging vooral gedragen door mega-tech aandelen, in de VS bekend als de Magnificent Seven. In de tweede helft werd de koersstijging breder gedragen. Aandelenkoersen in ontwikkelde landen stegen in de eerste helft sterker dan in opkomende markten. Mede geholpen door de Chinese stimuleringsmaatregelen was dat in de tweede helft van het jaar andersom. Per saldo stegen aandelenbeurzen wereldwijd met 25,33% (MSCI All Countries). Het positieve sentiment op de aandelenbeurzen werd weerspiegeld op de credit markten. Zowel de spreads op investment grade credits als op high yield obligaties daalden. Aan het eind van het jaar zorgde dit voor historisch lage niveaus van credit spreads.

Fondsspecifieke ontwikkelingen

Portefeuille, resultaten

Het belegd vermogen van het fonds is door bovenstaande ontwikkelingen in 2024 gestegen van € 540 miljoen naar € 559 miljoen. Deze toename was het resultaat van de positieve rendementen op zowel de obligatie- als de aandelenmarkten. Het totaalrendement van de beleggingsportefeuille bedroeg 7,0%.

De beleggingsportefeuille bestaat uit vastrentende waarden (staatsobligaties, bedrijfsobligaties, groene obligaties, Nederlandse woninghypotheken) en zakelijke waarden (aandelen, niet-beursgenoteerd vastgoed en liquiditeiten). De vastrentende waarden hebben tot doel het renterisico, dat ontstaat doordat de voorziening die wordt aangehouden voor pensioenverplichtingen gevoelig is voor renteveranderingen, te beheersen. De zakelijke waarden bestaan uit beleggingscategorieën met een verwacht hoger gemiddeld rendement, dit met als doel om, over langere termijn gemeten, de kans op toeslagverlening te verhogen:

Categorie	Portefeuille (%)	Benchmark (%)	Vershil (%)
Vastrentende Waarden	0,4	4,2	-3,9
Zakelijke Waarden	19,0	18,1	+0,9
Totaal	7,0	9,5	-2,6

PNB dekt met ingang van medio juni 2024 100% van het renterisico van de verplichtingen af, met een bandbreedte van 95% tot 105%. Het resultaat op de vastrentende waarden over het verslagjaar bedroeg 0,4%. Dit was lager dan het rendement van de afgedekte verplichtingen (4,2%). Dit werd met name veroorzaakt door het feit dat de verplichtingen tegen de swaprente worden gewaardeerd, terwijl het fonds voor de afdekking van het renterisico géén gebruik maakt van swaps, maar van obligaties en Nederlandse woninghypotheken. De rente op staatsobligaties is over 2024 licht gestegen terwijl de swaprente juist daalde, waardoor het portefeuillerendement van de vastrentende waarden minder positief is dan het rendement van de verplichtingen. Door geen gebruik te maken van swaps bespaart het fonds kosten. Hoewel het rendement van swaps en obligaties op langere termijn naar verwachting vergelijkbaar is, zal dat niet voor elk afzonderlijk jaar gelden:

Categorie	Portefeuille (%)	Benchmark (%)	Vershil (%)
Euro Staatsobligaties	-1,4	nvt	Nvt
Nederlandse hypotheken	5,1	4,1	0,9
Euro Green Bonds	2,9	2,7	0,2
Euro Bedrijfsobligaties	4,9	4,7	0,1
Totaal Vastrentende Waarden	0,4	4,2	-3,9

De overige categorieën bestonden per ultimo 2024 uit aandelen en (niet-beursgenoteerde) vastgoedbeleggingen. Deze behaalden in het verslagjaar een rendement van 19,0%; de benchmark voor deze deelportefeuille heeft een rendement behaald van 18,1%. Het hogere rendement van dit deel van de portefeuille ten opzichte van de benchmark komt met name door een hoger resultaat op niet-beursgenoteerd vastgoed dan de gehanteerde benchmark. Deze benchmark weerspiegelt het gemiddelde rendement van vastgoedfondsen die in Nederlandse huurwoningen beleggen. De samenstelling van deze index is anders dan de daadwerkelijke portefeuille. Op langere termijn wordt echter een vergelijkbaar resultaat verwacht:

Categorie	Portfeuille (%)	Benchmark (%)	Vershil (%)
Aandelen	21,9	22,0	-0,1
Ontwikkelde markten	22,8	22,8	0,0
Opkomende markten	14,6	14,7	-0,1
Vastgoed	10,6	8,3	2,2
Totaal Zakelijke Waarden	19,0	18,1	0,9

Beleid, strategie, besluitvorming 2024

Het strategisch beleggingsbeleid gaat uit van een normportefeuille met vaste gewichten voor elke beleggingscategorie. Voor elke categorie gelden daarnaast bandbreedtes, waarbinnen de portefeuille zich gedurende het jaar mag bewegen. Het renterisico wordt voor 100% afgedekt. Het risico van valuta uit ontwikkelde landen wordt voor 50% afgedekt. Valuta in opkomende markten worden niet afgedekt.

Bij de vaststelling van de strategische normportefeuille heeft een aantal overwegingen een rol gespeeld. Enerzijds zijn deze overwegingen gestoeld op de huidige stand van de financiële markten en de mogelijke ontwikkeling hiervan in de toekomst. Anderzijds worden deze overwegingen gedreven door het bestaande beleidskader, risicohouding en ambitie van het pensioenfonds.

Medio juni 2024 zijn twee wijzigingen doorgevoerd in de strategische normportefeuille naar aanleiding van een uitgevoerde ALM (asset-liability management) analyse. In deze analyse wordt bekeken wat de optimale samenstelling is van de beleggingsportefeuille ten opzichte van de (pensioen)verplichtingen. Ten eerste is de renteaftdekking verhoogd van 90% naar 100% van de verplichtingen. Gegeven de hoogte van de dekkingsgraad en de gestegen rente acht het fonds het prudent om het renterisico van de balans te verlagen. Daarmee is de dekkingsgraad minder kwetsbaar geworden voor rentedalingen (zoals die zich in de tweede helft van 2024 voordeden). Daarnaast is de normallocatie naar zakelijke waarden (aandelen en vastgoed) verlaagd van 40% naar 30%, ten gunste van de vastrentende beleggingen (van 60% naar 70%). Ook deze wijziging heeft een risico-verlagend effect op de beleggingsportefeuille gehad.

De beleggingscommissie is gedurende 2024 zeven keer bijeengewees. Naast de vier reguliere bijeenkomsten is de commissie drie keer extra bijeengekomen, waaronder een keer in het kader van de jaarlijkse studiedag. Deze stond voor een groot deel in het teken van de Wet toekomst pensioenen en Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB). In de reguliere vergaderingen zijn de portefeuilleresultaten en de risico's binnen de portefeuille beoordeeld.

Maatschappelijk verantwoord beleggen en Sustainable Finance Disclosure Regulation

De missie van het fonds is om te zorgen voor een goed pensioen voor deelnemers tegen een aanvaardbare premie, met aandacht voor een leefbare en duurzame wereld en toekomst. PNB kent sinds enkele jaren een concreet beleid ten aanzien van MVB. Hierin wordt het ambitieniveau met betrekking tot MVB-thema's beschreven, alsmede hoe PNB rekening houdt met ESG-factoren (environmental, social, governance) bij de invulling en uitvoering van haar beleggingsbeleid.

Het beleid is een belangrijk onderdeel van de beleggingsovertuigingen van het fonds. PNB heeft de overtuiging dat integratie van ESG-factoren bijdraagt aan een betere wereld en op de lange termijn neutraal tot positief bijdraagt aan het risicorendementsprofiel van de beleggingen. PNB laat zich bij het formuleren van haar beleid inspireren door de katholieke sociale leer en heeft daarbij in het bijzonder aandacht voor de encycliek *Laudato Si'*, de apostolische exhortatie *Laudate Deum* en het eind 2022 door de Pauselijke Academie voor Sociale Wetenschappen gepubliceerde document *Mensuram Bonam*. Als speerpuntthema's gerelateerd aan deze publicaties binnen de sociale leer hanteert het pensioenfonds de onderwerpen "Gerechtigheid", "Vrede" en "Behoud van de schepping".

De portefeuille aandelen ontwikkelde markten wordt belegd in een 'Paris Aligned' aandelenfonds. Daarmee borgt het fonds dat deze portefeuille CO₂- uitstoot reduceert in lijn met het Akkoord van Parijs. Het fonds heeft daarnaast een deel van de portefeuille ingeruimd voor "impact beleggen", waarmee, naast financieel rendement, tevens een positief maatschappelijk of milieu rendement wordt nagestreefd: De obligatieportefeuille bevat inmiddels een substantieel deel "groene obligaties". Beide ontwikkelingen sluiten aan bij het thema "Behoud van de Schepping".

PNB hanteert voorts een uitsluitingsbeleid. Naast uitsluitingen op basis van internationale beleidskaders, waaronder de uitsluitingen van productie van wapens, tabak, thermische kolen mijnbouw of ondernemingen die op structurele wijze principes op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie schenden (passend bij alle drie de speerpunthema's), hanteert PNB een landenbeleid, waarmee staatsobligaties van landen die in de categorie van meest grove en structurele schendingen van internationale normen, waaronder mensenrechten, vallen worden uitgesloten. Dit conform de "not free" classificatie van de Freedom of the World Index van Freedom House. Deze keuze wordt passend geacht bij het thema "Gerechtigheid".

Daarnaast kent het fonds een stembeleid, wat erop gericht is om stemrechten die aandeelhouderschap met zich meebrengen actief in te zetten. Het stembeleid richt zich voornamelijk op goed-bestuur thema's, maar er is in toenemende mate de mogelijkheid om over (elementen van) het duurzaamheidsbeleid te stemmen.

Tevens werd tot begin 2024 deelgenomen aan een thematisch "engagement" programma. Het dialoogprogramma 'Modern Slavery' waar PNB sinds 2021 via een gespecialiseerde engagement dienstverlener (Sustainalytics) aan deelnam is in 2024 afgerond. Na evaluatie is besloten om niet door te gaan met een vergelijkbaar programma. In plaats daarvan legt PNB thans de nadruk op het zoeken van meer samenwerking met (internationale) organisaties van 'gelijkgestemden', met als doel om gezamenlijk op een (kosten)efficiënte manier meer impact te kunnen maken op de thema's die volgens het PNB-beleid belangrijk zijn.

Het MVB-beleid blijft voortdurend evolueren en staat hoog op de agenda van de beleggingscommissie, het bestuur en in de dialoog met het VO en de deelnemers. Een belangrijke doelstelling in de ontwikkeling van het MVB-beleid in de komende periode is het aanbrengen van meer focus op bepaalde MVB-thema's en het aanbrengen van meer herkenbaarheid van de katholieke signatuur in de beleggingsportefeuille van PNB.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

In 2018 heeft de Europese Commissie het EU Actieplan voor Duurzame Financiering gepubliceerd. Hiermee wil de Europese Commissie de 'vergroening' van de economie stimuleren, onder andere door nieuwe wet- en regelgeving. Eén van de deelplannen gaat over Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Deze regels gelden voor financiële instellingen, inclusief pensioenfondsen. Op grond van Artikel 4 SFDR moeten financiële instellingen rapporteren over hoe wordt omgegaan met de belangrijkste ongunstige effecten van de beleggingsbeslissingen op mens, milieu en samenleving, via de 'Verklaring ongunstige effecten' op de website en een jaarlijks overzicht van deze effecten. Daarnaast classificeert PNB de pensioenregeling in termen van SFDR als een artikel 8 product, waarmee wordt aangegeven dat de pensioenregeling duurzame kenmerken promoot. Het fonds voldoet aan de wettelijke transparantie-eisen door het publiceren van duurzaamheidsinformatie en precontractuele documenten op de website en de periodieke rapportage in dit jaarverslag (SFDR-bijlage).

Actuariële analyse resultaat

(in duizenden euro)

	2024	2023
Actuariële analyse van het resultaat		
Premie	-4.452	-3.096
Beleggingsopbrengsten	20.677	19.085
Waardeoverdrachten	48	34
Toeslagverlening	-9.219	-5.428
Sterfte	-1.148	1.822
Arbeidsongeschiktheid	816	1.475
Uitkeringen	-121	15
Kosten	0	0
Mutaties	168	-30
Overige mutaties technische voorzieningen	119	-36
Totaal jaarresultaat	6.888	13.841

Verzekerdenbestand

De ontwikkeling van de aantallen deelnemers, slapers en gepensioneerden in het verslagjaar is hieronder afzonderlijk voor priesters, diakens, pastoraal werkers en huishoudelijk personeel weergegeven.

Mutaties verzekerdenbestand priesters

	Deel- nemers	Slapers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2023	333	90	396	819
Mutaties door:				
In dienst	8	0	0	8
Uit dienst	-33	33	0	0
Uitgaande waardeoverdrachten	0	0	0	0
Overlijden	0	0	-30	-30
Ingang pensioen	-15	-3	18	0
Afkoop	0	0	0	0
Andere oorzaken ¹⁾	34	-29	0	5
Mutaties per saldo	-6	1	-12	-17
Stand per 31 december 2024	327 ²⁾	91	384	802

Gemiddelde deelnemersleeftijd 59,00

Specificaties pensioengerechtigden	2024	2023
Ouderdomspensioen	384	396
Nabestaandenpensioen	0	0
Wezenpensioen	0	0
Totaal	384	396

1) De aantallen onder andere oorzaken worden voornamelijk veroorzaakt door de mutatie wijziging onderneming. Omdat in de jaarwerkljsten ook de onderneming (lees Parochies voor PNB) is opgenomen, wordt de wijziging van de ene naar de andere onderneming (lees Parochie) als verloop in de aantallen getoond. Daarnaast worden hieronder correcties verantwoord.

2) Waarvan 15 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premie. Deze deelnemers ontvangen tevens een arbeidsongeschiktheidspensioen.

Mutaties verzekerdenbestand diakens

	Deel- nemers	Slapers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2023	53	20	80	153
Mutaties door:				
In dienst	1	0	0	1
Uit dienst	-8	8	0	0
Uitgaande waardeoverdrachten	0	0	0	0
Overlijden	0	0	0	0
Ingang pensioen	-3	-5	8	0
Afkoop	0	0	0	0
Andere oorzaken	3	-4	0	-1
Mutaties per saldo	-7	-1	8	0
Stand per 31 december 2024	46 ¹⁾	19	88	153

Gemiddelde deelnemersleeftijd 60,34

Specificaties pensioengerechtigden	2024	2023
Ouderdomspensioen	80	72
Nabestaandenpensioen	8	8
Wezenpensioen	0	0
Totaal	88	80

1) Waarvan 1 deelnemer met (gedeeltelijke) vrijstelling van premie. Deze deelnemer ontvangt tevens een arbeidsongeschiktheidspensioen.

Mutaties verzekerdenbestand pastoraal werkers

	Deel- nemers	Slapers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2023	116	223	620	959
Mutaties door:				
In dienst	2	0	0	2
Uit dienst	-16	16	0	0
Uitgaande waardeoverdrachten	0	-4	0	-4
Overlijden	-2	-1	-20	-23
Ingang pensioen	-7	-28	46	11
Afkoop	0	0	-3	-3
Andere oorzaken	5	-12	0	-7
Mutaties per saldo	-18	-29	23	-24
Stand per 31 december 2024	98 ¹⁾	194	643	935

Gemiddelde deelnemersleeftijd 61,67

Specificaties pensioengerechtigden	2024	2023
Ouderdompensioen	533	516
Nabestaandenpensioen	105	99
Wezenpensioen	5	5
Totaal	643	620

1) Waarvan 9 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premie; 3 deelnemers ontvangen tevens een arbeidsongeschiktheidspensioen.

Mutaties verzekerdenbestand huishoudelijk personeel

	Deel- nemers	Slapers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2023	123	200	453	776
Mutaties door:				
In dienst	11	0	0	11
Uit dienst	-14	14	0	0
Uitgaande waardeoverdrachten	0	-3	0	-3
Overlijden	-1	0	-32	-33
Ingang pensioen	-3	-25	29	1
Afkoop	0	0	-10	-10
Andere oorzaken	2	-2	0	0
Mutaties per saldo	-5	-16	-13	-34
Stand per 31 december 2024	118 ¹⁾	184	440	742

Gemiddelde deelnemersleeftijd 58,43

Specificaties pensioengerechtigden	2024	2023
Ouderdomspensioen	413	426
Nabestaandenpensioen	27	27
Totaal	440	453

1) Waarvan 13 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premie.

Mutaties verzekerdenbestand (totaal PNB)

	Deel- nemers	Slapers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2023	625	533	1.549	2.707
Mutaties door:				
In dienst	22	0	0	22
Uit dienst	-71	71	0	0
Uitgaande waardeoverdrachten	0	-7	0	-7
Overlijden	-3	-1	-82	-86
Ingang pensioen	-28	-61	101	12
Afkoop	0	0	-13	-13
Andere oorzaken ¹⁾	44	-47	0	-3
Mutaties per saldo	-36	-45	6	-75
Stand per 31 december 2024	589 ²⁾	488	1.555	2.632

Specificaties pensioengerechtigden

	2024	2023
Ouderdomspensioen	1.410	1.410
Nabestaandenpensioen	140	134
Wezenpensioen	5	5
Totaal	1.555	1.549

1) De aantallen onder 'andere oorzaken' worden voornamelijk veroorzaakt door de mutatie 'wijziging onderneming'. Omdat in de jaarwerklijsten ook de onderneming (lees: Parochies voor PNB) is opgenomen, wordt de wijziging van de ene naar de andere onderneming (lees: Parochie) als verloop in de aantallen getoond. Daarnaast worden hieronder correcties verantwoord.

2) Waarvan 38 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premie. Van deze 38 ontvangen 19 deelnemers tevens een arbeidsongeschiktheidspensioen.

Overzicht van de leeftijd van de actieve deelnemers

	Priesters	Diaken	Pastoraal werkers	Huis-houdelijk personeel	Totaal
tot 30 jaar	2	0	0	1	3
30 t/m 34 jaar	15	0	1	3	19
35 t/m 39 jaar	20	0	4	4	28
40 t/m 44 jaar	29	2	3	7	41
45 t/m 49 jaar	33	5	6	9	53
50 t/m 54 jaar	42	4	6	9	61
55 t/m 59 jaar	63	8	20	18	109
60 t/m 64 jaar	86	21	41	47	195
65 jaar of ouder	37	6	17	20	80
Totaal	327	46	98	118	589

Overzicht leeftijden pensioengerechtigden

	Priesters	Diaken	Pastoraal werkers	Huis-houdelijk personeel	Totaal
jonger dan 65 jaar	1	3	12	5	21
65 t/m 69 jaar	44	21	102	64	231
70 t/m 74 jaar	73	28	172	92	365
75 t/m 79 jaar	57	27	153	90	327
80 t/m 84 jaar	67	8	91	74	240
85 t/m 89 jaar	92	1	59	77	229
90 t/m 94 jaar	40	0	21	52	113
95 en ouder	10	0	2	17	29
Totaal	384	88	612	471	1.555

Vooruitblik 2025

Het bestuur staat ook in 2025 een volle agenda te wachten. De aandacht in het aankomende jaar zal met name ook weer uitgaan naar de ontwikkelingen rondom het nieuwe pensioenstelsel en de te maken keuzes in dit verband. Het jaar 2025 wordt een cruciaal jaar, omdat het pensioenfonds uiterlijk voor 1 juli 2025 een implementatieplan bij DNB en een communicatieplan bij AFM moet hebben ingediend. De verwachting is overigens dat het wettelijk kader op dit punt wordt aangepast en PNB als gevolg daarvan op basis van de geplande transitiedatum per 1 januari 2028 pas uiterlijk op 1 januari 2027 de genoemde documenten zal moeten indienen.

Mede in het licht van de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel zal er komend jaar ook aandacht besteed worden aan de afronding van het project datakwaliteit. Een ander belangrijk aandachtspunt voor het komende jaar vormt de afronding van de implementatie van de vereisten welke voortvloeien uit de Digital Operational Resilience Act (DORA) op 17 januari 2025.

Tot slot zal PNB in 2025 haar MVB-beleid integraal evalueren en waar mogelijk nog meer verdieping en herkenbaarheid hierin tot uitdrukking brengen.

In de eerste vier maanden van 2025 is de beleidsdekkingsgraad ten opzichte van de stand eind 2024 gedaald van 154,5% naar 153,7% per 30 april 2025. De dekkingsgraad is in die periode gedaald van 150,6 naar 149,9%. De belangrijkste reden voor deze daling is de ontwikkeling van de rente / de vrijval van de voorziening die gepaard gaat met de pensioenuitkeringen.

Ondertekening

Het verslag van het bestuur is vastgesteld te Zeist, d.d. 18 juni 2025.

Het bestuur,

J.P.B. Brand
(voorzitter)

A.J.H.N. van de Wiel
(secretaris)

L.J.M. Roodbol
(sleutelfunctiehouder risicobeheer)

P.J. Vergroesen
(sleutelfunctiehouder interne audit)

J.M.J. Bovens
(plaatsvervangend secretaris)

M.W.G. Dorssers

A.P.H. Meijers

H.J.W.M. Peters
(plaatsvervangend voorzitter)

J.H.G.M. Teeuwen

Verslag van de niet-uitvoerende bestuurders van PNB

Verslagjaar 2024

Inleiding

De niet-uitvoerende bestuurders van de Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen (hierna: PNB) kijken met tevredenheid terug op een dynamisch en intensief, doch ook vruchtbaar en positief jaar 2024.

2024 was voor PNB een jaar dat vooral in het teken stond van de voorbereiding op een nieuwe pensioenregeling binnen het nieuwe pensioenstelsel. Ook is veel aandacht uitgegaan naar de implementatie van de Europese Verordening inzake digitale operationele weerbaarheid (Digital Operational Resilience Act, hierna: DORA). Daarnaast bleef de financiële positie van PNB in 2024 robuust. In lijn met de missie en ambitie van het fonds heeft dan ook volledige indexatie per 1 januari 2025 kunnen plaatsvinden. Ook is in lijn met het premiekortingsbeleid besloten om voor 2025 de premies op een stabiel niveau te houden.

Bij deze en diverse andere ontwikkelingen is het niet-uitvoerend bestuur vanuit zijn bestuurlijke rol betrokken geweest. Hierover wordt gerapporteerd in het reguliere bestuursverslag. In het vervolg van dit eigen verslag van het niet-uitvoerend bestuur worden de relevante ontwikkelingen specifiek vanuit toezichtperspectief belicht. Allereerst zal echter worden ingegaan op de organisatie van het intern toezicht van PNB.

Organisatie intern toezicht PNB

Organisatie en werkwijze intern toezicht

De bestuurlijke organisatie van PNB is op basis van het omgekeerd gemengd bestuursmodel ingericht. Het bestuur van PNB bestaat uit vier uitvoerende bestuurders en vijf niet-uitvoerende bestuurders, waaronder de onafhankelijke voorzitter. De niet-uitvoerende bestuurders laten zich in hun toezichthoudende taak bijstaan door een onafhankelijke Auditcommissie. Daarnaast is het sleutelfunctiehouderschap interne audit, ter verdere versterking van het intern toezicht, aan een niet-uitvoerend bestuurder toebedeeld.

In het bestuursreglement is een taakverdeling vastgelegd waaruit volgt dat het bestuur als geheel verantwoordelijk is voor de vaststelling van de strategie, het beleid en de begroting, en dat de uitvoerende bestuurders verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van dit beleid alsmede - in voorkomend gevallen - voor het toezicht op partijen die diensten voor het fonds verrichten. De niet-uitvoerende bestuurders zijn op hun beurt belast met het intern toezicht.

Dit onderscheid in taken en verantwoordelijkheden komt ook tot uitdrukking in de agenda, de bestuursstukken alsmede in de notulen van de bestuursvergaderingen. Daarnaast draagt het loskoppelen van intern toezicht-vergaderingen (alleen het niet-uitvoerende deel van het bestuur neemt deel) van reguliere bestuursvergaderingen (het volledige bestuur neemt deel) bij aan de onafhankelijkheid en rolvastheid van het intern toezicht.

Het niet-uitvoerend bestuur staat het uitvoerend bestuur daarnaast met raad ter zijde. Het uitvoerend bestuur heeft in het niet-uitvoerend bestuur een welwillende, maar kritische gesprekspartner die zoekt naar zorgvuldig uitgevoerd beleid, consistent handelen, waarbij de belanghebbenden centraal staan. Niet alleen het handelen, maar ook de onderbouwing daarvan wordt getoetst. Het niet-uitvoerend bestuur staat dichterbij de achterban dan het uitvoerend bestuur (de niet-uitvoerende bestuurders zijn immers door de belanghebbenden voorgedragen) en houdt - in overleg met het verantwoordingsorgaan - scherp in het oog dat de diverse belangen evenwichtig afgewogen zijn.

Kerntaak en normenkader

Op grond van artikel 104 Pensioenwet bestaat de kerntaak van de niet-uitvoerende bestuurders uit het toezicht op:

- de uitvoering van het beleid en de algemene gang van zaken;
- de adequate risicobeheersing; en
- de evenwichtige belangenafweging.

De basis voor het intern toezicht wordt dus gevormd door de (Pensioen)wet, maar ook door de Code Pensioenfondsen en de door sector-toezichthouder De Nederlandsche Bank (hierna: DNB) aangegeven prioriteiten en aandachtspunten.

Toezichtvisie

Bovengenoemd normenkader is uitgewerkt in een toezichtvisie waarin tevens is vastgelegd over welke onderwerpen het niet-uitvoerend bestuur zich in een bepaald jaar een oordeel wenst te vormen. Hiermee wordt, voor wat betreft het intern toezicht, tevens invulling gegeven aan de Code Pensioenfondsen 2024 (hierna: de Code). Deze Code vormt tevens een belangrijk uitgangspunt voor het bestuur én intern toezicht binnen PNB.

Verantwoording

Het niet-uitvoerend bestuur legt in het bestuursverslag, op basis van de vooraf vastgestelde toezichtvisie en een eerder geformuleerd normenkader, verantwoording af over de verrichte werkzaamheden, rapporteert de bevindingen en doet (zo nodig) aanbevelingen. Daarnaast legt het niet-uitvoerend bestuur jaarlijks verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan over het toezicht op de werkzaamheden van het bestuur.

Vergaderingen 2024 en zelfevaluatie

In 2024 hebben de niet-uitvoerende bestuurders tweemaal separaat vergaderd. Hierbij was de Auditcommissie aanwezig. Daarnaast heeft een gezamenlijke vergadering van de niet-uitvoerende bestuurders met een delegatie van het Verantwoordingsorgaan plaatsgevonden. Hierin hebben de niet-uitvoerende bestuurders verantwoording afgelegd over het door hen gevoerde toezicht in 2024.

Verder hebben de niet-uitvoerende bestuurders, deel uitmakend van het bestuur, aan alle algemene bestuursvergaderingen in het verslagjaar deelgenomen. Tot slot heeft de heer Vergroesen, als sleutelfunctiehouder interne audit binnen het niet-uitvoerend bestuur, vergaderingen georganiseerd waarin het auditjaarplan, opdrachtbrieven en auditrapportages zijn besproken. Daarnaast heeft hij vanuit zijn sleutelfunctiehouderschap interne audit enkele assurance bijeenkomsten van het klantenplatform van de uitvoeringsorganisatie bijgewoond.

Opvolging eerdere aanbevelingen

De niet-uitvoerende bestuurders stellen op basis van een integraal door het uitvoerend bestuur bijgehouden overzicht vast dat de aanbevelingen van de diverse controlerende partijen over het verslagjaar 2023 voor een belangrijk deel zijn opgevolgd. Een beperkt deel wordt op een later moment opgepakt. Over 2023 zijn er twee aan Wtp gerelateerde aanbevelingen vanuit het niet-uitvoerend bestuur, die gelet op de aard van de aanbeveling, continu aandacht vragen gedurende de transitie en die dus nog steeds van kracht zijn:

- Extra aandacht wordt gevraagd voor de monitoring van de pensioenuitvoeringsorganisatie, gelet op het feit dat zij naast de intensieve voorbereidingen van de dienstverlening op het nieuwe pensioenstelsel tevens moet waarborgen dat de reguliere dienstverlening op niveau blijft.
- Het niet-uitvoerend bestuur acht het cruciaal dat alle relevante partijen gedurende het Wtp-transitieproces continu voldoende betrokken en gehoord blijven teneinde tot een gezamenlijk gedragen regeling te komen.

Toezichtthema's 2024

Naast de in de Code Pensioenfondsen benoemde thema's (zie pagina 19) en de voor elk van deze principes opgenomen normen heeft het niet-uitvoerend bestuur voor 2024 de volgende specifieke thema's geïdentificeerd die bijzondere aandacht hebben gevraagd vanuit intern toezichtperspectief:

- De in het interne auditplan van PNB voor 2024 opgenomen onderwerpen
- Specifiek door het niet-uitvoerend bestuur gedefinieerde thema's:
 - Implementatie Wtp
 - Ontwikkelingen rond Maatschappelijk Verantwoord Beleggen
 - Kennis en kunde binnen het fonds
 - Tijdige implementatie DORA

In het vervolg van dit verslag zal op deze aspecten nader worden ingegaan. Eventuele aanbevelingen aan het uitvoerend bestuur zijn hierin zichtbaar weergegeven. Vervolgens volgt een samenvatting van de voornaamste aanbevelingen van de Auditcommissie. En aan het slot van dit verslag wordt ingegaan op de thema's waarop het niet-uitvoerend bestuur in 2025 zijn bijzondere aandacht vanuit toezichtperspectief zal vestigen.

Oordeel en verantwoording over toezichtthema's 2024

Naleving Code Pensioenfondsen

Het bestuur als geheel onderschrijft de naleving van de Code Pensioenfondsen. Daar waar normen niet (volledig) worden nageleefd wordt hierover gemotiveerd verantwoording afgelegd in het bestuursverslag.

Aangezien dit een verantwoording van het voltallige bestuur betreft, wordt verwezen naar het bestuursverslag. Jaarlijks beoordeelt en bespreekt het bestuur aan de hand van een overzicht in hoeverre de diverse normen nog steeds worden nageleefd.

In dit verslag van de niet-uitvoerend bestuurders wordt volstaan met een korte beschouwing bij twee thema's die vanuit toezichtperspectief in het afgelopen jaar bijzondere aandacht verdienen:

Norm 4: Kennen van de voorkeuren van de belanghebbenden

Het pensioenfonds verdiept zich in de voorkeuren van de bij het pensioenfonds betrokken belanghebbenden en betreft deze voorkeuren bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en gaat daarover met de belanghebbenden in gesprek. Het pensioenfonds rapporteert hierover jaarlijks in het bestuursverslag.

Oordeel niet-uitvoerend bestuur:

Juist in deze transitiefase op weg naar een nieuwe regeling binnen het nieuwe pensioenstelsel acht het niet-uitvoerend bestuur het van cruciaal belang dat rekening wordt gehouden met de diverse voorkeuren en belangen van de bij PNB betrokken belanghebbenden. Deze norm sluit goed aan bij de nog lopende aanbeveling over 2023 om te waarborgen dat alle relevante partijen gedurende het Wtp-transitieproces continu voldoende betrokken en gehoord blijven, teneinde tot een gezamenlijk gedragen regeling te komen.

Het niet-uitvoerend bestuur is van oordeel dat in 2024 goed invulling gegeven is aan de naleving van deze norm. In vervolg op het inventariserend onderzoek onder vertegenwoordigers van sociale partners met betrekking tot hun voorkeuren ten aanzien van een nieuwe pensioenregeling, heeft in 2024 een uitgebreid risicopreferentieonderzoek (hierna: RPO) plaatsgevonden. Naast de wettelijke verplichte en de voor de nieuwe regeling vereiste vraagstellingen over risicobereidheid en -draagvlak, zijn met dit onderzoek ook vragen gesteld over preferenties ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen. Voorts is eind 2024 besloten tot het uitvoeren van een repeterend deelnemersonderzoek met betrekking tot de realisatie van communicatiedoelstellingen, in het kader van

de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Ook staan onderzoeken gepland naar de effectiviteit van keuzebegeleiding in relatie tot de zorgambitie van het fonds.

Naast deze (deels nog uit te voeren) onderzoeken is in 2024 veel aandacht besteed aan het contact met de opdrachtgever en de bismomgevingen. Begin 2024 heeft PNB van de bismommen uitsluitend gekregen over de overleg- en beslisstructuur die wordt aangehouden voor de wijziging van pensioen als arbeidsvoorwaarde. In het kader van het opdrachtaanvaardingstraject zal PNB moeten beoordelen in hoeverre partijen op basis van deze structuur voldoende betrokken en gehoord zijn gedurende de transitie. Tot dusverre is het niet-uitvoerend bestuur van oordeel dat partijen voldoende betrokken zijn, hetgeen ook tot uitdrukking komt in de verantwoording aan PNB over de totstandkoming van het eind 2024 vastgestelde transitieplan.

Voorts acht het niet-uitvoerend bestuur het positief dat vanuit het uitvoerend bestuur intensief en frequent overleg heeft plaatsgevonden met een vertegenwoordiging van de opdrachtgever ter voorbereiding op de transitie. Op die manier kwam duidelijk en uit eerste hand naar voren waar de behoeften van de bismommen liggen en tegelijkertijd heeft PNB de mogelijkheid gehad om op basis van haar expertise en middelen de bismommen te ondersteunen bij dit belangrijke traject. Tot slot is het niet-uitvoerend bestuur tevreden over de wijze waarop het Verantwoordingsorgaan in 2024 betrokken en geïnformeerd is door het (uitvoerend) bestuur over de ontwikkelingen en stand van zaken met betrekking tot de transitie.

Norm 6: Visie hebben op kwaliteit, kosten en uitbesteding

Het pensioenfonds heeft een visie op de kwaliteit van de uitvoering van de pensioenregeling en het daarbij behorende kostenniveau. Het pensioenfonds monitort de kwaliteit en kosten van uitvoering en evalueert deze jaarlijks.

Oordeel niet-uitvoerend bestuur:

Bij dit onderdeel van het toezichtverslag wordt in het bijzonder het stilgestaan bij het kostenaspect. Kwaliteits- en uitbestedingsaspecten komen later in dit verslag aan de orde. De significante overschrijding van de kosten-begroting in 2024 baart het niet-uitvoerend bestuur zorgen. Dat geldt voor de reguliere meer structurele activiteiten, maar ook in het bijzonder voor de Wtp-gerelateerde projectkosten. Het niet-uitvoerend bestuur stelt hierbij voorop dat alle gerealiseerde kosten verklaarbaar en te verantwoorden zijn, desondanks wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor deze overschrijdingen en de sturing op kostenaspecten. Een belangrijke oorzaak van de overschrijding lag in de Wtp projectkosten die hoger zijn uitgevallen dan oorspronkelijk begroot. Daarnaast waren extra investeringen nodig voor de implementatie en uitvoering van DORA. In het verlengde van deze projecten is ook meer en intensiever vergaderd het afgelopen jaar hetgeen tot uitdrukking komt in hogere kosten voor bestuursondersteuning.

Aanbeveling:

Het niet-uitvoerend bestuur begrijpt dat de kosten voor de Wtp-transitie in de diverse fasen op voorhand lastig zijn in te schatten en dat PNB in dit verband ook in sterke mate afhankelijk is van andere partijen, waaronder de pensioenuitvoeringsorganisatie, die tussentijds haar eigen begroting op onderdelen heeft bijgesteld, hetgeen tot aanvullende kosten voor PNB heeft geleid. Desondanks wordt gevraagd om de begrotingen voortaan nog nauwkeuriger op te stellen. Mogelijk door hierin tevens rekening te houden met de latest estimate cijfers van het betreffende jaar. Daarnaast wordt het uitvoerend bestuur gevraagd om de realisatie van de kosten door het jaar heen nauwgezet te monitoren, zodat waar mogelijk bijsturing kan plaatsvinden. Ook in de gesprekken met uitbestedingspartners moet het kostenaspect telkens voldoende aandacht krijgen.

Het niet-uitvoerend bestuur stelt overigens naar tevredenheid vast dat, afgezien van de eenmalige investeringskosten, het totale kostenniveau van PNB, uitgedrukt als percentage van het fondsvermogen, op een vergelijkbaar niveau ligt als soortgelijke fondsen, en dat dit daarmee het middellange termijn bestaansrecht van het fonds ondersteunt.

Aanbeveling:

In 2023 heeft vanuit het uitvoerend bestuur een analyse van de verwachte toekomstige kosten plaatsgevonden waaruit volgde dat het bestaansrecht van PNB, vanuit kostenperspectief, op de lange termijn gewaarborgd is. Aanbevolen wordt om deze analyse te updaten en daarbij, naast een inschatting van de kosten tot transitie, in te gaan op de verwachte kosten die vanaf transitie binnen het nieuwe stelsel aan de orde zullen zijn.

Tot slot kan het niet-uitvoerend bestuur zich vinden in het feit dat de Wtp-investeringskosten voor een groot deel door het pensioenfonds zelf gedragen worden. Deze investeringen mogen echter nooit ten koste gaan van het nakomen van de pensioenverplichtingen en indexatiepotentieel van het PNB. Dit uitgangspunt blijft dan ook een belangrijke afweging binnen de jaarlijkse besluitvorming over de premiestelling en -korting van het fonds.

Interne audits 2024

Oordeel niet-uitvoerend bestuur: In 2024 heeft hebben interne audits met betrekking tot business continuity management en uitbestedingsmanagement plaatsgevonden. Het niveau van beheersing van risico's met betrekking tot deze onderwerpen wordt op basis van de uitgevoerde audits voldoende geacht. Dit betekent dat met een redelijke mate van zekerheid is vastgesteld dat de belangrijkste beheersmaatregelen in hun opzet, bestaan en werking effectief zijn. Het niet-uitvoerend bestuur is tevreden met de uitkomsten van deze audits. Ook positief is dat het uitvoerend bestuur, binnen het project DORA, inmiddels opvolging heeft gegeven aan de aanbevelingen die uit deze audits naar voren kwamen. Voorts dankt het niet-uitvoerend bestuur de sleutelfunctiehouder interne audit en de auditcommissie die een belangrijke rol hebben gespeeld bij de uitvoering van deze audits.

Een aandachtspunt is dat de eveneens in 2024 geplande 'walk along' met betrekking tot de Wtp (om eventuele aandachtspunten tijdig te identificeren en mee te kunnen nemen in het implementatietraject) nog niet de verwachte meerwaarde binnen het transitietraject heeft opgeleverd. Dit hing onder meer samen met het feit dat de input vanuit het transitieplan pas eind 2024 beschikbaar was terwijl aanvankelijk van medio 2024 werd uitgegaan. In 2025 staat daarom een vervolg op deze 'walk along' gepland.

Specifieke toezichtthema's 2024

Implementatie Wet toekomst pensioenen

Oordeel niet-uitvoerend bestuur: 2024 was een intensief jaar met name op het gebied van de Wtp-transitie. Over de binnen deze transitie uitgevoerde activiteiten wordt uitgebreid gerapporteerd in het bestuursverslag. Het niet-uitvoerend bestuur spreekt zijn waardering uit voor alle tijd en energie die het uitvoerend bestuur vorig jaar heeft gestoken in uitvoering van het project. Hoewel vorig jaar

primair de opdrachtgever aan zet was om tot de uitwerking van de beoogde pensioenregeling in een transitieplan te komen, heeft het (uitvoerend) bestuur op diverse fronten en aandachtspunten zijn kennis, ervaring en capaciteit ingebracht ter ondersteuning van het totstandkomingsproces. De strakke sturing op deadlines en de wijze waarop tussentijdse informatievoorziening vanuit het uitvoerend bestuur jegens alle stakeholders, waaronder aan het niet-uitvoerend bestuur, het verantwoordingsorgaan, de deelnemers, maar ook aan DNB, heeft plaatsgevonden, wordt lovenswaardig geacht.

Desalniettemin is het (uitvoerend) bestuur eind 2024 tot de conclusie gekomen dat het een moeizaam traject was en diverse maatregelen binnen de projectorganisatie getroffen moesten worden, teneinde goed voorbereid te zijn op de volgende, naar verwachting nog intensievere, fase van het project, te weten de fase om te komen van een transitieplan tot een implementatieplan. Het niet-uitvoerend bestuur juicht het toe hoe het uitvoerend bestuur stappen heeft gezet om tot een versterking van de projectorganisatie vanaf 2025 te komen en heeft er alle vertrouwen in dat op basis hiervan alle relevante vervolgstappen tijdig en adequaat doorlopen zullen worden.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Oordeel niet-uitvoerend bestuur:

In 2024 zijn wederom stappen gezet om tot een verdere verdieping van het MVB-beleid te komen. Een belangrijke en zeer positieve ontwikkeling betreft de aanstelling van een vijfde lid binnen de beleggingscommissie, die veel kennis en ervaring meebrengt op het gebied van MVB en de implementatie van beleid. Tijdens de studiedag in september 2024 heeft betrokkene een boeiend en uiterst inspirerende presentatie gehouden over de mogelijkheden om meer focus op bepaalde MVB-thema's aan te brengen en meer herkenbaarheid van de katholieke signatuur in de beleggingsportefeuille tot uitdrukking te brengen, ongeacht de relatief beperkte omvang die PNB als pensioenfonds heeft. Mede op basis van inzichten die tijdens de studiedag zijn opgedaan is besloten om het huidige MVB-beleid in 2025 integraal te evalueren en waar nodig bij te stellen. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn om te starten bij de eigen missie en thema's te kiezen op basis van deelnemersvoorkeuren, hetgeen tot meer focus en herkenbaarheid zal leiden. Belangrijk is ook om meer samenwerking met (internationale) organisaties van 'gelijkgestemden' te zoeken, waarbij PNB zich niet mag laten beperken door wat de markt aanbiedt.

Het niet-uitvoerend bestuur volgt de ontwikkelingen alsmede initiatieven op dit punt en blijft hierover graag met het uitvoerend bestuur en het Verantwoordingsorgaan in gesprek.

Kennis en kunde binnen het fonds, en hoe dit optimaal kan worden gedeeld

Oordeel niet-uitvoerend bestuur:

Uit de zelfevaluaties van het bestuur en het niet-uitvoerend bestuur in 2024 komt naar voren dat het kennis- en deskundigheidsniveau tussen het uitvoerende en niet-uitvoerende deel van het bestuur een aandachtspunt blijft, maar dat er voldoende aandacht wordt besteed om de kennis over het algemeen op een hoog niveau te houden. Over de samenwerking tussen uitvoerend en niet-uitvoerend bestuur wordt positief geoordeeld.

Mede in verband met verschillende wisselingen binnen het niet-uitvoerend bestuur waren enkele leden van het niet-uitvoerend bestuur nadrukkelijker betrokken bij gedachtewisselingen met het uitvoerend bestuur ten opzichte van andere leden van het niet-uitvoerend bestuur. Hier is echter voldoende aandacht voor en gewaarborgd wordt dat alle leden van het niet-uitvoerend bestuur gelijkwaardig geïnformeerd worden en voldoende inbreng blijven hebben. De vacature in het niet-uitvoerend bestuur is in januari 2025 formeel ingevuld. Ook is het niet-uitvoerend bestuur erg positief over de kandidaat die voor de vacature binnen het uitvoerend bestuur in aanmerking komt (en per februari 2025 ook formeel is aangesteld).

Het niet-uitvoerend bestuur is voorts van mening dat de geschiktheid van het bestuur buiten twijfel staat. Jaarlijks wordt hier aandacht aan besteed bij de actualisering van het geschiktheidsplan, waarbij tevens een opleidingsplan voor het komende jaar wordt vastgesteld.

Tijdige implementatie van DORA

Oordeel niet-uitvoerend bestuur:

Los van deze Europese Verordening acht het niet-uitvoerend bestuur het van cruciaal belang dat de digitale operationele weerbaarheid van PNB goed op orde is. PNB is als financiële instelling afhankelijk van ICT-systemen en erg vatbaar voor cyberdreigingen. Het niet-uitvoerend bestuur vindt het dan ook belangrijk en noodzakelijk dat in 2024 een externe IT-consultant is ingeschakeld ter versterking van de digitale weerbaarheid. Deze consultant heeft samen met het uitvoerend bestuur in 2024 belangrijke stappen gezet in het vergroten van de diepgang van het ICT-risicomanagement, maar vooral ook met het oog op de implementatie van de DORA-verordening.

Op basis van de eind 2024 beschikbare informatie stelt het niet-uitvoerend bestuur vast dat PNB en de uitvoeringsorganisatie eind 2024 zo goed als DORA-proof zijn. Er is sprake van een beperkt aantal restpunten die begin 2025 zullen worden afgerond. Te denken valt hierbij met name aan de vervolmaking van het informatieregister en de contractallonges die nog niet met alle ketenpartners binnen de uitvoeringsorganisatie zijn afgesloten.

Bevindingen Auditcommissie

De niet-uitvoerende bestuurders worden bij hun toezichthoudende taak ondersteund door een Auditcommissie. De algemene wettelijke opdracht van de Auditcommissie is nader vastgelegd in het reglement Auditcommissie. De Auditcommissie ondersteunt het intern toezicht door een gericht en diepgaand onderzoek naar de samenhang en uitvoering van het beleid. De Auditcommissie is naast haar wettelijke taak betrokken bij de vervulling van het sleutelfunctiehouderschap interne audit. Uit dien hoofde adviseert zij de sleutelfunctiehouder over het audit(jaar)plan, de opdrachtbrieven en de periodieke rapportages aan het bestuur.

De Auditcommissie heeft voorts een eigen rapportage opgesteld over 2024. Deze rapportage is op 19 maart 2025 voorbesproken met het uitvoerend bestuur in aanwezigheid van een delegatie van het niet-uitvoerend bestuur. Vervolgens is deze rapportage formeel besproken tijdens het overleg van het niet-uitvoerend bestuur met de Auditcommissie op 9 april 2025.

De niet-uitvoerende bestuurders stellen naar tevredenheid vast dat de Auditcommissie zich in zijn algemeenheid goed kan vinden in de wijze waarop het bestuur inclusief het intern toezicht in 2024 heeft gefunctioneerd. Er is geen sprake van zwaarwegende bevindingen die acute aandacht behoeven.

Het niet-uitvoerend bestuur deelt de conclusies uit het rapport en neemt de aanbevelingen over met betrekking tot datakwaliteit, BCM/BCP, de 'Walk Along'-audit, IRM ten aanzien van de PUO, en de uitbesteding aan de PUO, ook in het kader van de Wtp.

De niet-uitvoerende bestuurders zijn wederom tevreden met het door de Auditcommissie uitgebrachte rapport. Het niet-uitvoerend bestuur spreekt zijn waardering uit voor het feit dat dit rapport op deze wijze tot stand gekomen is, ondanks de wisselingen in de bemensing van de Auditcommissie in 2024 en de langdurige uitval van een van de leden.

Toezichtthema's komend jaar

Het niet-uitvoerend bestuur heeft zoals hiervoor aangegeven een toezichtvisie opgesteld en enkele speerpunten geformuleerd die een centrale betekenis zullen hebben voor het toezicht in 2025. Het niet-uitvoerend bestuur legt bij de uitoefening van zijn taak in 2025, gelet op de drukke transitiefase waarin het pensioenfonds zich momenteel bevindt, in volgorde van prioriteit, de nadruk en focus op twee specifieke toezichtthema's:

1) Beheerste Wtp-transitie

2) Doorontwikkeling MVB-beleid

Het voorgaande betekent uiteraard niet dat overige onderwerpen buiten beeld van het intern toezicht in 2025 blijven. Het toezicht op de overige thema's die voortvloeien uit het normenkader wordt echter zoveel mogelijk doelmatig ingestoken, waarbij het NUB in zijn oordeel voor een groot deel zal leunen op de uitkomsten van reeds bestaande controlelijnen:

- Oordelen vanuit de werkzaamheden van de Auditcommissie
- Oordelen en bevindingen die voortkomen uit de geplande interne audits in 2025
- De jaarlijkse inventarisatie van de Code Pensioenfondsen en de naleving van de betreffende normen.

Utrecht, 9 april 2025

J.P.B. Brand
(voorzitter)

M.W.G. Dorssers
(namens de actieve deelnemers)

A.P.H. Meijers
(namens de bisdommen)

J.H.G.M. Teeuwen
(namens pensioengerechtigden)

P.J. Vergroesen
(namens de bisdommen, sleutelfunctiehouder interne audit)

Oordeel van het verantwoordingsorgaan 2024

Oordeel verantwoordingsorgaan PNB 2024

Inleiding

Hierbij treft u het oordeel van het verantwoordingsorgaan van PNB aan over 2024.

Taken en bevoegdheden

Het bestuur van het PNB legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan controleert onder meer of het bestuur:

- Goede beleidskeuzen heeft gemaakt;
- Het beleid goed heeft uitgevoerd;
- De Code Pensioenfondsen heeft nageleefd;
- Rekening heeft gehouden met de belangen van alle betrokkenen.

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het bestuursverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst.

Met het van kracht worden van de Wet toekomst pensioenen per 1 juli 2023 zijn o.a. ook de bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan op onderdelen aangescherpt c.q. gewijzigd. Een belangrijke aanvulling heeft betrekking op de bevoegdheid om een oordeel te mogen geven over gerealiseerde uitvoeringskosten en de beleidskeuzes die van invloed zijn op de toekomstige uitvoeringskosten.

Verder stelt het bestuur het verantwoordingsorgaan in de gelegenheid advies uit te brengen over de in artikel 29 van de statuten opgesomde onderwerpen.

Samenstelling en organisatie

Het verantwoordingsorgaan is dit verslagjaar als volgt samengesteld:

- Zeven leden zijn vertegenwoordigers namens de deelnemers van pensioenreglement I
- Twee leden zijn vertegenwoordigers namens de deelnemers van pensioenreglement II
- Zeven leden zijn vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden
- Zeven leden vertegenwoordigen de afzonderlijke bisdommen
- Een lid vertegenwoordigt de Bisschoppenconferentie.

In het verslagjaar traden diverse leden van het verantwoordingsorgaan periodiek af. Op voordracht van de daartoe gerechtigde instanties zijn de volgende vertegenwoordigers per 1 juli 2024 herbenoemd:

- Namens de pensioengerechtigden van het bisdom Breda, de heer C.J.A.M. van Beek.
- Namens de actieve deelnemers van Pensioenreglement I van het bisdom Roermond, de hoogerwaardede heer H.J. Bouman.
- Namens de werkgevers van het bisdom Rotterdam, de heer J.C.G.M. Bakker.

De heren Bouman en Bakker zijn, ondanks de maximale reguliere zittingstermijn van 12 jaar, op verzoek herbenoemd tot 1 juli 2028. Deze herbenoeming is gedaan om de lopende transitie te ondersteunen en de gewenste stabiliteit en continuïteit te waarborgen.

Daarnaast zijn de volgende vertegenwoordigers, op voordracht van de daartoe gerechtigde instanties, in het verslagjaar ¹⁾ benoemd tot lid van het verantwoordingsorgaan:

- Namens de actieve deelnemers van het pensioenreglement II, mevrouw A.J.M. van der Valk.
- Namens de actieve deelnemers van het pensioenreglement II, mevrouw M.H.H. Van Haaren.
- Namens de werkgevers van het bisdom 's-Hertogenbosch, de heer G.W. Gruijters.

Verder kan worden gemeld dat de volgende vertegenwoordigers per 1 januari 2025 zullen toetreden tot het verantwoordingsorgaan:

- Namens de actieve deelnemers van pensioenreglement I van het aartsbisdom Utrecht, mevrouw M.G.J.R. Doornbusch.
- Namens de pensioengerechtigden van het aartsbisdom Utrecht, de heer C.G.J. Peters.

De heer M.W.G. Dorssers zal in 2025 toetreden tot het niet-uitvoerend bestuur. Hierdoor komt de zetel als vertegenwoordiger namens de actieve deelnemers van reglement I van het bisdom 's-Hertogenbosch in het verantwoordingsorgaan vrij. Het bisdom 's-Hertogenbosch wordt verzocht een geschikte opvolger aan te dragen, waarvan de benoeming in 2025 wordt verwacht.

Werkwijze

Het verantwoordingsorgaan heeft in het verslagjaar vier keer vergaderd. Twee van deze vergaderingen vonden plaats voorafgaand aan de jaarlijkse gezamenlijke vergaderingen met het bestuur, en twee keer werd er afzonderlijk digitaal vergaderd. Van deze vier vergaderingen waren er drie regulier en één specifiek gericht op de voortgang van de Wtp-transitie. Daarnaast heeft een delegatie van het verantwoordingsorgaan, bestaande uit de heren Zuidwijk, Van der Steen en Van Beek, één keer met de niet-uitvoerende bestuurders vergaderd. Tijdens deze vergadering legden de niet-uitvoerende bestuurders verantwoording af over de uitvoering van hun taken en het intern toezicht.

Tijdens de jaarlijkse studiedag hebben de leden van het verantwoordingsorgaan en het bestuur de vertaling van het risicopreferentieonderzoek (RPO) naar de risicohouding en het beoordelingskader voor de evenwichtigheid van de nieuwe regeling besproken. Daarnaast is Maatschappelijk Verantwoord Beleggen behandeld aan de hand van een praktijkcase.

Het verantwoordingsorgaan heeft haar eigen functioneren geëvalueerd tijdens de vergadering van 13 november. Hierbij werd aandacht besteed aan de competenties binnen het orgaan, het praktisch functioneren, en het gedrag en de cultuur binnen het orgaan. Uit deze evaluatie bleek dat er bereidheid is om cursussen te volgen om de competenties binnen het verantwoordingsorgaan te behouden c.q. te verhogen. Dit kan via de beschikbare SPO-opleidingsmogelijkheden.

Verder is er gesproken over de taakverdeling binnen het verantwoordingsorgaan. Momenteel richten de leden zich op het totaalbeeld in plaats van op specifieke thema's, wat leidt tot minder verdieping. Gezien de omvang van het verantwoordingsorgaan is het op voorhand opsplitsen in commissies echter lastig. Daarom is besloten dat wanneer er een specifiek onderwerp is waarvoor een commissie nodig is, er een ad hoc commissie binnen het verantwoordingsorgaan wordt opgericht om deze thema's te behandelen.

Tot slot zorgt de mogelijkheid om vergaderingen digitaal bij te wonen ervoor dat leden vaker aanwezig kunnen zijn, al blijft fysieke aanwezigheid de voorkeur hebben. Daarnaast hebben de leden het gevoel dat er voldoende mogelijkheden zijn om tijdens de vergaderingen input te leveren.

¹⁾ *Mevrouw A.J.M. van der Valk en de heer G.W. Gruijters per 1-7-2024.
Mevrouw M.H.H. van Haaren per 1-10-2024.*

Bevindingen en aanbevelingen verantwoordingsorgaan 2024

Het verantwoordingsorgaan constateert dat het bestuur compliant is met wet- en regelgeving. Ook in 2024 zijn de nodige fondsdocumenten geactualiseerd. De fondsdocumenten zijn actueel en voldoen aan de geldende eisen.

Het verantwoordingsorgaan bracht in het verslagjaar positief advies uit aan het bestuur over:

- De premiestelling 2025
- Het communicatiebeleidsplan 2025-2027
- De update van de regeling van werkzaamheden VO

Daarnaast heeft het bestuur enkele voorstellen ter beoordeling aan het verantwoordingsorgaan voorgelegd:

- De richtlijnen vermogensbeheer PNB 2025
- Stand van zaken transitie Wet toekomst pensioenen
- Bijstelling Kortetermijnrisicohouding – bandbreedte VEV

Over de ter beoordeling voorgelegde voorstellen was het verantwoordingsorgaan positief gestemd. Hierna wordt ingegaan op enkele specifieke onderwerpen die vanuit het perspectief van het verantwoordingsorgaan bijzonder relevant zijn.

Bestuurlijke continuïteit

Een belangrijke conclusie uit de zelfevaluatie van het verantwoordingsorgaan is dat het essentieel is dat het orgaan voldoende bemenst blijft, gezien de ontwikkelingen in aanloop naar de transitie en de ingrijpende beslissingen die in de komende periode genomen moeten worden. Deze discussie ontstond omdat in 2024 de maximale zittingsperiode van enkele leden van het verantwoordingsorgaan werd bereikt. Het verantwoordingsorgaan acht het cruciaal dat in deze tijden van transitie de continuïteit van de bezetting gewaarborgd blijft en ziet ook statutaire mogelijkheden om hierin te voorzien. Dit belang zal dan ook benadrukt worden in de besprekingen met het bestuur.

Wet toekomst pensioenen

Het verantwoordingsorgaan heeft een belangrijke verantwoordelijkheid in het transitieproces en in het bijzonder rondom de beoordeling van het invaarbesluit en de beleidskeuzes die hiermee samenhangen. Het bestuur heeft het verantwoordingsorgaan het afgelopen jaar opnieuw goed geïnformeerd over de voortgang van transitie ter voorbereiding op de formele besluitvorming. Het verantwoordingsorgaan waardeert de intensieve en constructieve overleggen binnen de werkgroep EcC-PNB, die hebben bijgedragen aan de vormgeving van de nieuwe pensioenregeling. Deze gesprekken resulteerden in het aanbieden van een transitieplan vanuit de bisdommen aan PNB op 10 december 2024. Het verantwoordingsorgaan blijft de ontwikkelingen nauwlettend volgen in voorbereiding op de formele adviesaanvraag die eind 2025 wordt verwacht.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) blijft een belangrijk thema voor PNB als kerkelijke instelling. Het verantwoordingsorgaan is tevreden met de initiatieven in 2024 om MVB verder te versterken waarbij tevens geprobeerd wordt om meer herkenbaarheid van de katholieke signatuur in de beleggingsportefeuille aan te brengen. Sinds begin 2024 zoekt PNB meer samenwerking met (internationale) organisaties van 'gelijkgestemden' om gezamenlijk op een (kosten)efficiënte manier meer impact te maken op deze thema's. Een positieve ontwikkeling is daarnaast de aanstelling van een vijfde lid binnen de beleggingscommissie, die veel kennis en ervaring heeft op het gebied van MVB en de implementatie van beleid.

Het verantwoordingsorgaan waardeert dat het bestuur zich in zijn beleid laat inspireren door de katholieke sociale leer en dat het verantwoordingsorgaan actief wordt betrokken bij de ontwikkelingen op het gebied van MVB.

Uitvoeringskosten

Het verantwoordingsorgaan heeft met de aanpassing van de bevoegdheden o.g.v. de Wtp ook dit keer in het bijzonder stilgestaan bij het aspect uitvoeringskosten. In dit verband heeft het verantwoordingsorgaan onder meer kennis genomen van de gerealiseerde uitvoeringskosten over 2024 en de verwachte investeringskosten rondom de transitie naar een nieuwe regeling binnen de Wtp. Het gaat om enorme bedragen, waarbij voor een groot deel geldt dat PNB als klein fonds dezelfde kosten moet dragen als fondsen van een veel grotere omvang. Het verantwoordingsorgaan stelt echter naar tevredenheid vast dat PNB op basis van de totale kostenratio (de som van de pensioen- en beheerkosten, gedeeld door het gemiddeld belegd vermogen) nog steeds net iets beter scoort dan andere fondsen met een gemiddeld vergelijkbaar vermogen (stand ultimo 2024).

Verder heeft het verantwoordingsorgaan kennis genomen van de wijze waarop de begroting tot stand komt en de monitoring van gerealiseerde kosten plaatsvindt. Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat het bestuur voldoende oog heeft voor het kostenaspect en er een gefundeerd proces, met de nodige controles, ten grondslag ligt aan de begrotings- en realisatiecyclus. Het verantwoordingsorgaan oordeelt dan ook positief over de wijze waarop aandacht wordt gegeven aan het kostenaspect binnen PNB.

Het verantwoordingsorgaan volgt de kostenontwikkelingen nauwgezet en spreekt de hoop uit dat de kosten, na afronding van de Wtp-investeringen, weer teruggaan naar een niveau waarmee het lange termijn draagvlak van PNB voldoende gewaarborgd kan worden.

Opvolging bevindingen jaarwerk 2023

Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat het bestuur een groot deel van de aanbevelingen van de accountant en de certifierend actuaire naar aanleiding van het jaarwerk 2023 heeft opgevolgd. Het verantwoordingsorgaan vertrouwt er daarnaast op dat ook de nog openstaande aanbevelingen op een zorgvuldige wijze worden afgehandeld door het bestuur.

Verslag niet-uitvoerend bestuurders

Het verantwoordingsorgaan heeft kennis genomen van het verslag van de niet-uitvoerend bestuurders over het door hen uitgevoerde toezicht op het uitvoerend bestuur in 2024. De auditcommissie heeft de niet-uitvoerende bestuurders ondersteund in hun toezichhoudende rol. Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat de niet-uitvoerende bestuurders en de auditcommissie enkele aanbevelingen hebben gedaan aan de uitvoerende bestuurders. Ook bij deze aanbevelingen gaat het verantwoordingsorgaan er van uit dat het (uitvoerend) bestuur deze voortvarend oppakt en de voortgang rapporteert aan het verantwoordingsorgaan.

Oordeel verantwoordingsorgaan over 2024

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat de huidige afspraken met het pensioenfonds het verantwoordingsorgaan in de gelegenheid stellen een oordeel en advies te geven over het beleid en de uitvoering. Ook met de beschikbaarheid van het concept jaarverslag 2024 en het verslag van de niet-uitvoerende bestuurders heeft het verantwoordingsorgaan een brede basis gehad voor haar beoordeling. Het verantwoordingsorgaan is daarnaast in 2024 goed op de hoogte gehouden van alle belangrijke ontwikkelingen. Op basis van de aan ons verstrekte informatie, komt het verantwoordingsorgaan tot het oordeel dat belangen evenwichtig zijn afgewogen. Behoudens de door het bestuur al gemelde punten is ons niet gebleken dat de Code Pensioenfondsen niet is nageleefd. Wij staan achter de afwijkingen van de Code Pensioenfondsen voor deze fondsspecifieke situaties. Samenvattend oordeelt het verantwoordingsorgaan dat het bestuur in 2024 wederom adequaat heeft gehandeld en een verantwoord beleid heeft gevoerd.

Aldus vastgesteld en ondertekend door het verantwoordingsorgaan d.d. 18 juni 2025 te Zeist.

H.M. Lulofs- van Rijnberk,
voorzitter verantwoordingsorgaan

N.H.J. Raaphorst,
secretaris verantwoordingsorgaan

Reactie van het bestuur

Het bestuur is verheugd over het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan. Het bestuur waardeert de wijze waarop het verantwoordingsorgaan invulling geeft aan haar rol bij de belangrijke dossiers die in 2024 hebben gespeeld.

Het bestuur waardeert dat het verantwoordingsorgaan erkent dat het MVB-beleid is geïnspireerd op de katholieke sociale leer en dat het actief wordt betrokken bij de verdere ontwikkeling en concretisering van dit beleid. Het verantwoordingsorgaan spreekt daarnaast haar waardering uit voor de wijze waarop het wordt meegenomen in de ontwikkelingen rondom de transitie. Het bestuur zal deze lijn in 2025 voortzetten. Ook stelt het bestuur naar tevredenheid vast dat het verantwoordingsorgaan met de invoering van de Wet toekomst pensioenen extra aandacht heeft voor het aspect uitvoeringskosten en positief oordeelt over de wijze waarop het proces van begroting en monitoring van gerealiseerde kosten binnen het bestuur wordt vormgegeven.

Het bestuur deelt de zorgen van het verantwoordingsorgaan voor voldoende waarborging van bestuurlijke continuïteit, specifiek ook gedurende het transitietraject. Het bestuur ziet in dit verband zowel risico's binnen het bestuur als binnen het verantwoordingsorgaan. Het bestuur neemt het signaal ten aanzien van de bezetting binnen het verantwoordingsorgaan uiteraard zeer serieus. Het bestuur is graag bereid om hierover de dialoog voort te zetten.

Het bestuur is tevreden over de wijze waarop het contact met het verantwoordingsorgaan verloopt. De samenwerking is prettig en constructief en tegelijkertijd is er voldoende ruimte voor een kritische houding. Een en ander inspireert het bestuur om de samenwerking op dezelfde voet voort te zetten.

Jaarrekening

Balans per 31 december

(in duizenden euro; na resultaatverdeling)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico pensioenfonds [1]		
Vastgoed	60.749	59.815
Aandelen	109.487	155.322
Vastrentende waarden	383.586	321.287
Overige beleggingen	32	57
	553.854	536.481
Vorderingen en overlopende activa [2]	4.767	3.468
Liquide middelen [3]	1.334	358
	559.955	540.307

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2024	2023
Reserves [4]		
Algemene reserve	187.860	180.972
	187.860	180.972
Technische voorzieningen [5]		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	370.946	358.547
	370.946	358.547
Kortlopende schulden en overlopende passiva [6]	1.149	788
	559.955	540.307

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen		
Directe beleggingsopbrengsten [7]	8.250	7.158
Indirecte beleggingsopbrengsten [8]	28.720	36.565
Kosten van vermogensbeheer [9]	-729	-184
	36.241	43.539
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [10]	4.765	5.041
Saldo van overdrachten van rechten [11]	-191	302
Pensioenuitkeringen [12]	-19.044	-18.676
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [13]		
Inkoop nieuwe aanspraken	-7.295	-7.195
Benodigde intresttoevoeging technische voorzieningen	-11.989	-10.852
Overgenomen pensioenverplichtingen	-96	-375
Uitkeringen	18.923	18.691
Vrijval excassokosten	852	841
Overgedragen pensioenverplichtingen	335	107
Toename voorziening toekomstige kosten	-288	-284
Toeslagverlening	-9.219	-5.428
Wijziging rentecurve	-3.575	-13.602
Wijziging van actuariële grondslagen en/of methoden	117	0
Actuarieel resultaat op sterfte	-1.148	1.822
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	816	1.475
Actuarieel resultaat op mutaties	168	-30
	-12.399	-14.830
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [14]	-2.486	-1.499
Overige baten en lasten [15]	2	-36
Saldo van baten en lasten	6.888	13.841

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Bestemming van het saldo

Algemene reserve

	2024	2023
	6.888	13.841
	6.888	13.841

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	4.745	5.110
Overgenomen pensioenverplichtingen	68	405
Overige	0	31
	4.813	5.546
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-19.042	-18.629
Overgedragen pensioenverplichtingen	-273	-103
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-2.384	-1.431
Overige	-1	-42
	-21.700	-20.205
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	6.987	6.749
Verkopen en aflossingen beleggingen	112.007	268.702
	118.994	275.451
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-100.659	-260.757
Kosten van vermogensbeheer	-472	-290
	-101.131	-261.047
Mutatie liquide middelen	976	-255
Saldo liquide middelen 1 januari	358	613
Saldo liquide middelen 31 december	1.334	358

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Toepassing richtlijnen voor de jaarverslaggeving

Het PNB heeft het jaarverslag opgesteld in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en op basis van de continuïteitsveronderstelling. Beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een postvorderingen of schulden uit hoofde van effectentransacties.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar Euro tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. Het kasstroomoverzicht is een weergave van de daadwerkelijke geldstroom van 1 januari t/m 31 december. Dus zonder rekening te houden met overloopposten.

Waardering Beleggingen Vastgoed

De beleggingen in direct vastgoed zijn gewaardeerd op actuele waarde, zijnde de taxatiewaarde. De ter beurse genoteerde aandelen in vastgoedbeleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde ultimo boekjaar. De niet ter beurse genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen op kwartaalbasis zijn gewaardeerd op marktwaarde. De eerste waardering vindt plaats op basis van verkrijgingsprijs inclusief transactiekosten.

Zakelijke waarden

De ter beurse genoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de reële waarde ultimo boekjaar. De niet ter beurse genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Vastrentende waarden

De ter beurse genoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de reële waarde ultimo boekjaar. De niet ter beurse genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor participaties in hypotheekfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Leningen op schuldbekentenis worden gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de contante waarde van de met vervroegde aflossing aangepaste kasstromen, verdisconteerd tegen de rente op staatsobligaties met vergelijkbare looptijden inclusief eventuele opslagen, behorende bij het risicoprofiel van de leningen.

Deposito's worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor deposito's is het verschil tussen marktwaarde en nominale waarde in het algemeen gering.

Derivaten

Beleggingen in beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende marktprijzen. Beleggingen welke onderhands zijn gekocht, waarvoor geen directe marktwaardering beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van actuele marktparameters, zijnde de risicovrije rente op basis van de EONIA-curve. In het verleden gold als disconteringsvoet de EURIBOR-curve. RJ610 schrijft voor dat derivaten met een negatieve waarde op de passiva zijde van de balans moeten worden weergegeven.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde, inclusief transactiekosten. Na eerste verwerking worden de vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde) indien geen sprake is van transactiekosten.

Liquide middelen

Dit betreft direct opeisbare tegoeden bij banken die worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Algemene reserve

Het jaarlijkse resultaat volgens de rekening van baten en lasten wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Schattingwijziging

Prognosetafel

In 2024 heeft de Commissie Overlevingstafels van het AG een nieuwe prognosetafel gepubliceerd, zijnde de Prognosetafel AG2024, en heeft het fonds besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Hierdoor is de voorziening met 1.007 gedaald. Tevens heeft in 2024 een update van de toegepaste ervaringssterfte plaatsgevonden. Hierdoor is de voorziening met 890 toegenomen. Beide posten zijn in 2024 in het resultaat verwerkt en hebben een totale impact van +117.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Per 1 januari 2007 is de Pensioenwet (PW) in werking getreden. Onderdeel van de PW is het FTK. In het FTK is de manier waarop DNB haar toezicht op pensioenfondsen uitoefent vastgelegd. Het FTK stelt daarbij de kaders waarbinnen een pensioenfonds moet opereren. Besloten is het FTK ook toe te passen voor de jaarverslaglegging daar dit aansluit bij het door het bestuur gehanteerde beleid. De voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld als de contante waarde van de tijdsevenredig opgebouwde pensioenaanspraken. De voorziening pensioenverplichtingen is gewaardeerd op actuele waarde (marktwaaarde). Voor de arbeidsongeschikte deelnemers is de voorziening pensioenverplichtingen gebaseerd op de te bereiken aanspraken.

Intresttoevoeging

Is gebaseerd op de 1-jarige intrest uit de Rentetermijnstructuur Financieel Toetsingskader. Voor boekjaar 2024 bedraagt deze 3,439% (2023: 3,264%).

Rekenrente

De rentetermijnstructuur ultimo 2024 zoals gepubliceerd door DNB. Voor ultimo 2024 is dit gelijkwaardig aan een vaste rente van 2,25%.

Sterfte

Prognosetafel AG2024 (startjaar 2025), met een inkomensafhankelijke ervaringssterfte. Voor kinderen aan wie een wezenpensioen wordt uitgekeerd worden de sterftekans op nihil gesteld.

Het fonds maakt bij de vaststelling van de voorziening gebruik van inkomensafhankelijke ervaringssterftepercentages. Voor de mannelijke hoofd- en medeverzekerde is daarbij gebruik gemaakt van ervaringssterftepercentages voor de inkomenscategorie "midden-hoog". Voor de vrouwelijke hoofd- en medeverzekerde wordt gebruik gemaakt van ervaringssterftepercentages voor de inkomenscategorie "midden".

Gehuwdheid

Bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen wordt bij de priesters geen rekening gehouden met partnerpensioen. Bij de vaststelling van de voorziening voor uitruilbaar partnerpensioen wordt uitgegaan van het onbepaalde partnersysteem met

100% gehuwdheid. Bij de vaststelling van de voorziening voor niet uitruikbaar partnerpensioen wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem. Volgens dit systeem wordt alleen een partnerpensioen verzekerd indien er daadwerkelijk –dus niet bij wijze van fictie– van een partner sprake is. Vanaf leeftijd 67 jaar neemt de partnerfrequentie af met de sterftekans van de partner.

Uitkeringen

De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.

Leeftijden

De leeftijd van de (gewezen) deelnemer, de nabestaande of de wees wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld.

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Kosten

In de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 4,5% van de netto voorziening.

Wijze van indexering

Het PNB hanteert een voorwaardelijk toeslagbeleid voor de actieve deelnemers aan Reglement I, waarbij de ambitie is om de pensioenaanspraken jaarlijks te verhogen met de gemengde index (50% loonindex en 50% consumentenprijsindex). Voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers van Reglement I en Reglement II geldt een voorwaardelijk toeslagbeleid, waarbij de ambitie is om jaarlijks de pensioenrechten te verhogen met de consumentenprijsindex. De toeslag op basis van de consumentenprijsindex wordt gefinancierd uit het vermogen. Er is voor de vorenbedoelde toeslagverlening geen bestemmingsreserve gevormd, noch vindt financiering plaats uit de premie. De toeslag op basis van gemengde index, voor zover dit boven de consumentenprijsindex uitgaat, wordt gefinancierd uit premie (welvaartsopslag).

Pensioenopbouw arbeidsongeschikte deelnemers

Voor arbeidsongeschikte deelnemers van het PNB geldt dat zij tijdens hun arbeidsongeschiktheid gewoon pensioen blijven opbouwen, maar dat zij wel vrijgesteld zijn van premiebetaling.

Voorziening voor langdurig zieken:

De voorziening is vastgesteld als de som van de jaarpremie ter dekking van het arbeidsongeschiktheidsrisico in de afgelopen twee boekjaren.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. Na eerste verwerking wordt de reële waarde gelijkgesteld aan de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde) indien geen sprake is van transactiekosten.

Resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de renteopbrengst verminderd met de kosten; bij de zakelijke waarden wordt hieronder verstaan het bruto-dividend, voor aftrek van dividendbelasting, verminderd met de kosten. De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder deze post worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde koersverschillen bij verkopen van vastrentende en zakelijke waarden;
- gerealiseerde koersverschillen bij aflossingen van leningen op schuldbekentenis, hypothecaire leningen en obligaties;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis en hypothecaire leningen;
- gerealiseerde koersverschillen bij optie- en futuretransacties;
- valutaverschillen met betrekking tot vastrentende en zakelijke waarden, deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties; niet-gerealiseerde koersverschillen inzake vastrentende en zakelijke waarden;
- niet-gerealiseerde koersverschillen vastgoed, zakelijke waarden en vastrentende waarden.

Kosten vermogensbeheer

Onder de kosten vermogensbeheer worden de administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen.

Saldo van overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Uitkeringen

De uitkeringen bestaan uit de betalingen aan uitkeringsgerechtigden die betrekking hebben op het boekjaar.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2023	Aankopen/ verstrek- kingen	Verkopen/ aflossingen	Gerealiseerde koers- verschillen	Ongerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2024
Vastgoed beleggingen						
Vastgoedfondsen, niet beursgenoteerd	59.815	0	-3.288	102	4.120	60.749
	59.815	0	-3.288	102	4.120	60.749
Aandelen						
Aandelen beleggingsfondsen	155.322	288	-73.775	12.454	15.198	109.487
	155.322	288	-73.775	12.454	15.198	109.487
Vastrentende waarden						
Obligaties	223.339	98.119	-30.873	-1.462	-5.277	283.846
Hypotheekfondsen	27.284	662	0	0	728	28.674
Vastrentende beleggingsfondsen	70.664	0	-2.450	225	2.627	71.066
	321.287	98.781	-33.323	-1.237	-1.922	383.586
Overige beleggingen						
Geldmarktfondsen ¹⁾	57	1.591	-1.620	4	0	32
Totaal belegd vermogen voor risico pensioenfonds ²⁾	536.481	100.660	-112.006	11.323	17.396	553.854

1) Dit betreft het NN (L) LIQUID EUR A CAP fonds en NN (L) LIQUID EUR B CAP fonds.

2) De beleggingen staan ter vrije beschikking van de rechtspersoon.

Aansluiting beleggingen vóór en na toepassing Look Through:

Belegd vermogen voor risico pensioenfonds	553.854
Liquide middelen	188
Overlopende intrest	4.604
Overige	121
Totaal	558.767

Categorie	Stand ultimo 2024	Liquide middelen	Over- lopende intrest + dividend	Toepassing Look Through	Stand risico paragraaf
Vastgoed beleggingen	60.749	0	0	9.090	69.839
Aandelen	109.487	0	0	-8.360	101.127
Vastrentende waarden	383.586	0	4.604	-2.260	385.930
Derivaten	0	0	0	62	62
Overige beleggingen	32	188	121	1.468	1.809
Totaal	553.854	188	4.725	0	558.767

Methodiek bepaling marktwaarde op basis van het belegd vermogen inclusief posten die onder de vorderingen en liquide middelen zijn opgenomen:

Categorie 1 De waardering is gebaseerd op genoteerde marktprijzen.

Categorie 2 De waardering is gebaseerd op onafhankelijke taxaties.

Categorie 3 De waardering is gebaseerd op een netto-contante-waardeberekening of een intern gehanteerd waarderingsmodel.

Categorie 4 Andere methode.

Categorie	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Categorie 4	Totaal ultimo 2024	Totaal ultimo 2023
Vastgoed	0	0	0	60.749	60.749	59.815
Aandelen	109.487	0	0	0	109.487	155.322
Vastrentende waarden	354.913	0	0	28.674	383.587	321.287
Overige beleggingen	31	0	0	0	31	57
Totaal belegd vermogen	464.431	0	0	89.423	553.854	536.481

	2024	2023
Beleggingen voor risico pensioenfonds		
Vastgoedbeleggingen	60.749	59.815
Aandelen	109.487	155.322
Vastrentende waarden	383.586	321.287
Overige beleggingen	32	57
	553.854	536.481
[2] Vorderingen en overlopende activa ¹⁾		
Instituten	20	0
Vooruitbetaalde verzekering	14	0
	34	0
Lopende intrest en balansdividend		
Deze post omvat de onverschenen rente en dividend van de beleggingen per balansdatum.		
Vastrentende waarden	4.604	3.215
Overige beleggingen	121	248
Banken	8	5
	4.733	3.468
Totaal vorderingen en overlopende activa	4.767	3.468
[3] Liquide middelen ²⁾		
Depotbanken	189	27
ING Bank N.V.	1.145	331
	1.334	358
De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan het fonds. Er is een intraday kredietfaciliteit ter hoogte van 1.300 overeengekomen met ING Bank B.V.		

1) De overlopende activa zijn van kortlopende aard.

2) De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de rechtspersoon.

Passiva

[4] Reserves

Algemene reserve

Stand per 1 januari
Saldobestemming boekjaar

	2024	2023
Stand per 1 januari	180.972	167.131
Saldobestemming boekjaar	6.888	13.841

Stand per 31 december

	187.860	180.972
Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt	15.013	14.619
Het vereist eigen vermogen bedraagt (feitelijk)	44.120	54.413
Het vereist eigen vermogen bedraagt (strategisch)	43.716	55.797
De beleidsdekkingsgraad bedraagt	154,5%	152,7%
De dekkingsgraad bedraagt	150,6%	150,5%

De dekkingsgraad is vastgesteld als het totaal vermogen gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds.

De berekening is als volgt:

$$(\text{€ } 187.860 + \text{€ } 370.946) / \text{€ } 370.946 \times 100\% = 150,6\%$$

[5] Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

reglement I

Beginstand 1 januari 347.460 332.812

Het verloop van de voorziening is als volgt:

– Inkoop nieuwe aanspraken	7.201	4.984
– Toename voorziening toekomstige kosten	284	185
– Benodigde interesttoevoeging technische voorzieningen	11.619	10.515
– Overgenomen pensioenverplichtingen	19	279
– Uitkeringen	-18.072	-17.818
– Vrijval excassokosten	-814	-802
– Overgedragen pensioenverplichtingen	-332	-11
– Toeslagverlening	8.981	7.496
– Wijziging rentecurve	3.486	13.195
– Wijziging van actuariële grondslagen en/of methoden	-68	0
– Actuarieel resultaat op sterfte	1.131	-1.632
– Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	-845	-1.469
– Actuarieel resultaat op mutaties	-286	-264

	12.304	14.658
--	--------	--------

Totaal reglement I

	359.764	347.470
--	---------	---------

	2024	2023
<i>reglement II</i>		
Beginstand 1 januari	11.087	10.905
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
– Inkoop nieuwe aanspraken	94	79
– Toename voorziening toekomstige kosten	4	3
– Benodigde interesttoevoeging technische voorzieningen	370	337
– Overgenomen pensioenverplichtingen	77	96
– Uitkeringen	-851	-874
– Vrijval excassokosten	-38	-39
– Overgedragen pensioenverplichtingen	-3	-96
– Toeslagverlening	238	160
– Wijziging rentecurve	89	407
– Wijziging van actuariële grondslagen en/of methoden	-49	0
– Actuarieel resultaat op sterfte	17	-189
– Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	29	-6
– Actuarieel resultaat op mutaties	118	294
	95	172
Totaal reglement II	11.182	11.077
Totaal VPV	370.946	358.547
<i>reglement I</i>		
Contante waarde aanspraken:		
– actieve deelnemers	113.789	111.499
– gewezen deelnemers	39.761	40.838
– pensioengerechtigden	204.500	193.041
– overig	1.714	2.082
	359.764	347.460
<i>reglement II</i>		
Contante waarde aanspraken:		
– actieve deelnemers	2.159	1.937
– gewezen deelnemers	1.622	1.807
– pensioengerechtigden	7.392	7.333
– overig	9	10
	11.182	11.087
Totaal	370.946	358.547

	2024	2023
[6] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Kortlopende schulden		
Loonheffing	375	371
Accountant	70	59
Certificerend actuaris	33	18
Goldman Sachs	444	189
AZL N.V.	186	99
Overige	41	52
Totaal	1.149	788

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Er zijn langdurige contracten afgesloten met GSAM en AZL waarbij per 31-12-2024 een verplichting voor max. 6 maanden is vastgesteld. De totale verplichting wordt geschat op € 620 duizend (€ 349 duizend plus € 271 duizend).

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden en verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2024 zijn de volgende vergoedingen betaald:

	2024	2023
Betaalde vergoedingen bestuur, VO en commissies	248	233

Personeel

Het PNB had in 2024 geen personeel in dienst.

Baten en lasten	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen		
[7] Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed beleggingen	1.643	1.516
Aandelen	354	465
Vastrentende waarden	6.075	5.015
Rebate vastrentende waarden	141	139
Banken	28	19
Overige (ontvangen dividend belasting en intrest)	9	4
	8.250	7.158
[8] Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	102	0
Aandelen	12.454	19.716
Vastrentende waarden	-1.237	-24.971
Overige beleggingen	4	6
	11.323	-5.249

	2024	2023
<i>Niet-gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	4.121	-7.608
Aandelen	15.198	6.950
Vastrentende waarden	-1.921	42.471
Overige beleggingen (hedge funds)	-1	1
	17.397	41.814
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	28.720	36.565
[9] Kosten vermogensbeheer ^{1) 2)}		
Beheer- en bewaarloon	-687	-113
Advieskosten	-42	-71
	-729	-184
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	36.241	43.539
[10] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Werkgevers	4.765	5.041
Inkoopsummen	0	0
	4.765	5.041
Kostendeekkende premie	10.400	9.356
Gedempte kostendeekkende premie	12.051	11.576
Feitelijke premie	4.765	5.041
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	7.583	7.479
– Opslag in stand houden vereist vermogen	1.183	1.219
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.634	658
	10.400	9.356

1) De totale kosten vermogensbeheer voor het fonds bedragen € 1,496 miljoen (2023: € 1,437 miljoen). Een deel van deze kosten wordt rechtstreeks via de beleggingen verdisconteerd. Voor het resterend deel worden onderliggende facturen verzonden en deze kosten komen hier in de jaarrekening terug. Deze bedragen € 729 duizend (2023: € 184 duizend). Voor een uitsplitsing van de kosten vermogensbeheer naar de verschillende beleggingscategorieën, zie het bestuursverslag pag. 31.

2) Voor de aan- en verkoop van overige individuele beleggingstitels en derivaten zijn de transactiekosten op een interne schattingsmethodiek gebaseerd omdat deze transactiekosten zijn inbegrepen in de transactieprijs. De bepaling van transactiekosten verschilt per type instrument. De transactiekosten bedroegen 254 duizend euro.

	2024	2023
De gedempte premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	9.011	9.388
– Opslag in stand houden vereist vermogen	1.406	1.530
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.634	658
	12.051	11.576
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	9.011	9.388
– Opslag in stand houden vereist vermogen	1.406	1.530
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.634	658
– Premiemarge	-7.286	-6.535
	4.765	5.041
[11] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen		
reglement I	82	405
reglement II	0	0
Overgedragen pensioenverplichtingen		
reglement I	-273	-103
reglement II	0	0
	-191	302
[12] Pensioenuitkeringen		
reglement I		
Ouderdomspensioen	-16.151	-15.987
Invaliditeitspensioen	-815	-666
Nabestaandenpensioen	-1.065	-1.061
Wezenpensioen	-5	-5
Andere uitkeringen		
Anw-hiaten	-37	-44
Afkoopsommen	-53	-13
	-18.126	-17.776

	2024	2023
reglement II		
Ouderdomspensioen	-818	-809
Invaliditeitspensioen	-41	-34
Nabestaandenpensioen	-54	-54
Wezenpensioen	0	0
Andere uitkeringen		
Anw-hiaten	-2	-2
Afkoopsommen	-3	-1
	-918	-900
Totaal pensioenuitkeringen	-19.044	-18.676
[13] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Inkoop nieuwe aanspraken	-7.295	-7.195
Benodigde intresttoevoeging	-11.989	-10.852
Overgenomen pensioenverplichtingen	-96	-375
Uitkeringen	18.923	18.691
Vrijval excassokosten	852	841
Overgedragen pensioenverplichtingen	335	107
Toename voorziening toekomstige kosten	-288	-284
Toeslagverlening	-9.219	-5.428
Wijziging rentecurve	-3.575	-13.602
Wijziging van actuariële grondslagen en/of methoden	117	0
Actuarieel resultaat op sterfte	-1.148	1.822
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	816	1.475
Actuarieel resultaat op mutaties	168	-30
	-12.399	-14.830

	2024	2023
[14] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie	-433	-435
Incidenteel/ALM studie, geschiktheidsplan en haalbaarheidstoets	-249	-79
Communicatie (website)	-53	-69
Bestuursondersteuning	-416	-273
Accountant (controle jaarrekening)	-78	-63
Accountant (controle jaarrekening voorgaande jaren)	0	0
Accountant (overige dienstverlening)	0	0
Actuaris	-193	-182
Bestuur	-248	-233
DNB	-27	-27
Kosten NPS/WTP	-574	0
Overig	-215	-138
	-2.486	-1.499
De kosten voor bestuursondersteuning en adviezen van de interne actuaris blijven van jaar tot jaar fluctueren, afhankelijk van externe factoren, zoals wetgevende ontwikkelingen op het aanvullende pensioenterrein en beleidsregels van de toezichthouders.		
[15] Overige baten en lasten		
Overige	2	-36
	2	-36
	2024	2023
Actuariële analyse van het resultaat		
De ontwikkeling van het fonds in het boekjaar volgt uit de hierna gegeven analytische verlies- en winstrekening.		
Premie	-4.452	-3.096
Beleggingsopbrengsten	20.677	19.085
Waardeoverdrachten	48	34
Toeslagverlening	-9.219	-5.428
Sterfte	-1.148	1.822
Arbeidsongeschiktheid	816	1.475
Uitkeringen	-121	15
Mutaties	168	-30
Overige mutaties technische voorzieningen	119	-36
Totaal jaarresultaat	6.888	13.841

Resultaatbestemming

Het bestuur heeft besloten het resultaat over boekjaar 2024 toe te voegen aan de algemene reserve.

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2024 van 111,8% en 2023 van 115,6%.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	111	0,0	3.096	0,4
Zakelijke waarden risico (S2)	30.040	7,3	42.490	11,0
Valutarisico (S3)	8.343	0,4	12.170	0,7
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	17.562	3,5	15.697	3,0
Verzekeringstechnisch risico (S6)	9.939	0,6	9.626	0,5
Actief beheer risico (S10)	193	0,0	304	0,0
Correlatie- en diversificatie-effect	-22.472		-27.586	
Vereist eigen vermogen (strategisch)	43.716	11,8	55.797	15,6

	2024		2023	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	771	0,1	3.381	0,5
Zakelijke waarden risico (S2)	30.381	7,4	41.243	10,7
Valutarisico (S3)	7.302	0,3	10.220	0,5
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	17.551	3,5	15.742	3,0
Verzekeringstechnisch risico (S6)	9.939	0,6	9.626	0,5
Actief beheer risico (S10)	174	0,0	248	0,0
Correlatie- en diversificatie-effect	-21.998		-26.047	
Vereist eigen vermogen (feitelijk)	44.120	11,9	54.413	15,2
Aanwezige dekkingsgraad		150,6		150,5
Beleidsdekkingsgraad		154,5		152,7
Minimaal vereiste dekkingsgraad	15.013	104,0	14.619	104,1
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	44.120	111,9	54.413	115,2
Strategisch vereiste dekkingsgraad	43.716	111,8	53.688	115,6

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2024 hoger dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds niet in een tekort verkeert. Ultimo boekjaar 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 154,5%, afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2023 van 152,7%, is de beleidsdekkingsgraad toegenomen met 1,8%-punt.

Renterisico (S1)

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratie cijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten)	11,2
Duratie van de pensioenverplichtingen	12,2

Het pensioenfonds dekt strategisch 100,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 97,2% eind 2024.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 771 (0,1%) en voor het strategisch renterisico 111 (0,0 %).

Aandelen- en vastgoedrisico (S2)

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en hedgefonds en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling Zakelijke waarden en Vastgoed per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	9.090	5,3	13.193	6,1
Niet-beursgenoteerd vastgoed	60.749	35,4	59.814	27,6
Ontwikkelde markten (Mature markets)	91.097	53,1	126.252	58,2
Opkomende markten (Emerging markets)	10.030	5,9	15.467	7,1
Overige belggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	483	0,3	2.225	1,0
Private equity	0	0,0	132	0,0
	171.449	100,0	217.083	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch zakelijke waarden risico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk zakelijke waarden risico bedraagt 30.381 (7,4%) en voor het strategisch zakelijke waarden risico 30.040 (7,3%).

Valutarisico (S3)

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Valutaverdeling van het belegd vermogen vóór afdekking met derivaten				
Euro	456.021	81,6	395.167	73,2
Amerikaanse dollar	74.147	13,3	94.260	17,5
Britse pound sterling	2.482	0,4	4.053	0,8
Japanse yen	5.160	0,9	9.677	1,8
Overige valuta	20.942	3,7	36.814	6,7
	558.752	100,0	539.971	100,0
Valutaverdeling van het belegd vermogen na afdekking met derivaten				
Euro	502.351	89,9	459.361	85,1
Amerikaanse dollar	37.343	6,7	46.575	8,6
Britse pound sterling	1.205	0,2	1.808	0,3
Japanse yen	2.616	0,5	4.807	0,9
Overige valuta	15.237	2,7	27.420	5,1
	558.752	100,0	539.971	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 7.302 (0,3%) en voor het strategisch valutarisico 8.343 (0,4%).

Grondstoffenrisico (S4)

Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen. Derhalve hoeft voor dit risico geen buffer aangehouden te worden.

Hoogte buffer

Er is geen buffer nodig.

Kredietrisico (S5)

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	171.318	45,6	139.753	43,1
AA	155.921	41,4	130.952	40,3
A	21.745	5,8	18.979	5,8
BBB	26.824	7,1	30.655	9,4
Lager dan BBB	2.312	0,6	1.295	0,4
Geen rating	1.286	0,3	1.256	0,4
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	-2.864	-0,8	1.889	0,6
	376.542	100,0	324.779	100,0
<i>Verdeling obligaties en vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd korter dan 1 jaar	44.884	11,5	11.236	3,5
Resterende looptijd tussen 1 en 5 jaar	28.208	7,2	36.892	11,4
Resterende looptijd tussen 5 en 10 jaar	74.518	19,2	51.565	15,9
Resterende looptijd langer dan 10 jaar	241.496	62,1	225.086	69,2
	389.106	100,0	324.779	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 17.551 (3,5%) en voor het strategisch kredietrisico van 17.562 (3,5%).

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

In verband met het langlevensrisico wordt, aanvullend boven het hanteren van de prudente grondslagen, de Voorziening toekomstige sterfteontwikkeling gevormd.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 9.939 (0,6%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 9.939 (0,6%).

Concentratierisico (S8)

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Onroerende zaken

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling onroerende zaken per sector:</i>				
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen	69.839	100,0	73.007	100,0
	69.839	100,0	73.007	100,0
<i>Verdeling onroerende zaken per regio:</i>				
Europa excl. Groot Brittannië	69.839	100,0	73.007	100,0
	69.839	100,0	73.007	100,0

Grote posten: onroerende zaken van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in onroerende zaken

	2024		2023	
	€	%	€	%
CBRE DUTCH RESID. FUND IV	60.749	87,0	59.815	81,9
Beleggingsportefeuille				
<i>Verdeling beleggingsportefeuille per regio:</i>				
Europa excl. Verenigd Koninkrijk	389.907	69,8	331.297	61,4
Verenigd Koninkrijk	5.837	1,0	7.693	1,4
Noord-Amerika	138.356	24,8	160.802	29,8
Japan	6.688	1,2	11.538	2,1
Azië exclusief Japan	6.135	1,1	9.431	1,7
Opkomende markten	11.358	2,0	17.308	3,2
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	486	0,1	1.902	0,4
	558.767	100,0	539.971	100,0
<i>Verdeling zakelijke waarden per sector:</i>				
Financiële instellingen	18.679	18,5	24.371	17,2
Informatietechnologie	28.805	28,5	34.424	24,3
Industrie	12.209	12,1	12.900	9,1
Niet-duurzame consumentengoederen	3.451	3,4	9.165	6,5
Duurzame constumentengoederen	11.130	11,0	16.652	11,7
Gezondheidszorg	10.764	10,6	16.347	11,5
Energie	461	0,5	6.437	4,5
Nutsbedrijven	2.765	2,7	3.110	2,2
Telecommunicatie	8.318	8,2	11.171	7,9
Basismaterialen	3.216	3,2	6.148	4,3
Overig	1.329	1,3	1.126	0,8
	101.127	100,0	141.851	100,0

Op basis van de Look Through methode zijn geen onderliggende posten zakelijke waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5%.

Hoogte buffer

In het standaardmodel wordt geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico.

Actief beheer risico (S10)

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Vaststelling van de jaarrekening:

Utrecht, 18 juni 2025

Het bestuur,

J.P.B. Brand
(voorzitter)

A.J.H.N. van de Wiel
(secretaris)

L.J.M. Roodbol
(sleutelfunctiehouder risicobeheer)

P.J. Vergroesen
(sleutelfunctiehouder interne audit)

J.M.J. Bovens
(plaatsvervangend secretaris)

M.W.G. Dorssers

A.P.H. Meijers

H.J.W.M. Peters
(plaatsvervangend voorzitter)

J.H.G.M. Teeuwen

Overige gegevens

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen te Utrecht is aan AethiQs de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Dit geldt tevens voor andere actuarissen en deskundigen die werkzaam zijn bij AethiQs.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 5.500.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 275.000 te rapporteren.

Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens.

De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn.

Amsterdam, 18 juni 2025

Drs. F. Verschuren AAG
verbonden aan AethiQs

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2024 van Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen te Zeist gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2024;
- de staat van baten en lasten over 2024;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen (hierna ook wel het pensioenfonds) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in het pensioenfonds

Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen voert als pensioenfonds de pensioenregeling uit voor zeven Nederlandse Bisdommen. Vermogensbeheer en pensioenbeheer zijn uitbesteed aan gespecialiseerde dienstverleners. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan deze onderwerpen op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit € 5,5 miljoen (2023: € 5,2 miljoen)

Toegepaste benchmark 1,0% van het pensioenvermogen per 31 december 2024, zijnde het totaal van de voorziening voor pensioenverplichtingen en de pensioenfond reserves.

Nadere toelichting Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Gelet op het reserveoverschot hebben wij de materialiteit gesteld op 1,0% van het pensioenvermogen.
De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 275.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en diens omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij verwijzen naar het bestuursverslag zoals opgenomen in het jaarverslag, waarin het bestuur zijn (fraude)risicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode en klokkenluidersregeling. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle organisaties aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht in '[5] Technische voorzieningen' in de jaarrekening, waaronder de subjectieve elementen in de waardering van de technische voorzieningen. Wij verwijzen in dit kader verder naar het kernpunt 'Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen'.

Wij zijn daarnaast uitgegaan van de veronderstelling dat er bij de opbrengstenverantwoording frauderisico's bestaan met name bij de indirecte beleggingsopbrengsten in niet-(beurs)genoteerde beleggingsfondsen in vastrentende waarden en indirect vastgoed. Wij beschrijven in de controleaanpak van het kernpunt Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen onze controlewerkzaamheden om in te spelen op de veronderstelde frauderisico's bij de opbrengstenverantwoording.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders, de compliance officer en de uitvoeringsorganisaties).

Uit de door ons geïdentificeerde frauderisico's, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het kennis nemen van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), het lezen van notulen, het kennismaken van rapporten van en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in het onderdeel 'Algemeen' van Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de jaarrekening, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om zijn continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten en in hoeverre het pensioenfonds voldoet aan de vereisten rondom

solvabiliteit en liquiditeit. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen relevante wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Ontwikkeling en toelichting van de (beleids)dekkingsgraad	
Risico	De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling. Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in toelichting [4] Reserves van de jaarrekening. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids) dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.

Onze controleaanpak	Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2024 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerend actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuarieel rapport van de certificerend actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven. Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maands-dekkingsgraden: – Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandtoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. – Daarnaast heeft de certificerend actuaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerend actuaris. Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de (beleids)dekkingsgraad geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2024 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen	
Risico	De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De gerealiseerde en ongerealiseerde waardeontwikkeling van beleggingen dienen in de staat van baten en lasten te worden verwerkt als indirecte beleggingsopbrengsten. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van onafhankelijke taxaties, netto contante waardeberekeningen of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet (beurs)genoteerde fondsen. De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen, met name private equity, hedgefondsen en indirect vastgoed kennen eveneens inherent relatief veel waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in paragraaf Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en een nadere toelichting opgenomen in toelichting [1] Beleggingen. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2024 € 60,7 miljoen in een niet-(beurs) genoteerd vastgoedfonds en € 28,7 miljoen is belegd in een niet-(beurs)genoteerd hypotheekfonds. Dit betreft 19% van de totale beleggingen. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten. Zoals tevens beschreven in 'Onze controle-aanpak met betrekking tot frauderisico's', hebben wij het veronderstelde frauderisico inzake de opbrengstenverantwoording gekoppeld aan de indirecte beleggingsopbrengsten uit beleggingen in niet-(beurs)genoteerde fondsen.
Onze controleaanpak	Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen, uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2024. – Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen hebben wij de waardering gecontroleerd op basis van de gecontroleerde jaarrekeningen van de betreffende fondsen met daarin opgenomen de gecontroleerde waarde per aandeel of participatie per 31 december 2024. Verder hebben wij vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2024, de indirecte beleggingsopbrengsten en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen	
Risico	De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuariel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle. Wij hebben aan de subjectieve elementen ervaringssterfte en kostenopslag van de bepaling van de technische voorziening een frauderisico gekoppeld en de waardering en de toelichting daarop als kernpunt van onze controle aangemerkt. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in paragraaf Grondslagen voor waardering en Resultaatbepaling en een nadere toelichting opgenomen in toelichting [5] Technische voorzieningen. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.

Onze controleaanpak	Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaire van het pensioenfonds. De certificerend actuaire onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaire heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaire onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2024. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetabels en de effecten van de wijzigingen hierin, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2024: – Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaire. – Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaire gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. – Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen mede met behulp van data-analyse, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse. Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2024 of de toelichting van de technische voorzieningen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie 'Informatie ter ondersteuning van ons oordeel' hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Eindhoven, 19 juni 2025

EY Accountants B.V.

w.g. drs. P.A.E. Dirks RA

Bijlagen

Organisatie

(situatie 18 juni 2025)

Naam	Bisdom
------	--------

Bestuur

Onafhankelijk voorzitter

Dhr. J.P.B. Brand (1960)

Uitvoerende bestuurders

Dhr. L.J.M. Roodbol (1954)
 Dhr. A.J.H.N. van de Wiel (secretaris, 1958)
 Dhr. H.J.W.M. Peters (plaatsvervangend voorzitter, 1961)
 Mw. J.M.J. Bovens (1966)

Niet-uitvoerende bestuurders

Namens de deelnemers:

Dhr. M.W.G. Dorssers pr. (1969)

Namens de pensioengerechtigden:

Dhr. J.H.G.M. Teeuwen (1959)

Namens de werkgevers:

Dhr. A.P.H. Meijers (1955)
 Dhr. P.J. Vergroesen (1959)

Verantwoordingsorgaan

Namens de (actieve) deelnemers van Pensioenregeling I:

Dhr. F.M. Verheije pr. (1957)	Breda
Dhr. P.J.J. Stiekema pr. (1962)	Groningen-Leeuwarden
Dhr. R.C.A. Polet (1974)	Haarlem-Amsterdam
Vacature	's-Hertogenbosch
Dhr. H.J. Bouman pr. (1967)	Roermond
Dhr. B.S. Bosma pr. (1965)	Rotterdam
Mw. M.J.G.R. Doornbusch (1968)	Utrecht

Namens de (actieve) deelnemers van Pensioenregeling II:

Mw. M.H.H. van Haaren (1952)
Mw. A.J.M. van der Valk (1956)

Namens de bisdommen:

Dhr. L. Blom (1967)	Breda
Mw. H.M. Lulofs- van Rijnberk (voorzitter, 1968)	Groningen-Leeuwarden
Dhr. T.J. v.d. Steen (1964)	Haarlem-Amsterdam
Dhr. G.W. Gruijters (1979)	's-Hertogenbosch
Dhr. F.L.G. Hamers (1963)	Roermond
Dhr. J.C.G.M. Bakker (1965)	Rotterdam
Dhr. J.L.W.M. Zuiddijk (1966)	Utrecht

Namens de Bisschoppenconferentie:

Dhr. Mgr. R.G.L.M. Mutsaerts (1958)	's-Hertogenbosch
-------------------------------------	------------------

Namens de pensioengerechtigden:

Dhr. C.J.A.M van Beek (1948)	Breda
Dhr. G.J. Kerdijk (1949)	Groningen-Leeuwarden
Dhr. J.C.J. de Wit (1968)	Haarlem-Amsterdam
Dhr. N.H.J. Raaphorst (secretaris, 1948)	's-Hertogenbosch
Mgr. H.J.G.M. Schnackers (1946)	Roermond
Dhr. A.J. van Deelen pr. (1951)	Rotterdam
Dhr. C.G.J. Peters (1953)	Utrecht

Beleggingscommissie

Dhr. H.J.W.M. Peters (1961)	Lid, namens het bestuur en voorzitter
Dhr. R.A.H. van der Meer (1949)	Extern lid
Dhr. C.H.Q van Zeijl (1965)	Extern lid
Dhr. R.R.A.E. Otten (1973)	Extern lid
Mw. A.H. van Vuren (1977)	Extern lid

Commissie Voorlichting en Communicatie

Mw. J.M.J. Bovens (1966)	Voorzitter
Dhr. R.C.A. Polet (1974)	Lid namens verantwoordingsorgaan
Vacature	Lid namens verantwoordingsorgaan

Commissie Pensioen & Governance

Dhr. A.J.H.N. van de Wiel (1958)	Voorzitter
Mw. J.M.J. Bovens (1966)	Lid namens bestuur
Dhr. M. Heemskerk (1976)	Externe deskundige

Auditcommissie

Dhr. R.A. Huisman (1973)	Lid
Mw. N. Draper (1986)	Lid
Dhr. A.W.J. van Coberen (1961)	Lid

Sleutelfunctiehouders

Dhr. L.J.M. Roodbol (1954)	Risicobeheer (2de lijn)
Dhr. F. Verschuren (1955)	Actuariel (2de lijn)
Dhr. P.J. Vergroesen (1959)	Interne Audit (3de lijn)

Adviseur Risicobeheerfunctie	Willis Towers Watson Netherlands B.V.	Eindhoven
-------------------------------------	---------------------------------------	-----------

Sleutelvervuller Actuariële functie	AethiQs B.V.	Rotterdam
--	--------------	-----------

Sleutelvervuller Interne Audit functie	InAudit B.V.	Leuvenheim
---	--------------	------------

Compliance officer	Nederlands Compliance Instituut B.V.	Capelle aan den IJssel
---------------------------	--------------------------------------	------------------------

Actuariële advisering	AZL N.V.	Heerlen
------------------------------	----------	---------

Actuariële waarmerking	AethiQs B.V.	Rotterdam
-------------------------------	--------------	-----------

Accountant	EY Accountants B.V.	Maastricht
-------------------	---------------------	------------

Bestuursadvisering	AZL N.V.	Heerlen
---------------------------	----------	---------

IT-adviseur	Argis Consultants	Zwolle
Pensioenadministratie	AZL N.V.	Heerlen
Communicatieadvies	AZL N.V.	Heerlen
Vermogensbeheer	Goldman Sachs Asset Management	Den Haag
Custodian	CACEIS Investor Services	Amsterdam
Ondersteuning beleggingscommissie	CVP Advies B.V.	Budel

(Neven)functies bestuur ultimo 2024

Onafhankelijke voorzitter

J.P.B. Brand

Schuldhulpmaatje	Stichting Voor Elkaar Rijswijk
Lid Raad voor Economische Aangelegenheden	Bisdom Rotterdam
Lid Visitatie Commissie	Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen
Lid Visitatie Commissie	Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen
Lid Visitatie Commissie	Stichting Pensioenfonds Honeywell
Voorzitter Raad van Commissarissen	MultiTankCard B.V.
Directeur	Brand Financieel Beheer B.V.
Directeur	Brand Management en Bestuursadvies

Uitvoerende bestuurders

A.J.H.N. van de Wiel (secretaris)

Diaconaal assistent

Parochie Onze Lieve Vrouw van Amersfoort

H.J.W.M. Peters

Lid visitatiecommissie	Pensioenfonds Flexsecurity
Lid visitatiecommissie	Stichting Pensioenfonds Dierenartsen
Lid visitatiecommissie	Stichting Pensioenfonds Avery Dennison
Lid Raad van Toezicht	Stichting Pensioenfonds Kappers
Lid Beleggingsadviescommissie	Stichting Pensioenfonds British American Tobacco

L.J.M. Roodbol

Voorzitter	Bridgeclub Sans Souci
Lid beleggings-, finance, en landencomité	OFP GE
Voorzitter auditcommissie	Zorgverzekeraar ENO
DGA	Roodbol Actuarieel Adviseur BV
DGA	Roodbol Beleggingsmaatschappij BV
DGA	Roodbol Beheer BV

Niet-uitvoerende bestuurders

A.P.H. Meijers

Verdediger van de huwelijksband	Aartsbisdom Utrecht
Gerechtopromotor	Aartsbisdom Utrecht
Lid bisschoppelijk scheidsgerecht	Nederlandse Kerkprovincie
Vicevoorzitter klachtencommissie grensoverschrijdend gedrag	Nederlandse Kerkprovincie
Redactielid	Internationaal Katholiek Tijdschrift COMMUNIO
Redactielid	NTKR Tijdschrift voor Recht en Religie
Voorzitter Tuchtcollege	Federatie VPW
Lid College van Toezicht	Kerkelijke fundatie Zusters Franciscanessen van Charitas

<i>J.H.G.M. Teeuwen</i>	
Bestuurslid	Stichting Familiegraf Paul en Joseph Teeuwen
Bestuurslid	Stichting Rector Snijdersfonds
Voorzitter	CDA Venlo
Voorzitter	Stichting Passiespelen Tegelen
Lid algemeen bestuur	Waterschap Limburg
Lid raad van toezicht	Huis voor de Kunsten Limburg

<i>P.J. Vergroesen</i>	
Bestuurslid	Parochie Heilige Maria den Bosch
Bestuurslid	RK Bewaartichting van de Beleggingsfondsen Bisdom Den Bosch
Bestuurslid	Stichting Theater de Speeldoos
Lid van de ledenraad	Coöperatie Dommelstroom
Bestuurder	Stichting Familiefonds Vergroesen Nederveen
Voorzitter visitatiecommissie	Stichting IKEA Pensioenfonds

Template periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productnaam: Pensioenfonds Nederlandse Bisdommen
Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): 724500G74TWC62P2OM71

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De EU-taxonomie is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☐ Ja	☒ ☐ Nee
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ____% ☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☐ in economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden	☒ Dit product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van 3% duurzame beleggingen ☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden ☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden ☐ met een sociale doelstelling
☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____%	☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds heeft een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid uitgevoerd, waarbij het de volgende beleidsinstrumenten heeft ingezet:

1. Een **uitsluitingenbeleid**, waarin is vastgelegd dat we bepaalde maatschappelijk ongewenste activiteiten of gedragingen niet willen financieren. We willen in principe niet beleggen in bedrijven die zich schuldig maken aan ernstige schendingen van milieurechten, mensenrechten, fraude, corruptie of belastingontduiking, die betrokken zijn bij de productie van controversiële en conventionele wapens, bij de productie van tabak(producten), bij thermische kolen mijnbouw en in staatsobligaties van landen waartegen een wapenembargo is uitgevaardigd. Dit beleid hebben we toegepast op de beleggingen in bedrijven (aandelen en obligaties) die rechtstreeks op naam staan van het pensioenfonds en het speelt een belangrijke rol bij de selectie van

beleggingsfondsen, waarbij het uitsluitingenbeleid van de fondsbeheerder één van de selectiecriteria is.

2. **Carbonreductie:** we streven naar een CO2-intensiteit van de aandelenportefeuille die lager is dan de brede markt-index. Voor de beleggingen in aandelen ontwikkelde markten wordt daarbij vanaf 1 oktober 2023 een EU Paris Aligned benchmark gehanteerd. Deze index kent vanaf de start een 50% lagere CO2-uitstoot dan de brede markt-index en reduceert de CO2-intensiteit jaarlijks met 7%, in lijn met de afspraken in het Akkoord van Parijs.

3. We dragen bij aan de financiering van de **energietransitie** door een strategische allocatie naar groene obligaties uitgegeven door overheden en bedrijven van 5%.

4. We stimuleren '**good governance**' en duurzame ondernemingspraktijken, door managers te selecteren die een actief stembeleid en engagementbeleid voeren, gericht op langer termijn aandeelhouderswaarde. Onderdeel hiervan is aandacht voor agendapunten die betrekking hebben op klimaat of sociale verhoudingen.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de hierboven genoemde ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

We meten de verwezenlijking van deze duurzaamheidskenmerken door de volgende duurzaamheidsindicatoren te gebruiken.

We screenen de portefeuille op het aantal bedrijven dat:

1. zich schuldig maakt aan schending van internationale normen (PAI 10)
2. betrokken is bij de productie van controversiële wapens (PAI 14).

Daarnaast meten en monitoren we

3. de gemiddelde CO2-voetafdruk van de beleggingen in ondernemingen (PAI 2);
4. het percentage groene obligaties in onze portefeuille .

<i>Indicator</i>	<i>Waarde 2024</i>	<i>Meetgrootheid</i>
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)	0,0%	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunten, chemische wapens en biologische wapens)	0,0%	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

PAI 2 - Koolstofvoetafdruk	60	Dit zijn de CO ₂ -emissies van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, in tonnen per 1 mln belegd vermogen.
Percentage groene obligaties	26,9%	Aandeel van de portefeuille in groene bedrijfsobligatie strategieën

● ...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Indicator	Waarde 2022	Waarde 2023	Waarde 2024	Meetgrootheid
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)	0,3%	0,3%	0,0%	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	0,1%	0,1%	0,0%	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.
PAI 2 - Koolstofvoetafdruk	180	80	60	Dit zijn de CO ₂ -emissies (scope 1, 2 en 3) van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, in tonnen per 1 mln belegd vermogen.
Percentage groene obligaties	12,0%	20,7%	26,9%	Aandeel van de portefeuille in groene obligaties

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Het pensioenfonds heeft gedeeltelijk belegd in duurzame beleggingen zoals gedefinieerd in artikel 2 (17)SFDR door onder andere te beleggen in groene obligaties van bedrijven en overheden waarmee economische activiteiten worden gefinancierd die bijdragen aan (één of meerdere) van de zes EU Taxonomy milieudoelstellingen (zoals energie-efficiency of hernieuwbare energie projecten). We streven daarbij niet één specifieke milieudoelstelling na en kunnen ook beleggen in bedrijven die bijdragen aan andere milieu- of sociale doelstellingen.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?

Bij de beleggingen in groene obligaties heeft de door het pensioenfonds geselecteerde manager een uitsluitingsbeleid toegepast, waardoor gewaarborgd is dat geen ernstige afbreuk aan ecologische of sociale beleggingsdoelstellingen wordt gedaan. Daarnaast hanteerde de aangestelde beheerder een strikt beoordelingsraamwerk voor ondernemingen die groene obligaties uitgeven.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Binnen de duurzame beleggingen (groene obligaties) stonden de navolgende ongunstige effecten centraal:

(1) Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), via het uitsluitingsbeleid en betrokkenheidsbeleid;

(2) Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens), via het uitsluitingsbeleid.

Waren de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

De door het pensioenfonds geselecteerde manager heeft een uitsluitingsbeleid toegepast, waardoor niet wordt belegd in bedrijven die zich schuldig maken aan ernstige schendingen van internationale normen (UN Global Compact en/of OESO-richtsnoer voor multinationale ondernemingen), tenzij er met deze ondernemingen hierover een dialoog gaande is.

In de EU-taxononomie is het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxononomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële

product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het pensioenfonds heeft in het beleggingsbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren. Binnen het beleid staan de navolgende ongunstige effecten centraal:

1. Koolstofvoetafdruk (PAI 2) van ondernemingen waarin is belegd, via ESG-integratie technieken en het betrokkenheidsbeleid;
2. Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) (PAI 10), via het uitsluitingsbeleid en betrokkenheidsbeleid;
3. Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens) (PAI 14), via het uitsluitingsbeleid.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste Beleggingen	Sector	%	Land
The State Of The Netherlands	Public administration and defence; compulsory social security	18,31%	NL
Republic Of Austria	Public administration and defence; compulsory social security	8,38%	AT
French Republic	Public administration and defence; compulsory social security	7,97%	FR
European Union (The)	Activities of extraterritorial organisations and bodies	6,05%	SU
Republic Of Finland	Public administration and defence; compulsory social security	4,27%	FI
Federal Republic Of Germany	Public administration and defence; compulsory social security	3,57%	DE
Apple Inc.	Manufacturing	0,94%	US
Nvidia Corporation	Manufacturing	0,90%	US
Microsoft Corporation	Information and communication	0,76%	US
Alphabet Inc.	Information and communication	0,53%	US
Amazon.Com, Inc.	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	0,52%	US
Tesla, Inc.	Manufacturing	0,38%	US
Jpmorgan Chase & Co.	Financial and insurance activities	0,34%	US
Dnb Bank Asa	Financial and insurance activities	0,34%	NO

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 01 jan 2024 – 31 dec 2024

Meta Platforms, Inc.	Information and communication	0,32%	US
----------------------	-------------------------------	-------	----

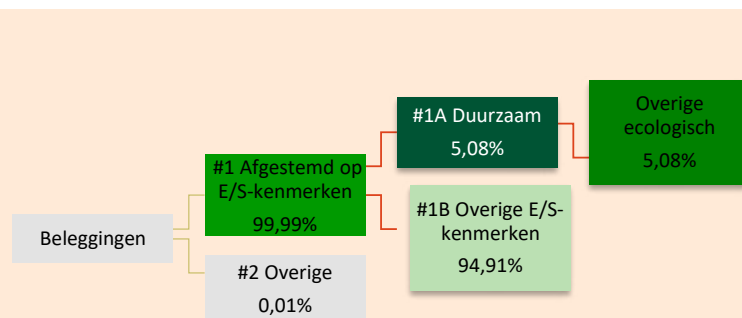
Dit betreft de grootste beleggingen in overheden en bedrijven per ultimo 2024

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S- kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- Subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar niet als duurzame belegging gelden.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

● *In welke economische sectoren werd belegd?*

Sector	%
Public administration and defence; compulsory social security	46,98%
Real estate activities	12,06%
Financial and insurance activities	10,40%
Manufacturing	8,68%
Activities of extraterritorial organisations and bodies	6,05%
Other	5,74%
Information and communication	4,26%
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	1,80%
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	1,36%
Transporting and storage	0,76%
Construction	0,54%
Administrative and support service activities	0,32%
Professional, scientific and technical activities	0,26%
Water supply; sewerage; waste management and remediation activities	0,22%
Mining and quarrying	0,19%
Accommodation and food service activities	0,18%
Human health and social work activities	0,16%
Other services activities	0,04%
Arts, entertainment and recreation	0,01%
Education	0,00%
Agriculture, forestry and fishing	0,00%
Activities of households as employers; undifferentiated goods - and services - producing activities of households for own use	0,00%

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Tijdens de rapportageperiode waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?

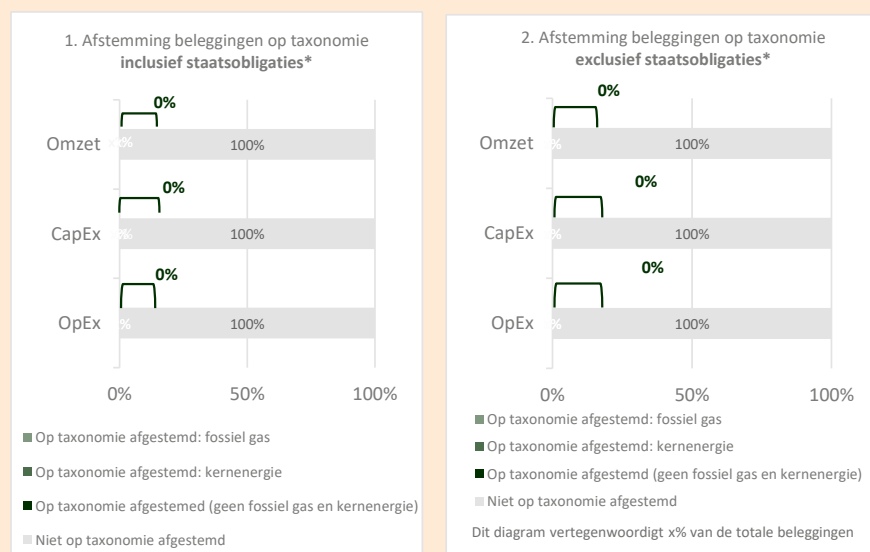
Ja: ☐ In fossiel gas ☐ In kernenergie

☒ Nee

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.*

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Dit heeft het fonds niet kunnen vaststellen wegens niet beschikbare data

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

Tijdens de rapportageperiodes waren er onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar om dit te meten.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

5,08%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Deze categorie bestaat uit liquiditeiten. Deze categorie is opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Hiervoor zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Om te kunnen voldoen aan de duurzaamheidskenmerken implementeerde het fonds een Verantwoord Beleggingsbeleid, wat te vinden is op onze website. Binnen het MVB-beleid heeft het pensioenfonds de volgende elementen ingezet:

- Uitsluitingsbeleid voor ondernemingen en landen die maatschappelijk ongewenst gedrag vertonen of betrokken zijn bij maatschappelijk ongewenste activiteiten;
- ESG-integratie door het bij voorkeur selecteren van SFDR Artikel 8 of 9 beleggingsfondsen/-mandaten
- CO₂-reductie door een decarbonisatiepad tot 2050 na te streven voor de aandelenportefeuille ontwikkelde markten;
- allocaties naar duurzame obligaties te maken;
- het voeren van een dialoog met ondernemingen, gericht op het tegengaan van 'moderne slavernij';
- In de selectie van beleggingsfondsen het voting, engagement en uitsluitingsbeleid (daar waar relevant gezien de beleggingscategorie) te beoordelen.

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen zoals bedoeld in de SFDR wetgeving om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukenmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. De ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) gaat nader in op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet waaronder grondslagen, het beleidskader (premie-, toeslag- en beleggingsbeleid) en de sturingsmiddelen, de hoofdlijnen van het interne risicobeheersingssysteem alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst.

Actuariële grondslagen

Dit zijn de veronderstellingen die de actuaire gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de kansstelsels en de kostenopslagen.

Asset Liability Management-studie (ALM-studie)

Deze studie geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen van een pensioenfonds en biedt een pensioenfondsbestuur de mogelijkheid diverse beleidsvariabelen (zoals beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagbeleid) in hun onderlinge samenhang te evalueren.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat toezicht houdt op het gedrag van de gehele financiële marktsector. De AFM is toezichthouder op de pensioenfondsen voor zover het gaat om het effecten typisch gedragstoezicht.

Autoriteit Persoonsgegevens

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is een bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat toezicht houdt op de naleving van de wettelijke regels voor bescherming van persoonsgegevens. Tot zijn toezichtstaak rekent de AP onder toezicht diverse activiteiten, zoals onderzoek doen en ook adviseren over nieuwe regelgeving.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds is enerzijds gericht op het zoveel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van beleggingen op de verplichtingen juist zijn: het pensioenfonds moet op het juiste moment aan haar verplichtingen kunnen voldoen.

Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de DNB dekkingsgraden van de voorgaande 12 maanden.

Beleidsregel Uitbesteding Pensioenfondsen

Voorschriften van De Nederlandsche Bank met betrekking tot de uitbesteding van activiteiten door de pensioenfondsen.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld.

Code pensioenfondsen

Deze Code, opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, bevat normen voor 'goed pensioenfondsbestuur'.

De Code staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het volledige stelsel van bestaande wet- en regelgeving. Daarnaast geven de aanbevelingen, convenanten en Codes van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid richting aan de governance: wat houdt goed bestuur van pensioenfondsen in en hoe houden betrokkenen daar toezicht op.

Compliance

Handelen in overeenstemming met (interne en externe) wet- en regelgeving en integriteitsbeleid.

Corporate Governance

Stel regels of aanbevelingen die betrekking hebben op goed management van organisaties zoals private ondernemingen.

Deze aanbevelingen kunnen uiteraard worden toegepast op pensioenfondsen in welk geval wordt gesproken over goed pensioenfondsbestuur.

Dekkingsgraad

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het fonds. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het vermogen) van het fonds aan de ene kant en de waarde van de huidige en toekomstige pensioenuitkeringen (de verplichtingen) van het fonds aan de andere kant. Zijn er evenveel bezittingen als verplichtingen, dan is de dekkingsgraad 100%.

Het fonds kent diverse dekkingsgraden: onder meer de marktwaarde dekkingsgraad, de DNB dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad.

De Nederlandsche Bank (DNB)

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere de navolging van de Pensioenwet bewaakt.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijv. een aandeel), een referentieprijs of een index (bijv. de AEX-index). De hoofdvormen van derivaten zijn opties, futures contracten en forward contracten. Ook valutatermijncontracten worden als derivaten aangemerkt.

DNB dekkingsgraad

De DNB dekkingsgraad is het totaal vermogen gedeeld door de totale technische voorzieningen berekend op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

ESG

ESG staat voor Environmental, Social and Governance factors: beleggen op een maatschappelijk verantwoorde wijze, dat wil zeggen rekening houden met milieu en klimaat (ecologische factoren), mensenrechten (sociale factoren) en sociale verhoudingen (governance).

Fiduciair vermogensbeheer

Een integrale benadering van het vermogensbeheer waarbij alle vermogensbeheeractiviteiten optimaal op elkaar worden afgestemd. Voor deze afstemming is de fiduciair vermogensbeheerder verantwoordelijk, die zelf meestal niet (meer) het feitelijk vermogen beheert, maar een en ander verder heeft uitbesteed aan specialisten.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Benaming van het toezichtsregime dat van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen. Dit regime is verankerd in de Pensioenwet en in het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen zijn de prudentiële regels uit het FTK nader uitgewerkt.

Gedragscode

De gedragscode bevat voorschriften voor bestuurders en leden van overige fondsorganen van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijke informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

Haalbaarheidstoets

Pensioenfondsen dienen periodiek (tenminste jaarlijks) een haalbaarheidstoets uit te voeren die inzicht moet geven in de gevolgen van de financiële opzet van het fonds, de verwachtingen en risico's (met name ten aanzien van koopkrachtbehoud), de haalbaarheid en consistentie van het premiebeleid en de herstelkracht van het fonds.

In de haalbaarheidstoets wordt een projectie van de financiële situatie van het pensioenfonds voor een lange periode (60 jaar) gemaakt voor een veelvoud aan economische scenario's (stochastische analyse). Jaarlijks wordt met deze toets gemonitord in hoeverre het verwachte pensioenresultaat (dit is een maatstaf voor koopkrachtbehoud) en het pensioenresultaat in een slechtweersscenario nog steeds aansluit bij de gewekte verwachtingen.

De beleidsgrenzen voor deze toets worden door het bestuur zelf vastgesteld op basis van de risicohouding van het fonds. Indien de door het bestuur vastgestelde grenzen voor de lange termijn risicohouding worden overschreden (de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat en de afwijking van pensioenresultaat in het slechtweersscenario), dan zal het bestuur in overleg gaan met de sociale partners en verantwoordingsorgaan.

Indexatie

Een nadere toelichting is opgenomen in het begrip "toeslag".

ISAE 3000-rapportage

Een ISAE 3000 type 2 rapportage heeft betrekking op de opzet, bestaan en werking van het operationele management systeem bij een uitvoeringsorganisatie.

ISAE 3402-rapportage

Een ISAE 3402-rapportage is een audit, uitgevoerd door een auditor, naar de opzet, het bestaan en de werking van interne controlemaatregelen bij een uitvoeringsorganisatie. Een ISAE 3402-rapportage kan de uitbestedende partij en de onafhankelijke accountants helpen meer zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de effectiviteit van de controlemaatregelen van de uitvoeringsorganisatie. De ISAE 3402-rapportage omvat alle processen die de financiële jaarrekening van een pensioenfonds raken.

Kansstelsels

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot sterftekansen, invalideringskansen, ontslag, gehuwdheid en individuele loonontwikkeling.

Kostendekkende premie

De premie die gelijk is aan de actuarieel benodigde premie voor de inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioentoezegging. Pensioenfondsen zijn verplicht een kostendekkende premie te berekenen: volgens de Pensioenwet dient de feitelijke premie ten minste gelijk te zijn aan de kostendekkende premie. Hierbij mag een pensioenfonds uitgaan van een gedempte kostendekkende premie (toetspremie).

Langlevenrisico

Het risico dat het fonds loopt dat een verzekerde persoon langer leeft dan op basis van de gehanteerde overlevingstafel wordt verwacht.

Marktwaarde

Waarde van een beleggingsobject als het op dat moment verkocht zou worden.

Marktwaarde dekkingsgraad

De marktwaarde dekkingsgraad is het totaal vermogen gedeeld door de totale technische voorzieningen berekend op basis van de zuivere marktrente.

Opdrachtgever

De zeven bisdommen die gezamenlijk aan PNB de opdracht hebben verleend tot het uitvoeren van de pensioenregeling.

Pensioenregister

Een register dat het burgers mogelijk maakt om via één ingang een totaaloverzicht te krijgen van alle bij pensioenfondsen en pensioenverzekeraars in collectieve regelingen opgebouwde pensioenaanspraken alsmede de AOW-uitkering. Het register laat bovendien zien waar het pensioen is opgebouwd en waar de burger terecht kan voor meer informatie. Het register is via de website www.mijnpensioenoverzicht.nl voor elke burger te bereiken door middel van zijn/haar DigiD code.

Pension Fund Governance

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen). In het kader van Pension Fund Governance heeft de Stichting van de Arbeid aanbevelingen gedaan voor 'goed pensioenfondsbestuur'. Deze waarborging voor 'goed pensioenfondsbestuur' (de Code Pensioenfondsen) is verankerd in de Pensioenwet.

Performance

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en partner- en wezenpensioen.

Prudentieel toezicht

Bedrijfseconomisch toezicht dat zich met name richt op de handhaving c.q. waarborging van de financiële soliditeit van het pensioenfonds. Dit type toezicht berust bij De Nederlandsche Bank. Prudentieel toezicht onderscheidt zich van effecten typisch gedragstoezicht dat wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten.

Reële FTK dekkingsgraad

De reële FTK dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de beleidsdekkingsgraad en de vereiste beleidsdekkingsgraad benodigd voor zogenaamde toekomstbestendige indexatie (de indexatiedekningsgraad). De veronderstelde prijsinflatie ten behoeve van vaststelling van de indexatiedekningsgraad wordt elk kwartaal door DNB gepubliceerd. De waarde van de toekomstige indexatie wordt vastgesteld op basis van de wettelijk voorgeschreven rentevoet van 6,75%.

Reële marktwaarde dekkingsgraad

De reële marktwaarde dekkingsgraad is het totaal vermogen gedeeld door de waarde van de totale technische voorzieningen inclusief indexatie op basis van de prijsinflatie bepaald op basis van de zuivere marktrente.

Rendement

Het positieve of negatieve resultaat dat behaald wordt met de belegging van daartoe beschikbare middelen.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde vermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarde (voorziening pensioenverplichtingen) wordt uitgegaan. In het Financieel Toetsingskader wordt de rekenrente bepaald op basis van een door DNB gepubliceerde rentecurve (rentetermijnstructuur).

Rentecurve

Curve die de rentestructuur in een land weergeeft. Per looptijd wordt het renteniveau getoond. Onder normale omstandigheden zullen beleggers voor langere uitzettingen een hogere rentevergoeding vragen, waardoor de rentecurve (ook wel yieldcurve genaamd) een stijgend verloop heeft.

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur, of yieldcurve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

Service Level Agreement (SLA)

Beschrijving van overeengekomen dienstverlening tussen partijen bij uitbesteding van bedrijfsprocessen, inclusief de rechten en plichten van partijen ten aanzien van het overeengekomen kwaliteitsniveau van de te leveren diensten en/of producten.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Zie ook het begrip dekkingsgraad.

Strategisch beleggingsbeleid en normportefeuille

Op het hoogste niveau vastgestelde wegingen voor de diverse beleggingscategorieën, waarin het pensioenfonds wil beleggen.

Technische voorzieningen

Dit is de, met inachtneming van de actuariële grondslagen (rekenrente, kansstelsels en kostenopslagen), vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde (contante waarde) van de opgebouwde pensioenen aangeeft.

Toeslag

Een toeslag is een verhoging van een pensioen of een aanspraak op pensioen, welke is gebaseerd op een in het pensioenreglement omschreven regeling, dan wel op incidentele basis wordt verleend.

Uniform pensioenoverzicht (UPO)

Het format van het pensioenoverzicht waarin de uitkeringen bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid eenduidig wordt gepresenteerd. De bedoeling is dat alle pensioenuitvoerders hetzelfde format hanteren waardoor de pensioenoverzichten eenvoudig naast elkaar te leggen zijn en de (gewezen) deelnemers de bedragen uit de verschillende pensioenoverzichten bij elkaar op kunnen tellen en een duidelijk beeld van de financiële situatie bij pensionering krijgen.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van de verkregen aanspraken door het pensioenfonds van de oude werkgever aan het pensioenfonds van de nieuwe werkgever, waarvoor de deelnemer in de nieuwe pensioenregeling extra deelnemersjaren verkrijgt (in eindloonregelingen) dan wel extra pensioenaanspraken krijgt toegekend (in middelloonregelingen).